G ricari ventrem tuum. Hoc dicit: quia in corde ſuo ⁊ me/
moria que eſt venter anime ſacramēta ⁊ myſteria eccleſie tūc
eos oportebit celare: qđ facient: libenter enim ea predicarent
ſi audiri ab aliquibus poſſent. a Sed i ore tuo erit dul/
ce tanꝗ̄ mel. Dulciſſimum enim videbit̄ eſſe: ſi veritatem
quam habebunt in corde poſſent exprimere ſermone. Sed ſi/
gnabit̄ liber/ ſicut. ſ. eodem dictum eſt. Signa que locuta ſūt/
ſeptem tonitrua. Daniel. xij. c. Tu autem daniel claude ſer/
mones ⁊ ſigna librū
vſqꝫ ad tempus ſta/
tutū. Hoc erit poſt
mortē ātichriſti: vbi
libere poſtea p̄dica/
būt: ꝗ t̄pore ātichri
ſti nō audient̄: vñ nec
tūc p̄dicabūt. Eccl.
xxxij. a. Ubi non eſt
audit⁹ nō effūdas ſer
monem.

a ricari ventrem tuum: ſed i ore
b tuo erit dulce tāꝗ̄ mel. Et ac/
c cepi librum dē manu angel
d ēt deuoraui eum: ēerat i orei
e meo tanꝗ̄ mel dulce. Et cum
deuoraſſē eum/ amaricatus ē

Aliter ☙ In h̄ notat̄ exit⁹ iohānis ab hac vita: ꝗ etſi auide ꝑ deſideriū
myſteria eccleſie incorpauit ſibi: nō tñ ꝑ exteriorē effectum: qꝛ
per paſſionem de corpore non migrauit: etſi eam in deſide/
rio habuit. Et hoc eſt qđ dicitur: Deuora illum/ per deſi/
derium: Et faciet amaricari ventrem tuū. In hoc ex/
primitur compaſſio quam habuit de chriſti paſſione/ ⁊ tñ dul/
ce erat ei paſſionem predicare. Unde dicit: Sed in ore tuo
erit dulce tanꝗ̄ mel. Uł os ē ratio: qꝛ i eo diſcernim⁹ ſa/
pores. Uēter ꝟo ſēſualitas ꝯm quā erat iohāni amarꝰ p̄dicere
aduerſitates futuras: ſed tñ dulce ꝯm rationem.

Moraliter ✻ brū accipere/ nō d̄ manu demonis qđ p̄mo fac̄ ꝗ ſc̄pturā legit
vt ꝑuerſe exponat eā. Et tal' debet abire. i. a p̄ſtina ꝯuerſatiōe
mala longe recedere. Uñ d̄r hic: Et abij ad angelū. Et ꝑ
deteſtationē pcti: ſecūdo ꝑ ꝯtritionē: tertio ꝑ confeſſionē ⁊ ꝓ/
poſitum non peccandi. Unde Ezech. iij. c. Spiritus quoqꝫ
leuauit me in contritione: ⁊ aſſumpſit me in confeſſione: ⁊ abij
amar⁹ in indignatione ſpirit⁹ mei: id eſt priſtinā meā conuer/
ſationem deteſtatus ſum et abhorrui: Et tūc poteſt qui talis
eſt ab angelo librum petere: id eſt internam conſolationē ſcri/
pture vel occultorum ſcripture intelligētiā ⁊ cognitionē. Hic
eſt eni liquor optimus: qui non debet infundi niſi in vas mū/
dum. Unde dauid: cum ſecreta ⁊ occulta ſapientie ſibi dixiſ/
Ps. 50. ſet eſſe manifeſta: Incerta ⁊ occulta/ iquit/ ſapiētie tue manife
Ibidem ſtaſti mihi. Subiūgit poſt pauca. Cor mundū crea in me de/
Ps. 118. us. Talis erat idē cū dicebat: Da mihi intellectum vt diſcā
Ibidem mandata tua. Et illud. Bonitatem ⁊ diſciplinam ⁊ ſcientiam
doce me. Et Sap. ix. a. Da mihi ſedium tuarum aſſiſtricem
ſapientiam: ⁊ noli me reprobare a pueris tuis quoniam ſeru⁹
tuus ſum ego ⁊ fili⁹ ancille tue ⁊ exigui temporis ⁊ minor ad
intellectum iudicij ⁊ legum. Et ſi quis erit conſūmatus inter
filios hominū/ ſi abfuerit ab illo ſapientia tua in nihilum com
putabitur. Tali qui ſic petit dicit̄ ab angelo: Accipe librū
per intellectum: Et deuora illum/ per affectum. Deus enī
ſi quem paratum inuenit qđ neceſſariū eſt ſponte offert: vt di
cit Glo. ſ. iij. d. Si quis mihi aperuerit cenabo cum illo ⁊ ip/
ſe mecum. Sed in deuoratione venter amaricatur: quia abſti
nentia vel penitentia ſenſualitati vel corpori dura videt̄. Un
de Hiere. xlv. a. Hec dicit dñs ad te o baruch: Dixiſti ve mi/
ſero mihi quoniam addidit dñs dolori meo laborē cum gemi
tu meo ⁊ requiem non inueni. Sed tñ dulce eſt in ore: id eſt in
cogitatione rationis vel intelligētia cordis. Unde Eccl. xxiiij
c. Spirit⁹ enī meus ſuꝑ mel dulcis ⁊ hereditas mea ſuꝑ mel
et fauum. Uel hoc dicitur de quibuſdam predicatorib⁹ quib⁹
valde dulce eſt predicare ſed amariſſimū facere. Mat. xxiij. a
Que dicunt facite: que autem faciunt nolite facere. Hoc etiā
dicitur guloſis: quibus nimis delectabilit̄ ſapiunt in ore ciba/
ria: et propter hoc nimis ſe ingurgitant. Unde venter ad litte
ram grauatur pre crapula ⁊ ebrietate: et aliquando totum cor
pus oportet deficere. Eccl. xxxvij. d. In multis eſcis erit ifir/
mitas: ⁊ auiditas appropinquabit vſqꝫ ad choleram. Propt̄
crapulam multi obierunt. Uñ Eccl. xxxi. d. Amaritudo ani/
me: vinū multum potatum. Hoc etiam dicitur de illis q̄ ſpūa/
poralia bibunt quaſi lac cum dulcedine/ ſicut ſiſara: Iudic. v.
d. Et obdormiūt ſomniantqꝫ ſe eſſe in vera delectatione: ſed
cum euigilauerint in morte inuenient ſe vacuos bonis: ſed ple
nos amaritudine. Unde Eſa. xxix. c. Sicut ſomniat eſuriens
et comedit: cum autem fuerit expergefactus vacua eſt anima
eius: Et ſicut ſomniat ſitiens ⁊ bibit: et poſtꝗ̄ fuerit exper/
gefactus laſſus adhuc ſitit: ſic erit multitudo omnium genti/
um. Propt̄ hoc d̄r
Eſaie. xxiiij. b. In/
gemuerunt omnes ꝗ
letabant̄ corde: ceſ/
ſauit gaudium tym/
panor/ quieuit ſoni/
tus letantiū/ conticu A
it dulcedo cithare:
cū gaudio non bibēt
vinū amara erit po/
tio bibentib⁹ illam. Item hoc dicitur de illis quibus peccatū
dulce ēſt: et illud abſcondunt ⁊ celant qui in fine amaritudine
et dolore implebunt̄. Iob. xx. b. Cum enī dulce fuerit in ore
eius malū abſcondit illud ſub lingua ſua: parcet illi ⁊ nō dere/
linquet illud ⁊ celabit i gutture ſuo/ panis ei⁹ in vtero illi⁹ ver
tetur in fel aſpidum. Hiere. xxiij. c. Ecce ego cibabo eos ab/
ſinthio ⁊ potabo eos felle. b Et accepi librum. Secun
da pars vbi oſtendit iohānes ꝙ ad mandatum angeli ſtatim Ad litera
librum accepit. Unde dicit: Et accepi. q. d. quia ad angelū
gratias agendo veni. Propter hoc accepi libr/ c De ma
nu angeli: id eſt ſubſecutus ſum doctrinam ⁊ operationem
chriſti. d Et deuoraui eum: vt prius erat mihi impe/
ratum. e Et erat in ore meo tanꝗ̄ mel dulce: et cū
deuoraſſem eum: amaricat⁹ eſt venter meus: Totū
expoſitū eſt. Quomodo amaricat⁹: Quia dic̄ Eccs. j. d. qui
apponit ſcientiam addit ⁊ dolorē. Sed illud eſt verum de ſcie
tia non faciente gratum: quia illa acquiritur cum dolore. Itē
de dono ſcientie etiam verum eſt: quia illa oſtendit quomodo
dolendū ſit pro bonis omiſſis ⁊ malis cōmiſſis. Unde Hiere.
iiij. c. dicitur bis: Uentrem meum ventrē meū doleo: ſenſus
cordis mei turbati ſunt in me. f Et dixit mihi. Tertia
pars: vbi dicitur ei ꝙ ad hoc liber ei datus eſt vt gentibus et
populis predicet. Et dixit mihi: oportet te iterum pro
phetare gentibus ⁊ populis ⁊ linguis ⁊ regib⁹ mul
tis. Hoc exponitur de iohanne/ ad litteram: qui poſtꝗ̄ de exi
lio redijt libere predicauit. Sed quid eſt hoc qđ dicit ꝙ regi/
bus predicauit: cum poſtea non exiuit de aſia: Sol. Scripto
predicauit regibus multis: et verbo: gentibus et populis.
Poſt reditum enim de exilio quia aſiā corruptā iuenit: ⁊ mul
tis heresib⁹ ⁊ errorib⁹ viciatā/ euāgeliū ſcripſit vbi fere cōtra
oēs hereſes diſputauit. Uł h̄ ꝯm miſteriū dicit̄ p̄dicatoribus
extremi temporis/ qui iterum: id eſt antichriſto occiſo libere
predicabunt.

f venter meus. Et dixit mihi:
Oportet te iterum propheta/
re populis ⁊ gentibus ⁊ lin/
guis ⁊ regibus multis.
g Et dat⁹ ē mihi Ca. XI
h calam⁹ ſimilis virge: et

Expoſitio Capituli. XI.

Et datus eſt mihi calamus ⁊c. Quia iohanni i
fine precedentis capituli ꝓmiſſa fuit libera poteſtas
predicandi ⁊ de exilio reuertendi: Propterea in pri/
ma parte huius capli vndecimi oſtendit̄ ei modus predicādi
Deinde in ſecūda promittunt̄ eccleſie enoch ⁊ helias. Et hec
eſt quarta conſolatio promiſſa eccleſie: ſicut diximus in p̄nci/
pio p̄cedentis capituli. Hec pars incipit: ibi: Et dabo duo
bus teſtibus meis. In tertia agitur de ſeptimo angelo in
quo terminatur tertia viſio: ibi: Et ſeptim⁹ angelus tu/
ba cecinit ⁊c. Ubi etiam incipit ſeptima pars ſecunde par/
tis totius viſionis in q̄ ſpecialit̄ agit̄ de ſingulis āgelis ſtatib⁹
eccleſie in quibus eā conſolat̄. Dictur⁹ de modo predicandi
prius oſtendit libertatem ſibi datam eſſe dicēs: g Et dat⁹
eſt mihi calamus: id eſt libertas predicandi ſcripturam:
et ſimul auctoritas. Unde et ſequitur: h Similis virge
Per virgam auctoritas regia deſignatur. q. d. ex auctoritate
iubentis recepi libertatem predicationis. Predicatio autem
dicitur calamus: quia ſicut ſcriptura calamo ſcribit̄: ſic amor
dei ⁊ virtutes miniſterio predicationis/ cordibus hominis in/
G ſeruunt̄. Roma.

ſerunt. Roma.x.d. Fides ex auditu: auditus autem ꝑ ver/
Ps.44. bum dei. Unde Ps. Lingua mea calamus ſcribe. Hiere.
xxxi.f. Dabo legem meā.ſ.charitatē in viſceribus eorum ⁊ in
cordibus eorum ſcribam eam: ⁊ ero eis in deum: ⁊ ipſi erunt
mihi in populum. Item predicatio ſcripturę comparat̄ vir/
gę: quia docet regere oues: id eſt homi/
Ps.2. nes. Ps. Reges eos in virga ferrea. Et
Ps.44. alibi. Virga directionis/ virga regni tui.
Eſa.xxi.c. Super ſpeculam dn̄i ego ſū
ſtans iugiter per diem: ⁊ ſuper cuſtodiam
meam ego ſum ſtans totis noctibus. Itē
virga flagellantur pueri vt erudiant̄: ſic ⁊
nos per ſcripturam erudimur. Eccl.xxx.
a. Qui diligit filium ſuum aſſiduat illi fla
gella: vt lętetur ī nouiſſimo ſuo ⁊ non pal
pet proximorum oſtia. Et ſtatim ſequit̄:
Qui docet filium ſuum/ laudabit̄ in illo.
Item ſicut virga flexibilis eſt in omnem
ptē: ita ſacra ſcriptura oīs ſentētię catho/
licę recipit expoſitionem. ij. Timoth. iij. d. Oīs doctrina vel
ſcriptura diuinitus inſpirata/ vtilis eſt ad docendū/ ad arguē/
dum/ ad corripiendū/ ad erudiendū in iuſticia vt perfectus ſit
homo dei. Item flecti docet ad compaſſionem. ij. Corī. xi. g.
Quis infirmatur ⁊ ego non infirmor? Eſa. lxi. a. Ut mederer
contritis corde ⁊ predicarem captiuis indulgentiā ⁊ clauſis
apertionem. Quia Iaco. i. d. Religio munda ⁊ immaculata
apud deū ⁊ patrem, hęc eſt viſitare pupillos ⁊ viduas in tribu
latione earum. Item rectos facit ſuos ſequaces: ſicut virga
recta eſt. Prouerb. viij. a. Oēs ſermōes mei recti nō eſt in eis
prauū quid neq̧ ꝑuerſū: recti ſūt intelligentibus ⁊ equi īueniē/
tib⁹ ſcientiā. Cantī. i. b. Recti diligunt te. Data iohāni liberta
te predicandi/ oſtenditur ei modus. Unde ſequitur: a Sur
ge: id eſt teipſum virtutibus ⁊ bonis operibus ſurſum eri/
ge. b Et / tunc / metire templum dei: id eſt eccleſiam.
Metiri eccleſiā eſt a norma ipſius nō recedere. Unū Ezech.
xl. a. Ecce vir cuius erat ſpecies quaſi ſpecies ęris: ⁊ funicul⁹
lineus in manu eius ⁊ calamus menſurę ī manu eius. Uir iſte
predicator eſt qui debet virere virtutibus. Per ęs qđ ſono/
rum eſt ⁊ durabile/ ſignificatur perpetuitas predicationis ⁊ ſo
noritas laudis ⁊ confeſſionis quę debet eſſe in ꝑdicatore. Fu/
niculus lineus eſt caſtitas: quam non ſolum in ore debet habe
re predicator: ſed in manu: id eſt in opere. Calamus etiā men
ſurę debet in manu eius eſſe: id ē in opere: ꝑ quē intelligit̄ debi
ta menſuratio rerum mundi. Res eni mūdi debet habere ſub
debita mēſura ⁊ rationabili. Et hoc ī manu: quia multi de pau
pertate loquunt̄ eam ī ore habētes: qui eam fugiunt nolentes
manu tenere vl̄ tangere. c Et altare: id eſt chriſtum. q. d.
Hęc predica ⁊ ſcribe quę congrua ſunt eccleſię ⁊ quę de chri/
ſto dicenda. Uel/ Templum ⁊ altare metire / tu predica
tor: id eſt maiores ⁊ minores fideles eccleſię diligenti ſollici/
tudine circumſpice: vt vnūquemq̧ doceas pro ſua capacitate
Sic faciebat apoſtolus qui ſimplicib⁹ ſimplicia predicabat. i.
Corī. iij. a. Et ego fratres non potui vobis loqui quaſi ſpiri/
tualibus ſed quaſi carnalib⁹: tanq̄ paruulis in chriſto lac po
tum dedi vobis non eſcam. i. Corī. ij. a. Non eni iudicaui me
ſcire aliquid inter vos: niſi ieſum chriſtum ⁊ hunc crucifixum.
Item maioribus maiora. i. Corī. ij. b. Sapientiam autem lo
quimur inter perfectos: ſapientiam vero non hui⁹ ſęculi neq̧
principum huius ſęculi qui deſtruuntur ſed loquimur dei ſa/
pientiā in miniſterio quę abſcondita eſt. d Et adorātes
in eo / metire. ſ. id eſt oſtende qualiter fideles debeāt adorare.
Sed queritur hic: quare eccleſia fidelium hic iubetur menſura
ri/ cum econtrario eccleſia diaboli quę eſt eccleſia malig/
nantium numerata ſit ⁊ non menſurata. ſ. ix. c. Et numerus
equeſtris exercitus ⁊c̄. Sol. Quia vna eſt columba mea: id ē
eccleſia: Cantī. vi. c. Una dico: quia vni continuata. ſ. chriſto
per vnū mandatum. ſ. charitatis. Continuum autem indi/
uiſibile eſt actu etſi non potentia: propter hoc eccleſia menſu
ratur: quia continui eſt menſura: quia vero regnum diabo/
li diuiſum eſt: diuiſorū autem ⁊ diſcretorū eſt numerus: et ꝓ/

a Et dictum eſt mihi: Surge et me
b c d tire templū dei et altare et ad/
e orantes in eo. Atrium autem
f g h quod eſt foris templum eijce fo/
i ras: et ne metiaris illud: quo/
niam datum eſt gentibus. Et
k l m ciuitatem ſanctam calcabunt
n o mēnſibus quadragintaduo/
p bus. Et dabo duob⁹ teſtibus

pter hoc regnum diaboli numerat̄. ſ. Et Daniel. v. g. Ma/
ne/ techel/ phares: id ē regnum tuū numeratum eſt/ appenſū ⁊
diuiſum. e Atrium autem: id eſt peccatores qui non ſūt
de eccleſia: etſi numero/ nō tn̄ merito. Unū/ f Quod eſt fori
templum: id eſt peccatores qui nō ſunt de numero fideliū.
i. xxij. c. Foris canes ⁊ venefici ⁊ impudi
ci ⁊ homicidę ⁊ idolis ſeruientes ⁊ omnis
qui amat ⁊ facit mendacium. g Eijce
foras: id eſt predic eſſe eijciendos ⁊ dā/
nandos. Hoc fuit ſignificatū in eiectione
adam de paradiſo: Gen̄. iij. d. Itē in eie/
ctione ancillę ſarę: Gen̄. xxi. c. Gal. iiij. d.
Eijce ancillam ⁊ filium eius. Atrium eti
am dicuntur peccatores: quia etſi ꝑ bap
tiſmū ſint ſanctificati: tn̄ intus ſunt pecca
tis pleni: ſicut atrium terra ſancta eſt ⁊ tn̄
ibi reponuntur cadauera mortuorum et
conſeruantur. h Et ne metiaris il/
lud: ſed eis predicatiōem ſubtrahe: nec
enim merentur metiri calamo verbi qui nolunt ſubeſſe dei ꝓ/
cepto. Et quare? i Quoniam datum eſt gentibus:
id eſt mores gentium/ ſequitur: et eis in vitijs conformatur.
k Et ciuitatem ſanctam: id eſt eccleſiā. l Calcabūt
gentes. ſ. m Menſibus quadragintaduob⁹: id eſt
tribus ānis ⁊ dimidio: Ul̄ falſi chriſtiani ſimiles in conuerſa/
tione gentibus conculcabūt eccleſiam tempore antichriſti: et
plus nocebunt q̄ gentes. Unde in ſignificationem huius:
legitur. i. Machab. vij. c. q̄ alchimus qui erat de iudęis
multo plus nocuit eis q̄ gentes. Quadragintaduos men/
ſes ſunt tres anni ⁊ dimidius. Uel per hunc numeꝝ qui fit ex
ſenario ducto in ſeptenarium: vl̄ econuerſo/ intelligitur ſcđm
quoſdam tota preſens vita: vbi ſemper mali perſequunt̄ bo/
nos: Quod ſignificatū fuit in h q̄ hiſmael perſequebatur iſaac.
Gen̄. xxi. b. Et eſau iacob. Gen̄. xxvij. g. Oderat autē eſau
iacob pro benedictione quam benedixerat ei pater dixitq̧ in
corde ſuo: Uenient dies luctus patris mei ⁊ occidā iacob fra/
trem meum. Hoc etiam ſignificatum fuit in hoc q̄ filij iſrael
quadragintaduas manſiones fecerunt in deſerto: ſicut legit̄
Numeri. xxxiij. a. ibi eni numerant̄. n Et dabo duob⁹
teſtibus meis. Secunda pars capituli in qua fidelibus ꝓ/
mittunt̄ enoch ⁊ helias. Et hęc eſt conſolatio quarta eccleſię
promiſſa: Et dicunt̄ in hac parte nouem. Primo oſtenditur
q̄diu predicabūt iſti duo. Secūdo de habitu corporis eoꝝ: ibi:
Amicti ſaccis. Tertio de habitu mentis: ibi: Hi ſūt duę
oliuę. Quarto de fiducia eorum ⁊ conſtantia: ibi: Et ſi qs
voluerit. Quinto de potentia eorum: ibi: Hi habent po/
teſtatē. Sexto đ morte eoꝝ: ibi: Et cum finierint. Septi
mo de reſurrectiōe eorum: ibi: Et poſt dies tres. Octa/
uo de eorum aſcenſione in cęlum: ibi: Et audierunt vocē
magnam. Nono de plaga futura mundo in aſcenſione eo/
rum: ibi: Et in illa hora factus eſt terręmotus. Dicit
ergo. Et dabo: non dicit quid: ad ſignificandū q̄ ineſtima/
bile erit qđ dabit eis. Simile in Ps. Ponā in ſalutari: Nō
dicit quid: quia omne bonum ponit in eo. o Duobus te/ Ps.11.
ſtibus: Ecce ſufficientia teſtiū: quia in ore duorum vel triū
teſtium ſtat omne verbum: Matth. xviij. b. Uel/ Duobus/
dicit: quia de duobus predicabūt. ſ. de diuinitate chriſti ⁊ hu
manitate. Uel de/ duobus. ſ. de chriſto ipſum cōmendando
et magnificando: ⁊ de antichriſto ipſum reprobando ⁊ dam/
nabilem oſtendendo. Uel/ duobus: quia de vtroq̧ teſtamē
to accipient qđ ipſi predicabunt. Uel/ duob⁹: quia premia
bonorum ⁊ penas malorum nunciabūt. p Teſtib⁹ meis:
Primo predicando. Act̄. i. a. Et eritis mihi teſtes in hieru/
ſalem ⁊ in omni iudęa ⁊ ſamaria ⁊ vſq̧ ad vltimū terrę. Se/
cundo moriendo. ſ. ij. d. Et in diebus illis antiphas teſtis me/
us fidelis qui occiſus eſt apud vos. q. d. in hoc ⁊ per hoc eſt
teſtis me⁹ quia occiſus ē pro me. Et in hoc qđ dicit/ Dabo:
notatur q̄ maximam gratiam facit dn̄s homini cui dat vt ꝓ
eo ſit martyr: ſicut dicit̄ Interlin̄. Per hoc etiā qđ dicit: Duo/
bus/ intelligunt̄ alij predicatores: qui duo dicuntur propter

 geminā charitatē

geminā charitatē/dei.ſ.⁊ proximi. Unde ⁊ dn̄s miſit eos bi/
nos ante faciem ſuam in omnē ciuitatē ⁊ locum quo erat ipſe
venturus: Luc.x.a. a Et prophetabūt diebus mil/
le ducentis ſexaginta: id eſt tribus anniſ ⁊ dimidio: vt di
cit Glo. Sed contrarium videtur dicere alia Glo. dicēs. No
ta ꝙ hi dies non per
ficiunt tres annos et
dimidiū. Et hoc eſt
verum: quia ad hoc
ꝙ tres annos ⁊ dimi
diū perficerent opor
teret adhuc addi tri/
ginta vnū dies. Sed
non eſt cōtrarietas:
quia iſti predicabūt
ſolūmodo tanto tem
B poꝝ: quanto chriſtꝰ
predicauit. Chriſtꝰ
enī poſtq̄ fuit bapti
ʒatus ſuperuixit tri/
bus annis ⁊ dimidio

a meis: et prophetabunt diebꝰ
b mille ducentis ſexaginta ami/
c cti ſaccis. Hi ſunt due oliue
d e et duo candelabra in conſpe/
f g ctu dn̄i terre ſtanteſ. Et ſi quiſ
h voluerit eos nocere/ ignis exi
i et de ore eorum/ ⁊ deuorabit
k inimicos eorū. Et ſi quis vo/
l m luerit eos ledere/ ſic oportet
n eum occidi. Hi habent pote/
o p ſtatem claudendi celum nē

non tñ integro: quia pro dimidio anno computat tantū tem/
poris: quantū eſt ab epiphania dn̄i vſq; ad paſcha. Unde ſi/
cut chriſtus in predicatione ſua oīno ⁊ preciſe non ꝑfecit tres
annos ⁊ dimidiū: ſic iſti non perficient. Et hoc ſignificat in h
ꝙ numerus qui hic ponit non ꝑficit preciſe tres annos ⁊ di/
midium: ſicut dicit Glo. Et hec ſolutio habetur de Interlin.
que dicit: Sicut ipſe chriſtꝰ predicauit. Et ē hic etiā notandū
ꝙ de illis tribꝰ annis ⁊ dimidio.i. eo tp̄e q̄d fuit ab epiphania
vſq; ad paſcha/ q̄ iohānes fuit incarceratꝰ chriſtꝰ nec apte p̄di
cauit nec apte fecit miracula: ſed tm̄ occulte/ deferēs iohāni: qꝛ
adhuc iohannes baptiſta non erat incarceratus ſed libere pre
dicabat: qui in paſcha q̄d fuit poſt annū ⁊ dimidiū a baptiſ/
mo chriſti fuit incarceratꝰ/ ⁊ tunc dn̄s publice cepit predicare
et docere: et in fine duorum annoꝝ fuit crucifixus. Iohānes
aūt baptiſta ante dn̄m fuit occiſus vno āno poſtq̄ vno anno
fuit in carcere detētus. Nos igitur ad exemplum dn̄i/ nobis
indoctioribꝰ deferre deberemꝰ in doctrinis ⁊ p̄dicationibꝰ/ ſi
vere exemplum ipſius dn̄i ⁊ imitationē ſequeremur. Alia ſo/
lutio poſſet dari.ſ. ꝙ ſcriptura non facit vim in minutijs nu/
meroꝝ: et propter hoc per predictum numerū intelliguntur
tres anni ⁊ dimidius: et ſi numerus ille non perficiat totum:
quia poſito maiori numero/ non fit vis in minori. Sed pri/
ma ſolutio verior ⁊ melior. b Amicti ſaccis. Hic agit
de habitu corporis: Ecce quomodo ad dies iuuentutis ſue
reuertet eccleſia i ſua ſenectute. Fere eñ idē legit de precone
primi aduentus.ſ. de iohanne baptiſta. Marci.j.a. Et erat
iohannes veſtitus pilis camelorum ⁊ zona pellicea circa lum
bos ſuos. Hoc etiam de eſaia legitur: qui non tm̄ propheta:
ſed euangelicus ꝓnunciator fuit dn̄ice incarnationis. Eſa.xx
a. Solue ſaccum de lumbis tuis. Et ibidem.l.b. Induam ce/
los tenebris ⁊ ſaccum ponam operimentū eorum.q.d. ſancti
precones vltimi aduentus: licet ſint celi ſplendentes virtuti/
bus: tñ reputabūt viles ⁊ miſeri. Qui ergo p̄cioſis ⁊ mollibꝰ
indumētis induunt nō vident eſſe nūtij vel p̄cones aduentꝰ
chriſti/ ſed magis receſſus. c Hi ſunt. Hic notatur habitꝰ
mentis. Dicit ergo: Hi ſunt due oliue ⁊ duo candela/
bra. Oliue propter opera bona que in ſe habebunt: vel pro/
pter opera miſericordie que exercebunt de ſe conſolando de/
ſolatos. Zach.iiij.d. Iſti ſunt duo filij olei. Sed candelabra
propter lumen doctrine q̄d exhibebūt alijs.ſ. exhortādo bo/
nos ⁊ arguendo malos. d In conſpectu dn̄i terre: id
eſt dei. e Stantes: etſi ſint caſuri corporaliter in conſpe
ctu antichriſti. Stantes/ dicit: quia in nullo inclinabunt ſe an
tichriſto. f Et ſi quis. Hic oſtendit fiduciam eorum ⁊ cō
ſtantiam dicens: Et ſi quis voluerit eoſ nocere/ ſicut an
tichriſtus: qui blandimentis ⁊ cōminationibꝰ conabit eos at/
trahere: non preualebit/ vt a propoſito predicationis eos
cohibeat: quia/ g Ignis: id eſt ſētētia ſpiritual. h Ex/
iet de ore eorum: cui non poterūt reſiſtere oēs aduerſarij:

Luc.xxj.c. i Et deuorabit inimicos eorum: id eſt
deuorandos eſſe oſtendet ⁊ damnādos. Q̄d fuit ſignificatum
iiij. Reg.j.b. in duobus q̄nquagenarijs: qui conſumpti ſūt
ab igne: qui ad preces helie deſcendit de celo. Quando aūt
videbat eos inflexibiles eſſe/ temptabit eos occidere. Unde ſe
quit: k Et ſi q̄s
voluerit eos le/
dere: id eſt occidere
morte corporali: ſi/
cut faciet ātichriſtꝰ:
l Sic: id eſt ſimili
ſententia ſicut pre/
miſi/ m Oportet
eum occidi: id eſt
condemnari. Anti/
chriſtum enī ⁊ ſuos
oſtendent ⁊ predica
bunt eſſe damnan/
dos. n Hi ha/
bent. Hic quinto
agit de poteſtate eo

pluat diebus prophetie ipſoꝝ
q et poteſtatē habent ſuper aq̄ſ
conuertendi eas in ſanguinē:
r et percutere terram omni pla/
ga quotienſcūq; voluerit. Et
s cum finierint teſtimonium ſu/
t v um: beſtia que aſcendit de
x y abyſſo faciet aduerſus illos
z bellum ⁊ vicet illos: ⁊ occidet
a eos. Et corpora eorum iace
b bunt in plateis ciuitatis ma/

rum/ dicēs. Hi habēt: id eſt habebūt poteſtatē. o Clau/
dendi celum: ad litteram. p Ne pluat diebus pro
phetie ipſorū: que durabit per tres annos ⁊ dimidiū. Et
hoc fuit ſignificatū.iij. Reg.xvij.a. vbi ad p̄ces helie clau/
ſum fuit celum/ ne daret rorem vl' pluuiam annis tribus ⁊ ſex
menſibus. Iaco.v.d. Helias homo erat ſimilis nobis paſſi/
bilis ⁊ oratione orauit vt non plueret ſuper terram: et nō plu/
it annos tres ⁊ mēſes ſex. Uel celum appellatur hic ſcriptura:
que celat nobis arcana dei: quam illi quādo volent aperient.
Neq; eni ſemper predicabūt/ ſed tempore oportuno: quia vt
dicit Eccē.viij.d. Omni negocio tempus eſt et oportuni/
tas. q Et poteſtatem habent ſuper aquas con/
uertendi eas in ſanguinē: ad litteram: ſicut factum eſt i
egypto per manū moyſi: Exo.vij.d. r Et p̄cutere ter/
ram omni plaga quotieſcūq; voluerit: ſicut fuit egy/
ptus plagis percuſſa. Sed hac poteſtate non vtent ipſi: quia
actus miraculoꝝ eſt ad vtilitatē: tunc vero nō erunt vtilia ꝓ/
pter hominū incredulitatē: et quia etiam antichriſtꝰ faciet mi
racula. Uel/ Aquas/ vocat ſuas doctrinas: quas ipſi con/
uertent in ſanguinem: id eſt in peccatum: id eſt contra pecca/
ta eorū quos viderint eſſe reprobatos/ quos etiā damnādos
predicabūt. Moralit. Celum claudit qñ ſupbia que natio/ Moraliter
ne eſt celeſtis reprimit. Sed terra p̄cutit: qñ auaricia reprobat
que ſignificat per terrā. Quia Eccī.x.b. Auaro nihil eſt ſce/
leſtius: ꝓiecit enī in terrā intima ſua. s Et cū finierint.
Hic ſexto agit de morte eorū ⁊ de illuſione quā faciēt eis ma
li. Dicit ḡ: Et cū finierint teſtimoniū ſuū.i. p̄dicationē
ſuā poſt tres annos.ſ. et dimidiū. t Beſtia.i. antichriſtꝰ:
De quo.j.xvj. ſatis. v Que aſcēdit/ apicē regni. x De
abyſſo.i. de vilitate tribꝰ ⁊ generis. Et ꝑ h notat etiā ꝙ de
fornicatione naſcet: quia/ de abyſſo: id eſt de peccato: vel
ſaltem de iudeis excecatis: quia de dan. Uel/ De abyſſo.i.
de ꝓfunda ⁊ obſcura tenebroſitate malicie qua erit plenꝰ: etſi
in p̄ncipio anteq̄ ſublimet videat bonꝰ: et tyrāni ⁊ hypocrite
ponent eū in regno. Daniel.vij.b. Ecce beſtia quarta/ regnū
.ſ. romanoꝝ: terribilis ante fidē atq; mirabilis poſt fidei ſuſce
ptionē/ ⁊ fortis nimis in vtroq; ſtatu: dētes ferreos habebat
magnos. Hoc dic: qꝛ oēs domuit ⁊ ſibi ſubiugauit. Et pau/
lopoſt. Et ecce cornu paruulū.i. antichriſtꝰ ortū ē de medio
eorum: qui tp̄e regni romani naſcet: Et quādo fiet diceſſio a
romano imperio reuelabit. ij. Theſſal.ij.a. Hec beſtia/ y
Faciet aduerſus illos.i. enoch ⁊ heliā/ bellū/ multis di/
uerſiſq; diſputatiōibꝰ ⁊ miraculoꝝ operationibꝰ. z Et vicet
illoſ ⁊ occidet eos: corꝑalit. a Et corpa eoꝝ iacebūt
i plateis/ diuerſis: vel qꝛ ſimul occiſi de vna platea portabū
tur in diuerſas plateas vt videāt eos hoīes ⁊ timeant imitari
eos vel conformari eis: Uel forſitan occident in diuerſis lo/
cis/ b Ciuitatis magne: id eſt hieruſalē: que dr̄ magna:
quia ſemper pro magno ē habita. Hiere.vj.b. Hec ē ciuitas
viſitatiōis: oīs

visitationis omnis calũnia in medio eius. Vl' magna/ in vitiis ſicut olim in virtutibus. Unde ſequitur: a Que vocatur ſpiritualiter ſodoma: id eſt muta a laude dei. Eſa. i.c. Audite verbum dñi pꝛincipes ſodomoꝛũ: ⁊ percipite auribus legem dei veſtri populus gomoꝛre. Hoc dixit eſaias pro tempoꝛe antichꝛiſti.

Thꝛeñ. iiij. a. Maioꝛ effecta eſt iniquitas filie populi mei pctõ ſodomoꝝ. b Et egypt⁹ .i. tenebꝛoſa ſine cognitiõe ⁊ flebil'. Ibit eni ĩ tenebras exterioꝛes vbi erit flet⁹ ⁊ ſtridoꝛ dẽtium: Matth. xxij. b c Ubi ⁊ dñs eorum: id eſt chꝛiſtus cui ipſi ſeruient/ d Crucifixus eſt: id eſt fuit/ ad litterã coꝛpoꝛali paſſione vel ſpiritualiter crucifigetur in ſuis: ſcdm

a gne: que vocat ſpiritualit' ſo-
b doma et egyptus/ vbi et dñs
c eoꝛum crucifixus eſt. Et vidẽ
d e bunt de populis et tribubus
f ⁊ linguis ⁊ gentibus coꝛpoꝛa
eoꝛum per tres dies ⁊ dimidi-
g um: ⁊ coꝛpoꝛa eoꝛum non ſi-
nent poni in monumẽtis. Et
h i inhabitãtes terrã gaudebũt
k ſup illos ⁊ iocundabũt et mu
l m nera mittent inuicẽ: quoniã
n hi duo pꝛophete cruciauerũt
eos qui† habitant ſuper terrã.

Cl. ĩhabitabãt

qd ipſe dñs dixit petro: Uado romam iterum crucifigi. Quia Matth. xxiiij. d. Qd vni ex minimis meis feciſtis: mihi feciſtis. Unde Act. ix. a. Paulo perſequenti ſanctos/ dixit: Saule ſaule quid me perſequeris: e Et videbunt/ multi/ de populis ⁊ tribub⁹ ⁊ linguis ⁊ gentibus: quidam oculis: quidam fama: f Coꝛpoꝛa eoꝛum per tres dies et dimidium/ iacere .ſ. ſuper terram. Et hoc fiet vt magis terreãtur homines/ ne eis acquieſcant. Sed quare hoc permittet dñs: vt .ſ. tam crudeliter tractent' ⁊ tam inhumane. Sol'. In hoc notat' mirabilis dei diſpenſatio: qꝛ per h magis erit euidens eoꝛum reſurrectio. g Et coꝛpoꝛa eoꝛum non ſinent poni in monumentis: ne eoꝛum memoꝛia habeat'. Ecce magna illuſio. Sed cũ terra illa ſit calida nũquid nõ putreſcẽt coꝛpoꝛa eoꝝ que per tantũ tempus erunt inhumata: Et ſi hoc: quomodo poterunt ſuſtineri: Sol'. Non putreſcent: quia ſolidata erunt pꝛopter eſum vel vſum ligni vite: q ipſi modo veſcuntur ⁊ viuunt ĩ paradiſo terreſtri: tñ tamdiu poſſent ſic eſſe q putreſierent. Uel poteſt dici q hoc q nõ putreſient erit a virtute diuina vt eoꝛum bonitas magis appareat ⁊ cognoſcatur quando reſurrexerint. h Et inhabitantes terram: id eſt mali terrena amantes. i Gaudebũt ſuper illos: quia occiſi ſunt. k Et iocundabunt et munera mittẽt inuicẽ: pꝛe gaudio: putãtes ſe eſſe liberos ⁊ ſecuros illis occiſis: q eoꝝ vite derogabãt ⁊ cõdicebãt. Sap. ij. c. Contrarius ẽ operib⁹ noſtris. Unde ſequit': m Quoniam hi duo pꝛohete/ enoch ⁊ helias. n Cruciauerũt eos qui habitant ſuper terram: id eſt malos: quoꝛum damnationem pꝛedixerunt/ ⁊ ita cruciandos annũciauerunt. Uel/ Cruciauerunt eos/ contradicẽdo iniquitati eoꝛum. Tunc eni mali cruciantur cum boni exaltantur: vel quando eis contradicunt. Sed cum deberet dicere/ inhabitãtes hieruſalem: quare dicit terrã: Sol'. Per hoc ſpiritualiter intelligitur q omnes ſancti qui terram viuẽtium inhabitant: i Gaudebũt/ ſpiritu. k Et iocũdabuntur/ coꝛpoꝛe. l Et mittent inuicem munera/ congratulationũ de h: m Quoniam hi duo pꝛophete cruciauerunt ⁊c. id eſt audacter reſtiterunt malicie maloꝛum. Quia Pꝛouer. xxviij. a. Iuſtus quaſi leo confidẽs abſq terroꝛe erit. o Et poſt dies tres. Hic ſeptimo agit de eoꝛum reſurrectiõe dicens ſic. Et poſt dies tres ⁊ dimidiũ ſpiritus vite: id eſt anima que dat vitam. p A deo .ſ. miſſa intrauit in eos. Cũ dicit a deo: notatur q reſurgent coꝛpoꝛa et q non naturaliter ſed miraculoſe. Sed queritur de iſtis quomodo reſurgãt/ aut ſic lazar⁹/ aut ſic chꝛiſt⁹: Si pꝛimo modo: ergo fiet eis iniuria iterũ moꝛitur'. Si ſecũdo modo q in coꝛpoꝛibus gloꝛificatis/ ſicut chꝛiſtus: ergo ante alios: qd eſt cõtra apoſtolũ. Heb. xi. g. Deo nobis melius pꝛouidente vt non ſine nobis conſummarent'. Sol'. Non reſurgent moꝛituri iterum: Or queritur: vtrum in coꝛpoꝛibus gloꝛificatis: dici poteſt q ſic: ſed hoc erit eis ſpeciale pꝛiuilegium ſpecialit' datum pꝛopter ſpeciale teſtimoniũ: pꝛopter qd occidentur. Sꝫ ſi in coꝛpoꝛibus gloꝛificatis: quomodo ergo videbuntur ab hominib⁹: Sol'. Or coꝛpus gloꝛificatũ qñ vult ⁊ cui vult ſe oſtendit: quia quando vult põt vti palpabilitate: et ſic etiam ſe poteſt viſibile exhibere: et h habet coꝛpus gloꝛificatum a natura gloꝛificationis. Dicunt tñ aliq q quãdo ſe oſtendit coꝛpus gloꝛificatũ: hoc eſt per miraculũ. Ul' poteſt dici q anima intrabit coꝛpoꝛa eoꝛum nõ vt in oꝛgana/ ſed vt in materia. Sed tñ magis videtur q comparabit' anima ad coꝛpoꝛa vt ad oꝛgana: per hoc qd dicitur q ſpiritus vite ĩtrabit in eos. Sequit'. q Et ſteterunt ſuper pedes ſuos/ viui: id eſt ſtabũt poſtq̃ reſurrexerint. Sed vt ſuperius dictum eſt: quia nunc alunt' fructibus paradiſi qui coꝛrupti nõ ſunt/ coꝛpoꝛa eoꝛum non fetebunt: et ex hoc videtur q difficilius moꝛientur q̃ alij homines. Et hoc eſt verum: quia grauiſſima erit eis moꝛs: quia maxime vigebunt in eis ſenſus ⁊ ſic maxime ſẽtient. r Et timoꝛ magnus: et tam ſubita eoꝛũ reſurrectione. s Cecidit/ ſicut pondus oppꝛimens: vl' pꝛo dei reuerentia: vl' pꝛo inferni pena. t Super eos qui viderũt eos/ tam glorioſe reſurrexiſſe. Iob. xxxi. c. Semper eni quaſi tumẽtes ſuper me fluct⁹ deũ timui ⁊ põd⁹ ei⁹ ferre nõ potui. v Et audierũt/ enoch ⁊ helias. Et agit hic octauo loco de admirabili eoꝛum aſcenſione. x Uocem magnam: id eſt magne poteſtatis. y De celo dicentem aſcendite huc/ ad conſoꝛtiũ ſanctoꝝ de medio hominũ impioꝝ. z Aſcẽdite: qꝛ pꝛius deſcẽdiſtis humiliati ⁊ ſaccis induti. Luc. xiiij. c. Qui ſe humiliat exaltabit'. a Et aſcẽderũt ĩ celũ in nube/ ſic chꝛiſt⁹. Act. i. b. Qꝛ ſic ipſũ maxime imitati ſũt in ſuſtinẽda pꝛo eo tribulatione: ſic et ei confoꝛmes erũt in aſcenſione: Uel/ b In nube: id ẽ in coꝛpoꝛib⁹ ſubtilib⁹ ⁊ leuibus ſubtilitatis factis. Uel/ In nube: id eſt chꝛiſto duce. Michee ij. d. Aſcẽdet eni pãdẽs iter ãte eos ⁊c. c Et viderũt illos inimici eoꝛum/ cum gloꝛia aſcendẽtes ⁊ cum honoꝛe deductos vt poſſint dicere illud Sap. v. c. Nos autem inſenſati vitam illoꝛum eſtimabam⁹ inſaniam ⁊ finem ſine honoꝛe: ecce quomodo computati ſunt inter filios dei ⁊ inter ſanctos ſoꝛs illoꝛum eſt. d Et in illa hoꝛa. Hic nono agit de plaga futura mundo poſt aſcenſionẽ eoꝛum. Et in illa hoꝛa/ moꝛtis .ſ. vel gloꝛificationis eoꝛum. e Factus eſt terremotus magnus: ad litteram. Uel/ f Terre: id eſt terrenoꝝ qui in moꝛte eoꝛum audacius mouebuntur ad deſtructionẽ eccleſie: vel ad ſuam damnationẽ ⁊ punitionem in inferno: vel aliqui ad penitentiã. g Et decima pars ciuitatis cecidit .i. ſancti omẽs qui debent decimũ oꝛdinẽ angeloꝝ reſtituere ſe humiliauerũt coꝛam deo/ reddentes gratias. Uel/ Ceciderunt: ad litteram gladio ãtichꝛiſti mulctati. h Et occiſa ſũt nomina hominum .i. homines digni nomine vſq ad/ i Septẽ milia. Hec ſunt illa ſeptẽ milia: de quibus dicitur. iij. Reg. xix. d. Derelinquam mihi ſeptem milia hominum qui non curuauerunt genua ante baal .i. ante antichꝛiſtum. Ul ad litteram occidentur ab antichꝛiſto: qꝛ cum nolent adoꝛare. Uel hoc dicit quia moꝛtui ſũt mundo. Uel s Decima pars ciuitat' .i. turba oĩm maloꝝ q̃ p denariũ

o Et põſt dies tres ⁊ dimidium
p q ſpiritus vite ã deo intrãuit in
eos. Et ſtẽterunt ſuper pedes
r s ſuos: et timoꝛ magnus cecidit ſũp eos qui viderũt eos.
v Et ãudierunt võcem magnã
x y z dẽ celo dicentem illis: Aſcẽndite huc. Et ãſcẽderũt in celũ
a b ĩ nũbe: et viderũt illos ĩimici
c d e eoꝝ. Et ĩ illã hoꝛa fact⁹ ẽ terre
f g motus magnus: ⁊ dẽcima ps
h ciuitatis cecidit. Et õcciſa ſũt
i ĩ terre motu noĩa hoĩm ſeptẽ

significatur: qꝛ eſt

¶ ſignificatur:quia eſt numeri diminutiui: et que decem prece/
pta non ſeruat:et qui decalogum preceptorum ſeruantes in
eccleſia condemnāt. Uel omnes reprobi dicuntur decima
pars:quia qui nulli ordini angelorum modo in eccleſia de/
putantur damnabuntur. Eccleſia enim militans fit ad ſi/
militudinem triūphantis. Qȯ eni dicitur ꝙ decimꝰ ordo an
gelorum cecidit qui debet ex hominibꝰ reſtaurari:ſic intelligē
dum eſt:ꝙ tot de nouē ordinibꝰ ceciderūt:
ꝙ inde poſſet decimus ordo fieri. Qui er
go de nullo nouem ordinū erit/ de deci/
ma parte erit/et ita de damnatis. Hic ce/
cidit:id eſt cadet i infernum. Et occiſa
ſūt noīa hoīm ſeptē milia. Septē:
quia vniuerſi. Milia: quia i malicia ꝑ
fecti: vt dic̄ Glo. Et dicunt/noīa/mali:
quia tm̄ habent noīa ⁊ non rem nominū.
Unde Numeri.xvj.a.dicitur de dathan
et abirō ꝙ ꝑ noīa vocabant/ et tn̄ t̄ra ab/
ſorbuit eos. Eſa.xiiij.f. Perdam baby/
Et. ⁊regnabit lonis nomē ⁊ reliquias ⁊ germē. a Et
B reliqui: qui.ſ.non ſunt in peccatis indu/
rati. b In timorē ſunt miſſi: timen
tes ne cadant cum premiſſis.j.Corī.x.c.
Qui ſe exiſtimat ſtare/ videat ne cadat.
Uel/ In timorē/reuerētie dei. c Et
dederunt gloriam deo celi. Boni
eni amplius gratias agent quando malos videbunt damna/
ri. Prouerb.xix.d.et.xxj.b. Mulctato peſtilente paruulꝰ ſa/
pientior erit. d Ue ſecundum abijt: id eſt tribulatio
tempore antichriſti electis inferenda pertranſit. e Et
ecce ve tertium: id eſt pauor qui erit in iudicio adhuc
venturus. f Cito veniet: quia prope eſt. g Et ſep/
timus angelus ⁊c̄. Hec viſio tertia que incipit octauo
capitulo ſupra: in qua agitur de angelis ſeptem conſolan/
tibus eccleſiam/diuidebatur in duas partes: quia primo dicun
tur quedam generalia illis ſeptem angelis in principio octa/
ui capituli. Secundo agitur ſingulariter de tubicinio ſin/
gulorum angelorum. Et hec ſecunda pars incipit:ibi: Et
primus angelus tuba cecinit. Et hec diuiſa eſt in
ſeptem: ſm ꝙ ſunt ſeptem angeli. Iam de ſex illorum di/
ctum ē: Hic dicitur de ſeptimo. Unde hec ē ſeptima pars ſe/
cunde partis huius viſionis et tertia pars huius capituli vn/
decimi. Per hunc eteni angelum deſignatur ordo predicato
rum qui erunt poſt mortem antichriſti. Hec autem pars diui
ditur in tres partes. Primo eni agitur de exaltatione iuſtorū
et quiete eorum in comparatiōe ad penam malorum: de qua
immediate dictum eſt. Secundo oſtenditur quomodo ſancti
tunc agent gratias deo:ibi: Et vigintiquattuor ſenio/
res. Tertio ponitur cauſa quare ſic gratias agent:quia.ſ.de/
us ⁊ in malos iudicabit ⁊ bonos exaltabit. Et de hoc gauden
tes deum cōmendabunt:ibi: Quia accepiſti virtutē ⁊c̄.
Dicit ergo: Et ſeptimus angelus tuba cecinit: id eſt
ſeptimꝰ ordo ꝑdicatorꝫ ꝑdicauit:id ē ꝑdicabit. Quecūqꝫ aūt
in precedenti angelo ⁊ in iſto dicūtur per preteritum/prophe
tali certitudine intelliguntur de futuro. h Et facte ſunt
voces magne in celo:id eſt in ſancta eccleſia celeſti con/
uerſatione ſublimata. i Uoces/exultationes.ſ.bonorum
laudantium deum de vita ⁊ pace collata eis ⁊ de damnatione
impiorum iuſte ſibi reddita. Eſa.lj.a. Cōſolabitur dn̄s ſion:
id eſt eccleſiam ⁊ conſolabitur omnes ruinas eius. Bis dicit
conſolabitur:quia eccleſia tempore antichriſti duplicem de/
ſolationem ſuſtinebit. Unam quidem quia erit multis perſe/
cutoribus vexata. Et aliam:quia non faciet tūc miracula. Et
propter hoc poſt mortem antichriſti in tempore ſeptimi an/
geli/duplex erit conſolatio.ſ.pax ⁊ multiplicatio fidei. Tunc
enim omnes iudei conuertentur ad fidem chriſti. Uoces/ di/
co. k Dicentes: factum eſt/per oſtenſionē qȯ prꝰ erat
Ps.9. ſm veritatem. Ps. Cognoſcetur dn̄s iudicia faciēs. l Re/
gnum huius mundi: id ē vniuerſitas fideliū. m Do/
mini noſtri:id eſt dei patris. n Et chriſti eius.ſ.filij

a b milia: et reliqui i timorē ſūt
c miſſi: et dederūt gloriam deo
d celi. Ue ſecundum abijt/ ⁊ ec
e f ce ve tertiū veniet cito. Et ſe/
g h ptimꝰ angelꝰ tuba cecinit: ⁊ fac
i te ſūt voces magne i celo di/
k l centes: Factū eſt regnū huiꝰ
m n mūdi domini nr̄i et chriſti eiꝰ:
o p ⁊ regnabūt i ſecula ſeculorū
q amē. Et vigintiquattuor ſeniores
r s quī i cōſpectu dei ſedent in ſe/
t v dibus ſuis/ ceciderūt i facies
x y ſuas: ⁊ adorauerūt deū dicen/

vt dicit Interlin. Huiꝰ regni trāquillitas etiā tūc in mūdo in
cipiet: quando chriſtus ſpiritu oris ſui antichriſtum interfici/
et: ⁊ ſancta eccleſia: quaſi dimidie hore ſilentio.ſ.tempore qȯ 2.Theſſa.2.
ſequitur vſqꝫ ad finem mundi pacificata quieſcet. Et hoc
eſt qȯ dictum eſt.ſ.viij.a. Factum eſt ſilentium in celo:id eſt
in eccleſia: quaſi dimidia hora. Et propter hoc etiam dicitur
hic: Factum eſt ⁊c̄.et non fiet: regnum ⁊c̄. Quia extunc
fraudulentia ⁊ ſeuitia diaboli penitus de
ficiet: et in ſuis fidelibus vniuerſis deus
perpetua pace ⁊ tranquillitate regnabit.
Unde ſequitur: o Et regnabūt/ip
ſi fideles in deo ⁊ deus in eis. p In ſe
cula ſeculorum: id eſt in eternū. Da/
niel.vij.e. Suſcipient autem regnū ſan/
cti dei altiſſimi: ⁊ obtinebūt regnū vſqꝫ i
ſeculum ⁊ in ſecula ſeculorum. Et in eodē
pauloante de chriſto. Poteſtas eius/po/
teſtas eterna que non auferetur: ⁊ regnū
eius qȯ non corrumpetur. q Amen.
q.d. vere fiet qȯ dictum eſt: ſemper enim
deus regnabit in ſanctis. Notandum au
tem eſt ꝙ mundus tribus modis accipi/
tur. Eſt eni mundus cuius deus creator
eſt.ſ. vniuerſalis fabrica mundi. De q̄
Ioh.j.a. In mundo erat: ⁊ mundus per
ipſum factus eſt. Item eſt mundus cuiꝰ
deus redemptor ⁊ ſaluator ē.ſ. vniuerſalis eccleſia fidelium.
De quo Ioh.iij.b. Sic deus dilexit mundum: vt filium ſuū
vnigenitum daret. Item eſt mundus/cuius diabolus eſt prī/
ceps.ſ. vniuerſalis malicia ⁊ concupiſcentia ſeculi. De quo.j.
Ioh.ij.b. Nolite diligere mundum: nec ea que in mundo ſūt.
Primus mundus ſemper eſt dei: nunqꝫ diaboli. Tertius eſt
diaboli quantum ad prauam actionem: ſed dei eſt quo ad
praue actionis ordinationem. Miro enim modo fit: vt deus
malum qȯ a ſe non habet ortum/minime relinquat ſub ſe inor/
dinatum. Secundus mundus eſt dei: ita ꝙ non diaboli: quia
etſi modo diuina permittente prouidentia a diabolo concuti
tur atrociter flagellis ⁊ ꝑſecutionibꝰ callide calumniatur/acriter im
pugnatur crudeliter laniatur: tn̄ firmū habet firmamentum:
quia omnia cooperantur in bonum/ his qui ſm propoſitum
vocati ſunt ſancti: vt dicitur Roma.viij.e. Huius mundi
regnum/perfecte fiet dei: quando vniuerſalis eccleſia peni/
tus liberabitur a ſeruitute corruptionis in libertate filiorum
dei: Roma.viij.d. r Et vigintiquattuor ſeniores.
Hic agit de gratiarumactione quas ſancti reddēt deo. Poſt
generalem igitur omniū ſanctorum laudationē: ſubiungit ſpe
cialem perfectorum ⁊ maiorum gratiarumactionem dicens:
Et vigintiquattuor ſeniores: id eſt vniuerſi predicato/
res ⁊ doctores ⁊ eccleſiaſtici iudices ⁊ rectores. Per hunc nu
merum ſignificantur patres ⁊ noui ⁊ veteris teſtamenti: ſicut
ſ.iiij. dictū eſt. Duodenarius enim eſt numerꝰ abundans: ꝓ/
pter qȯ per ipſum ſignificantur boni qui ſemper in virtutibꝰ
creſcunt ⁊ abundant: ſicut per denarium qui eſt numerus di/
minutus ſignificantur mali: vt dictum eſt.ſ.eodem.c. Et de/
cima pars ciuitatis cecidit ⁊c̄. Per numerum autem perfe/
ctum ſignificatur chriſtus: qui nec diminuitur ſm virtutes nec
augetur: quia tātū habuit ab initio: quantū habet modo: ſicut
numerus perfectus eſt qui nec augetur nec minuitur ſm ſuas
partes. s Qui in conſpectu dei ſedent/ Actiue: quia
finis ⁊ intentio eorum ſemper eſt ad deum: Uel paſſiue: quia
ipſi a deo approbantur: vel quia iudicant que diuino conſpe/
ctui placent. t In ſedibus ſuis. Hoc dicit: quia ſeden/
tes ſuper thronos duodecim cum deo iudicabunt: Matth.
xix.d. Uel/ In ſedibus: id eſt in premijs. v Ceciderūt
in facies ſuas: id eſt in cordibus ſe humiliauerunt. Uel ſm
Glo. In faciem cadit: qui in hac vita culpam agnoſcit/eamqꝫ
penitendo diluit. Retro ſo cadit qui non agnoſcit: ſicut heli.
j.Reg.iiij.c. x Et adorauerunt deum/ei fideliter cō
fitendo. Matth.iiij.b. Dominum deum tuum adorabis.
y Dicentes: gratias agimꝰ tibi domine deus om/
¶ potēs.j.Theſſal.v.d.

☞ potēs.j.Theſſal.v.d. In omnibꝰ gr̄as agite. a Tibi: cui ſoli pro tot ⁊ tantis beneficijs debemuſ. b Dn̄e/cui ſer/uimus. c Deus/quē colimus. d Omnipotens/quē timemus. Vel/Deus/creando. Dn̄s/redimendo. Omni/potens/iudicando. e Qui es/immutabiliter. f Et q̄ eras/ ſemp: contra manicheoſ. Ioh.viij g. Anteq̄ȝ abraā fie/ret/ego ſum. g Et qui vēturus es: ad iudicandum vel poſt iudicium regnaturus in ſanctis in ꝑ/petuum. Exo.xv.c. Dn̄s regnabit in et/nū ⁊ vltra. h Q2 accepiſti. Hic oſtē

a b tes: Gr̄as agimꝰ tibi dn̄e dēꝰ
c d ōmnipotens: qūi es et qūi
e f eras ēt q̇ vēturꝰes: qūia accę/
g h piſti virtūtē tuā magnā et rēg/
i k naſti. Et irātę ſūt gētes: et ād/
l m uenit ira tua: et tēmpꝰ mortuo
n o rū iudicarı: ēt rēddere merce/

dit quare gratię ſunt agendę deo: quia. ſ. bonos liberauit et malos damnauit. q. d. talis ac tantus es: et propter hoc laudādus: quia accepiſti virtutem tuam magnam/re ſurgendo non alienam/vt antichriſtus. j.xiij.a. Et dedit illi draco virtutem ſuam ⁊ poteſtatem magnam. Virtutem: contra corporis infirmitatē: Vl̄ virtutem accepit quando ſpi/ritumſanctum mittens dedit apoſtolis fortitudinem. Lucl. vlt.g. Sedete in ciuitate donec induamini virtute ex alto. Hoc etiam dicit: quia ſicut virtute propria reſurrexit: ſic vir/tute propria in cęlum aſcendit. i Et regnaſti: tuos a dia/bolo defendendo: ⁊ eos virtutibus ⁊ bonis operibus munien/do. k Et iratę ſunt gentes: id eſt mali gentiliter ⁊ carna liter viuentes regnum ſibi contrariū videntes ſurgere. Sap. ij.c. Contrarius eſt operibus noſtris. Hoc eſt qđ dicit Ps.
Ps.89. Dn̄s regnauit/iraſcantur populi. l Et aduenit ira tua id eſt iuſta vindicta quę eſt ſignū irę. m Et tempus mor tuorum iudicari: id eſt ſeparari bonos a malis. q.d. tem/pus venit ⁊ oportunitas: quando mortui iudicentur: id eſt bo ni a malis ſeparentur. Matth.xxiij.c. Et ſepabit agnos ab hędis. n Et/ſupple aduenit tempus/ o Reddere mer cedem. i. vt reddatur merces/ p Seruiſ tuis prophe tis: id eſt maioribus ſanctis qui pręuident alijs ⁊ pręnunciāt quę accident eis. q Et ſanctis ⁊ timentibꝰ nomen tu um: id eſt minoribus. Sap.x.d. Reddet deus mercedem la/borum ſanctorum ſuorum. r Puſillis ⁊ magnis: idem eſt qđ ſanctis timētibꝰ ⁊ prophetiſ. s Et.ſ. aduenit tempus t Exterminandi eos qui corruperunt terram: id ē ſeipſos per terrena opera quę fecerunt et alios quibus male viuendi exempla dederunt. Hoc ē igit vę ſeptimi angeli.ſ. ex terminatio malorum in fine mundi: de quo dixit. ſ. eodem.c. Et ecce tertium vę veniet cito. Expoſitio Capi.XII.

ET apertum eſt templum ⁊c̄. Hęc eſt quarta vi/ſio quę recte ſequitur ad pręcedentes: quia in ſecun/da viſione actum eſt đ reuelatione myſteriorum quę fuit ſignificata per apertionem libri. In tertia actum eſt de manifeſtatione eorum per prędicationem. In hac ꝗ̄o agitur de profectu eccleſię qui poſt reuelationem ſecretorum ⁊ prę/dicationem eorum debet ſequi. Hęc autem viſio continet tria capitula. Diuiditur autem in duas partes. Primo eni oſten/ditur profectus eccleſię in perſecutione. Secundo agitur de iudicio vbi pro ſua patientia remunerabunt boni ſuſtinentes: et pro ſua malicia punientur mali perſequentes: ibi: Et vidi et ecce nubem candidam ⁊c̄. j.xiiij.c. Item quia pro/fectus eccleſię eſt in perſecutione. Duplex autem eſt ipſius ꝑ/ſecutio: a diabolo.ſ. ⁊ ab antichriſto: quibus eccleſia ſine diui no auxilio non poſſet reſiſtere. Propter hoc etiam pars pri/ma diuiditur in tres. Quia in prima agitur de profectu eccle/ſię ſub perſecutione diaboli quę incępit a principio eccleſię. in h capitulo.ſ.xij. Et apertum eſt templum. In ſecun/da de profectu eiuſdem ſub perſecutione antichriſti quę erit circa finem mundi: et hoc in .xiij.ca.j.ibi. Et vidi de mari beſtiam aſcendentem ⁊c̄. In tertia ꝗ̄o agitur de auxilio diuino impenſo eccleſię contra tyrannidē antichriſti: in.xiiij ca.j.ibi. Et vidi ⁊ ecce agnꝰ ſtabat ſupra mōtem ⁊c̄. Dicit ergo: s Et aptū ē templū. Hoc duodecimū capi tulū habet duas partes. In p̄ma agit de ꝓfectu eccleſię ſub occulta ꝑſecutione dęmonis. In ſecūda de ꝓfectu eiuſdē ſub aperta tribulatione/ ibi: Et poſtq̄ vi/dit draco ꝙ ꝓie/ctꝰ eſſet i terrā ⁊c̄. Pars etiā prima hu ius capituli ſic diui/ditur: qr p̄mo oſten/dit ordinatio huiꝰ vi ſionis ad p̄cedentia. Scđo ꝓfectꝰ eccleſię deſcribit: ⁊ ecōuerſo inſidię diaboli cōtra

p q dē ſēruis tuis ꝓphetis et ſān/
r ctis ⁊ timētibꝰ nomē tuū pūſil
s t lis⁊ magniſ: ēt ēxtminādi eoſ
q̇ corruperūt terrā. Ca.XII
v ET āptū eſt tēplū dei in
x cęlo ēt viſa ē arca tēſta
menti eiꝰ in templo eiꝰ.

A

ipſam: ibi: Et ſignū magnū apparuit i cęlo ⁊c̄. Ter/tio adiutoriū eccleſię oſtendit per qđ diabolus ne opprimat mulierē.i.eccleſiā deijcit: ibi: Et peperit filiū maſculum ⁊c̄. Quarto oſtendit quō congratulant ſancti de vtroq̄ȝ. ſ. et de adiutorio eccleſię ⁊ de diaboli ꝓiectione: ibi: Et audiui vocem magnā ⁊c̄. Dicit ergo: v Et apertū eſt. Hic oſtendit ꝙ hęc viſio quarta dependet a duabus p̄cedētibus. Unde duo ponit hic. Quoꝝ vnū pertinet ad ſecundam vi/ſionem.ſ. ꝙ dicit: Apertum eſt templum ⁊c̄. Aliud qđ ꝑtinet ad tertiā: ibi: Et facta ſūt fulgura ⁊c̄. Sed ex h videtur ꝙ hęc viſio quarta nō incipit hic: Et aptū eſt tem/plum: ſed potius: ibi: Et ſignū magnū apparuit ⁊c̄. Sol. Immo quę hic oſtendunt iohāni ꝑtinētia ad ſcđam et tertiam viſionē non oſtendunt: niſi inquantū ſecūda ⁊ tertia .ſ. viſio ſit cauſa ꝓfectꝰ eccleſię quę determinat in hac quarta viſione: et ſic non oſtenditur qđ prius oſtenſum eſt. Et ap/tum ē templū dei i cęlo. i. manifeſtata ſūt ⁊ reuelata my/ſteria dei in eccleſia: quę dicit cęlū/habēs lumiaria doctrinę. Luminare maiꝰ: doctrinā apl̄oꝝ: luminare minꝰ: doctrinā ex poſitoꝝ ſingulę ſtellę ſunt ſingulę animę. Vel ſcriptura dicit cęlum: i qua templū fuit clauſū: q̄ȝdiu liber fuit ſignatꝰ ſub fi/guris ⁊ obſcuritatibꝰ. Sȝ apertū eſt: qn̄ veritate veniente vm bra receſſit: ſicut tenebrę aurora aſcendēte. Singulę ſententię ſunt lumiaria huiꝰ cęli: vel quattuor modi exponēdi ſenſus.ſ. allegoricus/anagogicus/tropologicus / et hiſtoricus. Et di/citur ſcriptura cęlum: quia per multiplicē expoſitionē ē exten ſa. Ps. Extendēs cęlū ſicut pellem. Daniel.xij.b. Pertran/ Ps.105.
ſibunt plurimi ⁊ multiplex erit ſciētia. Templū/igitur eſt ve ritas ſcripturarū cuiꝰ aptio eſt manifeſtatio earū: quę a chri/ſto ⁊ ab apl̄is fuit facta. Vel/Templū/corpꝰ chriſti: aper/tū eſt i cęlo. i. in eccleſia: ad lrām in cruce vnde exierūt eccle ſię ſacramēta. Item aptū eſt in eccleſia ꝑ ſuam bonā ꝯuerſa/tionē ⁊ apl̄oꝝ ipm imitātiū: ⁊ p̄dicationē q̄ tota ē đ chriſto: q̄ eſt mihi materia p̄dicationis: ſicut habitū eſt. ſ. viij. in prin/cipio. De vtroq̄ȝ templo ⁊ chriſto ⁊ ſcriptura dicitur Ezech. xliij.c. Fili hois oſtende templū dn̄i iſrael ⁊ ꝯfundant ab ini/quitatibꝰ ſuis. Heb.xij.a. Aſpiciētes in auctorē fidei ⁊ ꝯſum matorē ieſum. Aperto templo. i. veritate ſcripturę manife/ſtata /ſtatim ſequitur: x Et viſa eſt arca teſtamenti eius. i. chriſtus qui primo inuiſibilis in deitate factus eſt et viſibilis in humanitate. Baruch.iij.d. Poſt hęc in terris viſus eſt ⁊ cum hominibus conuerſatus eſt. Qui dicitur arca: quia tria veraciter habet in ſe: quę erant litteraliter in arca le/gis. Ibi eni erāt tabulę teſtamēti ⁊ virga aaron ⁊ vrna plena manna. Et ipſe chriſtꝰ verus ē teſtis operū noſtroꝝ. ſ.j.b. Qui eſt teſtis fidelis primogenitꝰ mortuorū. Hoc ſciebat ille qui dicebat Iob.xvj.d. Ecce eni in cęlo teſtis meꝰ ⁊ conſcius meꝰ in excelſis. Item virga noſtrę diſciplinę ſuper eum fuit. Eſa.liij.b. Diſciplina pacis noſtrę ſuper eum. Item manna habuit deitatis. Col.ij.a. In quo ſunt omnes theſauri ſapiē/tię ⁊ ſcientię abſconditi. Et in eodem paulopoſt. In ipſo ha/bitat omnis plenitudo diuinitatis corporalit: Vel in ipſo ſunt

☞ tabulę teſtamenti: quia ipſe eſt nobis eruditio ꝛ forma viuen-
di. Item virga quo ad peccatorum paternam correctionem.
Item manna quo ad filiorum blandam conſolationem: De
quo Sap. vij. d. Candor enī ē lucis ęternę ꝛ ſpeculū ſine ma
cula dei maieſtatis: ī quo debemus ꝛ mirari ꝛ inſpicere/ vt ſi
qua macula eſt in nobis ad aſpectum huius ſpeculi eā deter-
gamus. De ſecūdo Heb. xij. c. Quis enī filius quem nō cor-
ripit pater? Propt
Ps. 22. qđ dicit Ps. Virga
tua ꝛ baculus tuꝰ ꝛc.
Et. ij. Machab. vj.
c. Etenī multo tem-
pore nō ſine pctōri-
bus ex ſentētia age-
re: ſed ſtatim vltiones adhibere: magni bñficij eſt indiciū. De
tertio. ij. Cor. j. a. Deus totius ꝯſolationis qui ꝯſolat̄ nos ī
omni tribulatiōe nr̄a. Et de eius ꝯſolatione ſatis dictum eſt:
s. x. et. j. xiiij. dicetur. a ❡ **Et facta ſunt.** Hoc ptinet ad
tertiam viſionē. Unde hęc quę prius erāt in ſeipſis reuelata:
etiā hic dicunt̄ reuelari iohāni ꝓut ſūt cauſa quartę viſiōis:
Et facta ſūt pdicantibꝰ ſeptē angelis. b ❡ **Fulgura:** id ē
miracula. Et hoc fuit neceſſariū in pmitiua eccleſia: vbi opus
erat lacte ꝛ non ſolido cibo. Erant enī miracula ſicut potus q̄
cibum pdicationis deducebat per mēbra. i. in fidelium corda:
vt ſic eis eſſet nutrimētū fidei. Miracula aūt dicunt̄ fulgura:
quia illuminabāt vidētes p fidem ſaltē informem: et ſic poſt-
modū findebāt corda per ꝯtritionē: ſed tandē fetere faciebant
peccata per ꝯfeſſionē: ꝛ ad vltimū vrebant p ſatiſfationē quę
ex charitate fiebat: quę ignis dicit̄. Luc. xij. f. Ignem veni
mittere in terrā. c ❡ **Et voces** leues. ſ. ꝛ rōnabiles admoni
tiōes. d ❡ **Et tremotꝰ:** corda quorūdā ad bonū quorūdā ad
malū. e ❡ **Et grādo.** i. pſecutio magna: quia ſicut grando
ꝯſtringit ſegetes ꝛ queqꝫ virētia/ ꝛ tñ liquefacta terrā facit fer-
tilem: ſic perſecutio / primo frangebat fideles: ſed pſecutores
poſtea ꝯuerſi eccleſiā fęcūdabāt vel etiā virtutes fidelium ex
Ps. 4. tribulatione creſcebāt. Ps. In tribulatiōe dilataſti mihi. Et
etiam numerꝰ augebat̄. Exo. j. b. Quāto magis affligebant̄:
tanto magis multiplicabant̄. s. viij. b. Et facta ſunt tonitrua
et voces ꝛ fulgura ꝛ terremotꝰ magnus. f ❡ **Et ſignū.** Se-
cūda ps pmę partꝭ capl'i: in q̄ agit̄ de ꝓfectu eccleſię poſitę
in tribulatione: et ecōuerſo de inſidijs diaboli cōtra eam. Di-
cit ergo: **Et ſignū.** i. profectus eccleſię in amore pauptatis
abiectionis/ vilitatis ꝛ humilitatis. Luc. ij. b. Et hoc vobis
ſignū: inuenietis infantē poſitū in pſepio. Ecce abiectio ꝛ vi-
litas. Hęc oīa ſignū ſunt futurę beatitudinis ꝛ vita ſanctorū
eſt ſignū vitę ęternę. Ezech. xxiiij. g. Eriſqꝫ eis in portentū. Si
gnū enī aliud offert ſenſui ꝛ aliud repſentat intellectui: ſic vita
ſanctoꝝ oculis corpis non oſtendit niſi miſeriā: ſed oculis mē
tis repſentat ęternā gloriā. Item per ſignū ducimur ad rem.
g ❡ **Magnū:** quia de magnis. Eccj. xliij. a. Luna in oībꝰ in
tempe ſuo oſtēſio tpis ꝛ ſignū ęui: Quaſi luna ſūt ſancti: quia
quicqd habent attribuūt vero ſoli: qꝛ ſicut luna minuūt̄ in
ſua ꝯſūmatione vt impleant illud: Eccj. iij. c. Quāto magnꝰ
es/ humilia te in oībus. Et oſtenſio tpis ſunt: quia ꝯculcando
terrena oſtendūt qualia ſunt ipſa/ ꝛ etiam qualia ſunt cęleſtia
pro q̄bus habendis relinquūt tpalia ſm illud vbū dñi: Luc.
xvj. c. Facite vobis amicos de māmona iniq̄tatis: vt cū defe
ceritis recipiant vos in ęterna tabernacula. h ❡ **Apparuit
ī cęlo.** i. in eccleſia militante vbi ſignum apparet/ ſed veritas
erit in triūphante. Hoc autem fuit ſignū. i ❡ **Mulier.** ſ. ec-
cleſia: quę ſic appellat̄ propter fęcunditatē ꝛ debitam chriſto
ſubiectionē. Uiri diligite vxores veſtras ſicut ꝛ chriſtus dile-
xit eccleſiā: Eph. v. e. k ❡ **Amicta ſole:** id eſt chriſto qui
eſt ſol verus illuminans omnē hominem conformata per imi-
tationem quam induit in baptiſmo per fidem. Gal. iij. d. Qui
cunqꝫ in chriſto baptiçati eſtis/ chriſtum induiſtis. Indumē-
tum tegit/ ornat et calefacit. Et baptiſmus tegit peccata. Ps.
Ps. 31. Beati quorum remiſſę ſunt iniquitates: ꝛ quorum tecta ſunt
peccata. Item ornat conferēdo gratiam: ſed poſtea calefacit

a b c d e f g h **Et facta ſūt fulgūra et vōces et tērremotus: et grāndo magna. Et ſignūm māgnum āparuit in cęlo: Mūlier āmicta ſole/ ēt luna ſub pēdibꝰ eiꝰ et ī cāpite eiꝰ cōrona ſtellarū** i k l m n o

per opera. Malach. iiij. a. Uobis timentibus nomen meum:
orietur ſol iuſticię. Hoc dicit: qui timor eſt initium ſapientię. Eccj. i. d.
Timētibꝰ igit̄ oriet̄ ſol: ſed diligentibꝰ conſummatur. Eccj.
xliij. a. In meridiano exurit terram: quia diligentibus qui ar
dent charitate ſicut ſol in meridie exuritur terra liberi arbi
trij/ vt deſiccetur ab omni humore peccati. Et quomodo hoc
facit? Per tria quę poſtea parit̄ dicunt̄ de ſole: Tripliciter ſol
exurēs mōtes radios
igneos exufflans et
refulgens radijs ſu-
is obcęcat oculos.
Mōtes ſunt ſancti:
Radij ignei ſunt mo
tus ꝯcupiſcentię car
nalis: qui exufflātur a ſanctis per votum continentię qđ fit in
clericis omnibus quando ad ſacros ordines promouent̄. Itē
radij ſui ſunt paupertas/ humilitas/ ꝛ vilitas. Iſti refulgent ī
clericis: quando contēnentes terrenas diuitias paupertati et
vilitati ꝛ humilitati adhęrēt: Et hoc per votum paupertatꝭ.
Item oculos obcęcat: maxime per votum obedientię. Obe-
diens enī nec ſenſum nec motum debet habere niſi ad alteriuſ
voluntatem. Chriſtus igitur verus ſol primo ornat ꝛ induit
ſāctos veſte nuptiali ꝛ ipſi poſtea ipſū oīa conuertēdo ad ho
norem ꝛ gloriam dei. Eſa. xlix. c. Uiuo ego dicit dñs: quia oī
bus his velut ornamento veſtieris. l ❡ **Et luna:** per quam
intelliguntur temporalia quę creſcunt ꝛ decreſcunt nihil habē
tia ſtabile. m ❡ **Sub pedibus eius.** Eſt ergo inter ſolem
et lunam: quia ſub ſole debet eſſe per obedientiam ꝛ ſuper lu-
nam: id eſt ſuper temporalia per contemptum. Unde Cant.
ij. b. Leua eius ſub capite meo: ꝛ dextera illius amplexabitur
me. Hoc dicit vt nihil ſit de aīa qđ dextera eiꝰ non comprehē
dat: rationalem. ſ. et concupiſcibilem ꝛ iraſcibilem: ſed tempo-
ralia non debent amplecti niſi ab inferiori. ſ. quo ad neceſſita-
tem. n ❡ **Et in capite eius corona ſtellarum duode
cim.** Hę ſunt duodecim apoſtoli: qui dicuntur/ o ❡ **Coro-
na:** quia quodāmodo chriſtus per ipſos deuicit mundum.
Abacuk. iij. d. Et ſuper excelſa mea deducet me victor in pſal
mis canentem. Excelſa eccleſię ſunt apoſtoli: qui ſuas victo-
rias non ſibi ſed deo attribuunt. Unde Job. xxxviij. d.
Nunquid mittes fulgura: id eſt apoſtolos coruſcantes p mi-
racula ꝛ reuertentia ad ſeipſos: dicunt aſſumus. q. d. totum
qđ fecimus tibi attribuimus. Item dicuntur ſtellę: quia fixi
ſunt in firmamento qđ eſt chriſtus: qui aquas diuiſit ab aqs:
id eſt ſpiritualem ſcripturę intelligentiā a litterali: Et eſt ī me-
dio quia omnes ſcripturę concorditer loquunt̄ de ipſo. Item
dicuntur ſtellę: quia luxerunt in nocte aduerſitatis tanq̄ lu-
minaria in medio prauę ꝛ peruerſę nationis: Phil. ij. c. Ps. Ps. 138.
Et nox illuminatio mea in delitijs meis. Baruch. iij. d. Stel
lę dederūt lumen in cuſtodijs ſuis. ſ. thomas in india maiori:
bartholomeus in india minori: ſimon et iudas in perſia:
philippus in ſamaria: mattheus in ęthiopia: marcus in ale-
xandria: iohannes in aſia: andreas in achaia: petrus in cap-
padocia: paulus in gręcia: et tandem petrus ꝛ paulus in ita
lia. Stellę ergo dederūnt lumen in cuſtodijs ſuis ꝛ lętatę ſunt
vocatę ſunt/ ꝛ dixerunt aſſumus: ꝛ luxerunt ei cum iocundita-
te qui fecit illas. Uel/ **Corona duodecim ſtellarum**/ eſt
ornatus ꝛ habitus duodecim fructuum ſpiritus: de quibus
Gal. v. d. Fructus autem ſpiritus eſt charitas/ gaudium/ pax
patientia/ benignitas/ bonitas/ longanimitas/ manſuetudo/ fi-
des/ modeſtia/ continentia/ caſtitas. Uel duodecim ſtellę: ſunt
☞ tres dotes animę
❡ **Moraliter.** Hęc i ❡ **Mulier**/ beata virgo eſt k ❡ **Ami- Moraliter
cta ſole:** quia fuit ſine omnis peccati obſcuritate. l ❡ **Luna
ſub pedibus eius:** quia fuit amatrix paupertatis etiam ī
lege vbi promittebant̄ terrena. Et propter hoc dicitur mater
pulchrę dilectionis: Eccj. xxiiij. c. quia in nulla parte fuit in
ea amor terrenitatis ſed deum amauit ante omnia ꝛ nihil cum
ipſo. o ❡ **Corona duodecim ſtellarum.** Hę ſunt duo-
decim prerogatiuę quas ipſa habuit: q̄tuor de cęlo: quę ſu-
* pra ipſam fuerunt. ſ.

☞ tres dotes anime ⁊ quattuoꝛ coꝛpoꝛis: filiatio dei fraternitas chꝛiſti. Roma. viij. c. Heredes qdē dei/ ecce filij: coheredes aūt chꝛiſti: ecce frēs chꝛiſti: decima ſocietas āgelica: vndecia pax et tranquillitas ꝑpetua: duodecima/ oīm bonoꝝ poſſeſſio ſecura. a Et in vtero habēs/ chꝛiſtū. ſ. quē cōcepit ꝑ fidem: et quotidie parit per pꝛedicationem vel operis imitationem ⁊ eius bonitatis manifeſtationē. c Et parturiens: per deſiderium manifeſtandi chꝛiſtū alijs. Ꝟl parturiēs ꝑ bonam voluntatem. Parturitio autē eſt partus pꝛeparatio: q̄diu eni fructus in vtero matris augmētatur/ viuificatur ac formatur/ parturitio dicitur: partꝰ ſo cū naſcitur. b Et clamabat/ per deuotā orationem. d Et

a duodeci. Et in vtero habēs ⁊
b clamabat parturiēs ⁊ cruciať
c d vt pariat. Et viſum ē aliud ſi-
e f gnū i celo: Et ecce draco mā
g h gnꝰ rufus hñs capita ſeptē ⁊
i k l coꝛnua decē: ⁊ i capitibꝰ ſuis
m n ſeptē diademata: ⁊ cauda eiꝰ
o p q trahebat tertiā ꝑtē ſtellaꝝ celi

cruciatur/ per penitentiam ⁊ afflictionē. e Vt pariat: id eſt vt gratiam habeat pariendi chꝛiſtum alijs per boni operis manifeſtationem. Pꝛedicando eni eccleſia aduerſa patiť ab inimicis detrahētibus ⁊ obuiantibus: vel a ſeipſa carnem macerando vt pꝛedicatio ſit idonea. j. Coꝛ. ix. d. Caſtigo coꝛpus meum ⁊ in ſeruitutem redigo ne cum alijs pꝛedicauerim ipſe repꝛobus efficiar. Quinq3 eñ tangit hic que ſunt neceſſaria pꝛedicatoꝛi vel pꝛelato. Pꝛimū eſt concipere per fidem et ſcientiam. Secundum parturire per zelum. Tertium clamare per deuotam oꝛationem. Quartum cruciari per carnis afflictionem. Quintum parere per exēpli boni vel operis oſtenſionem. Aliter eni non eſt partus ſed aboꝛſus. Hec ſūt q̄nq3 verba apoſtoli. j. Coꝛ. xiiij. d. In eccleſia volo quinq3 verba ſenſu meo loqui vt alios inſtruam: q̄3 decem milia verboꝛum in lingua. Sic ergo determinate ſunt conditiones eccleſie in octo. Quarū pꝛima eſt obedientia ad deū: ibi: Amicta ſole. Secunda contemptus tempoꝛaliū: qui oꝛdinat ad inferioꝛa: ibi: Et luna ſub pedibus eius: id eſt ſub affectibus. Tertia fructus in ſe: ibi: Et i capite eius coꝛona ſtellarum duodecim. Quarta fructꝰ in alijs: ibi: Et in vtero habens ⁊c. Ubi q̄nq3 determinantur vt dictum eſt. In his octo conditionibꝰ deſcribitur eccleſia que ambulat i nouitate ſpūs: ⁊ octonariꝰ ꝑtinet ad nouū teſtamētū.

Moraliter * pꝛa ipſam fuerunt. ſ. ſanctificatio in vtero vbi fuit electa ⁊ pꝛeelecta a deo. Unde illud. Elegit eam deus ⁊ pꝛeelegit eam. Aliter eni q̄3 iohannes ⁊ q̄3 hieremias. Secunda ſalutatio angeli. Tertia aduentus ſpiritusſancti. Quarta conceptio filij
Luc. i. c. dei. Pꝛopter hec quattuoꝛ dicitur ei: Aue gratia plena. Itē q̄ttuoꝛ habuit ex ꝑte aīe. Pꝛima deuotio humilitatis. Secūda magnanimitas fidei. Tertia diſcretio ſermonis: quia in ſecreto inuenta ab angelo: diſcrete reſpondit dicens: Quomodo fiet iſtud ⁊c. Et poſt: Ecce ancilla dñi ⁊c. Quarta perfectio operis. Pꝛopter hec q̄ttuoꝛ dicitur ei: Dñs tecum. Item quattuoꝛ habuit ex parte coꝛpoꝛis. Pꝛima piuilegiū virginitatis: quia contra oppꝛobꝛium legis ꝓpoſuit viuere in virginitate. Secunda fecunditas ſine coꝛruptione. Item tertia q̄ fit grauida ſine grauamine. Item quarta puerpera ſine doloꝛe. Et pꝛopter hec q̄ttuoꝛ diciť ei: Benedicta tu in mulieribꝰ. a In vtero habens/ per fidem: quia ſimul vt credidit ⁊ cōſenſit concepit. b Et clamabat/ deſiderio deuotionis. c Parturiēs/ ex ſolo affectu cogitationis: q2 non plus doloꝛis partus ei intulit: q̄3 infert alicui cogitatio pariendi. Uel/ Habēs in vtero/ filiū quē ſine doloꝛe peperit ī natiuitate. b Et clamabat/ interiꝰ in coꝛde martyr effecta in paſſione filij: ſicut ei pꝛedictum fuerat a ſimeone/ Luc. ij. e. Et tuā ipſiꝰ animā ptrāſibit gladiꝰ. ſ. martyrij: c Parturiēs: quando ipſū vidit pēdentē in cruce. Et hoc fuit in ipſa mirabile: q2 pꝛiꝰ pepit q̄3 parturiret. Ūñ Eſa. lxvj. c. Anteq̄3 ꝑturiret pepit: añq̄3 veniet ꝑtꝰ eius pepit maſculū: q̄s audiuit vnq̄3 tale aut quis vidit huic ſimile: d Et cruciať/ abſtinētijs/ ieiunijs/ oꝛonibꝰ/ ⁊ vigilijs caſtigatur. e Ut pariat: id eſt tanto partu ſe dignam faciat: ⁊ tñ ante eam ſtetit diabolus volēs

filium eius deuoꝛare: quia etiam per herodem voluit chꝛiſtū interficere: Matth. ij. c. f Et viſū ē aliud ſignū. Oſtē- Ad litteram ſo pꝛofectu eccleſie ſtatim agiť de diaboli impugnatione. Et recte: quia. ij. Timoth. ij. a. Non coꝛonabitur niſi qui legitime certauerit. Dicit ergo: Et viſum eſt aliud ſignum in celo: id eſt i eccleſia. Et bene/ aliud: quia pꝛimū fuit bonitas eccleſie in merito: ⁊ bonitas dei in pꝛemio. Et hoc eſt ſignum malicie diaboli: cuius multe ſunt inſidie ⁊ inuidia magna. Eccl. xj. d. Multe ſunt inſidie doloſi. Item/ aliud: quia pꝛimū fuit pꝛoficiendi: ſecūdum ꝑfectum impugnandi ⁊ ipediēdi. Specificat aūt illud ſignū dicens: g Et ecce: aduerbiū demonſtrandi: quia ſemper pꝛeſto eſt diabolus nocere. h Draco/ pꝛimo latens in inſidijs. Pſ. Sedet in inſidijs cum diuitibus in occultis. Uel/ Ps. 9.
Draco/ per calliditatem. i Magnus/ per foꝛtitudinem vel per elationem. k Rufus/ per ſanctoꝛum ſanguinis effuſionē. Ioh. viij. f. Ille homicida fuit ab iitio. Ꝟl/ h Draco/ pꝛopter modum inſidiandi ⁊ cautelam temptandi. Geñ. iij. a. Sed ⁊ ſerpens erat callidioꝛ cunctis animantibus terre. i Magnus/ pꝛopter potentiam naturalem ⁊ ſcientiam et viſum. k Rufus: quia ſitit ſanguinē: id eſt peccatū. Hec tria habet in ſe. Poſtmodū determinat ea que habet in alijs dicens: l Habens capita ſeptem: id eſt vniuerſitatem maloꝛum. m Et coꝛnua decem: Huiꝰ coꝛnua ſunt diuitie ⁊ potentie ſeculares. Et dicuntur coꝛnua: quia per illa eleuantur homines. Item dicuntur decem: quia per illa decalogꝰ impugnať vł potiꝰ ꝓpter illa ab hominibꝰ deſpiciť. Ūñ Abacuk. j. c. Compoꝛtabit aggerem ⁊ capiet eam. Agger ſť dignitates ⁊ honoꝛes ſeculi: q̄bꝰ capit diabolꝰ nō ſolū ſeculares perſonas: immo etiam religioſas. Uel/ ſeptem capita/ ſunt ſeptem capitalia vitia: quibus impugnat interiꝰ. Decem coꝛnua/ vniuerſitas maloꝛum pꝛincipum quibus impugnat exterius. n Et in capitibus ſuis ſeptem diademata: id eſt victoꝛie in vitijs: quia de hominibus nō habet diabolus victoꝛiam niſi per vitia. o Et cauda eius: id eſt excellentia naturaliūm in qua creatus eſt: vnde ſuperbiuit ⁊ peruerſus factus eſt. p Trahebat/ poſt ſe/ q Tertiam partem ſtellarum: id eſt omnes angelos/ qui ei conſenſerunt traxit ipſe ſecum de celo in terram: immo in infernū. Pꝛima pars angeloꝛum ſunt illi omnes qui miniſtrant ⁊ ſeruiūt deo ad honoꝛem ⁊ vtilitatem ſui ⁊ generis humani. Secunda pars ſunt omnes illi qui aſſiſtunt pꝛime bonitati fruētes eius viſione. De vtriſq3 dicitur Daniel. vij. c. Milia milium miniſtrabant ei: et decies centena milia aſſiſtebāt ei. Sz tertia pars ſunt illi qui nec aſtare voluerunt nec miniſtrare: et illi cum lucifero ceciderunt. Et dicit/ trahebat: q̄ſi cū violentia: quia omne peccatum eſt violentia/ quia coꝛruptio eſt nature: et trahere motus eſt violentus: Magis autē erat naturale angelis conuerti in ſuam cauſam q̄3 lucifero conſentire. Uel cauda diaboli ſunt latentes ſuggeſtiones ſub ſpecie aliqua boni: quibꝰ ſuam tegit deceptionem/ ſicut cauda tegit animalis turpitudinē. Delectationē eni ſuggerit: ſed latet anguis in herba: et ſic tertiam partem hominū trahit: id eſt repꝛobos: qui. ſ. nec actiui ſunt nec contemplatiui. Iſte eni ſunt due partes quas diabolus non trahit: Uel pꝛima innocētes: ſecunda penitentes: tertia neutri. Uel pꝛima pars ſūt illi qui incipiunt penitentiam ⁊ perficiūt: Secunda pars illi qui incipiunt ⁊ non perficiunt hic/ ſed in purgatoꝛio. Tertia pars ſūt illi q̄ nec icipiūt nec ꝑficiūt ⁊ illi trahunť: ſť eni repꝛobi. Moraliter. Quidam volunt ⁊ trahere ⁊ trahi: illi. ſ. qui volunt Moraliter alijs ſeruire et pꝛo loco et tempoꝛe permittunt ſibi ſeruiri. Item alij ſemper volunt trahere ⁊ nunq̄3 trahi: illi. ſ. qui ſemper volunt alijs ſeruire nec ſuſtinent pꝛe humilitate q̄ ſeruiatur ſibi. Hi ſunt due partes bonoꝛum: qui a diabolo

 ☞ non trahuntur.

ꝶ non trahuntur. Sed tertia pars ſunt quidam qui neſciunt
trahere: ſed ſemper volunt trahi: Hi ſūt qui nulli volunt ſerui
re: ſed ſemper ſibi volunt ſeruiri. Iob. xj. c. Vir vanus in ſu/
perbiam erigitur: et quaſi pullum onagri ſe liberum natū pu/
tat vt. ſ. nulli ſeruiat. Et ibidem. xxxix. b. Nunquid volet rhi/
noceros ſeruire tibi? Et hi trahuntur a diabolo. Vel ſic poteſt
diſtingui. Quidam volunt ſemper trahi
et neſciunt trahere: vt ſimplices ſancti.
Item quidam ſemper volunt et trahere
et trahi vt diſcreti: quia in eis viget et ra/
tio ⁊ dilectio. Unde volunt trahere vbi ē
trahendum / rigidi. ſ. et fortes contra ma/
B lum. Item volunt trahi vbi oportet: qꝛ
flexibiles ſunt ad bonum. Item quidam
ſemper volunt trahere / ſed nunqꝫ trahi: il
li. ſ. qui in ſuo ſenſu ſunt ſingulares: et iſti
trahuntur a diabolo. Iſti enim ſunt ter/
tia pars. a Et miſit eas in terram:
id eſt terrenorum delectationibus accen/
dit et illexit. Vel / In terram: id eſt con/
tra eccleſiam: que dicitur terra propter ſtabilitatem ſuam.
Eccs. j. a. Terra autem in eternum ſtat. c Et draco ⁊c.
Huculqꝫ determinata ſt arma diaboli / ꝗ habet vel in ſe vel i
alijs: et modus armandi ⁊ finis. Arma autem ſunt quandoqꝫ
cautela nocendi: vnde dictus eſt / draco. Item potentia: vn/
de dictus eſt / magnus: et hec duo habet a natura. Item
deſiderium nocendi: vnde dictus eſt / rufus: et hoc iō: quia
generale eſt et ex conſuetudine mala. Item tria habet in ſe.
Item in alijs ſeptem vitia principalia per que temptat. Un/
de dictū eſt / habēs ſeptē capita. Item vniuerſi mali ꝓn/
cipes ꝑ quos decalogum legis impugnat: Unde dictum eſt:
Et cornua decem. Item conſuetudo vincendi vel multi/
plicatio victoriarꝫ vñ magis ē timēdꝰ: Unde dictū ē: Et i ca/
pitibus eius ſeptem diademata. Item modus arman
di eſt apparentia aliqua boni vel vtilis quā ſemper pretendit
quando temptat vel malum ſuggerit: Unde dictum eſt: Et
cauda eius trahebat tertiam partem ſtellarum. Et
ad vltimū ponit finis quare ſic armatur vt relicto ſic amore
dei / omnes ad terrenorum amorem alliciat: Unde dictum eſt:
Et miſit: id eſt mittere intēdit. b Eas. ſ. ſtellas: in terrā.
c Et draco / igitur ſic armatus. d Stetit: quia non dor/
mitabit neqꝫ dormiet qui impugnat iſrael: ſicut nec qui conſer
uat vel cuſtodit iſrael: id eſt bonos. Eſa. v. g. Non eſt deficiēs
neqꝫ laborans in eo: non dormitabit neqꝫ dormiet: nec ſoluet
cingulū renū eiꝰ: nec rūpet corrigia calciamēti eiꝰ. e Ante
mulierē / nō ad vorandū eā: ſed vt ipediat. Mulierē dico: f
Que erat paritura. Illos eni maxime circūit ⁊ circūdat
diabolꝰ: quos bonū ꝓpoſitū videt habere: ne ex ipſo ꝓcedāt
ad bona opa. Vñ Eſa. xxxvij. a. Filij venerūt vſqꝫ ad partū ⁊
nō erat virtꝰ pariēdi. Stetit / dico. g Et cū pepiſſet filiū
eiꝰ deuoraret. Ad lraꝫ voluit deuorare chriſtū ꝑ herodē. Si
enī nō poteſt diabolꝰ oino ipedire ne hō pariat i bona opera/
tione: tñ nititur partum per corruptionem vane glorie deuo/
rare. Zach. iij. a. Sathan ſtabat a dextris ieſu vt aduerſare/
tur ei. Propter hoc legitur Exo. ij. a. Quia parentes moy/
ſi videntes filium / puerum elegantem abſconderunt ipſum tri/
bus menſibus: Qui ſūt tres defectus qui debent attendi in no
ſtris operibus / ne propter illa ſuperbiamus. Primus eſt: qꝛ
opera noſtra non ſunt pura ſi bene diſcutiantur. Unde Iob
ix. d. Si lotus fuero quaſi aquis niuis ⁊ fulſerint velut mun/
diſſime manus mee: tñ ſordibus intinges me. Item ſecundus
eſt: quia etſi ſint pura non tñ magna. Ꝧ. iij. b. Modicā habes
virtutem. Item ſi ſint pura ⁊ magna / adhuc tñ pauca: qḋ pe/
Ps. 101. tebat Ps. oſtendi ſibi dicens: Paucitatem dierum meorum
nūcia mihi: id eſt qꝫ pauca habeo bona opa oñde mihi. Pro/
pter hec tria dicitur. Ꝧ. iij. a. Non inuenio opera tua plena co
ram deo meo. Hoc timens Iob dicebat. ix. d. Verebar om/
nia opera mea: ſciens ꝙ non parceres delinquēti. h Et pe
perit filium ⁊c. Hec eſt tertia pars prime partꝭ in qua oſtē
ditur adiutorium eccleſie per qḋ dejicitur diabolus ne eccle/

a b c d Et miſit ěas in terram. Et drā
e co ſtětit ante můlierem quę
f g erat paritura vt cum pěperiſ/
ſet filium eius deuoraret. Et
h pěperit filium maſculum: quí
i k rěcturꝰ erat oēs gěntes i virgā
l ferrea. Et rǎptus eſt filius eiꝰ
m ad deum: ⁊ ǎd thronum eiꝰ.
n o Et můlier fugit in ſolitudinē.

ſiam opprimat. Duplex autem ponitur hic auxilium mulie/
ris. Unum a filio quem parit: alterum a miniſtris filij: ibi: Et
factum eſt prelium. Ante mulierem ergo ſtetit draco et
diabolus ante eccleſiam: quia ante tempus gratie omnes du
cebat in infernum. ſ. ad limbum ad minus. Etſi tunc pote/
rant homines reſiſtere diabolo: non tamē defacili. Item nō
poterant eum expugnare nec vindictam
expetere. Cōtra hec tria parit filium qui
poteſt reſiſtere ⁊ diabolum expugnare et
vindictam expetere. Mulier pariens: ad
litteram fuit beata virgo: que qꝛ fuit mē/
brum eccleſie attribuitur partus eius to/
ti ecclie. De h partu. Michee. v. a. Da/
bit eos vſqꝫ ad tempus in quo parturiēs
pariet. Prouerb. vlt. b. Mulierem for/
tē quis inueniet? Et reſpondet: Procul.
Et qre? Quia de vltimis finibus preciū
eius. Vltimi fines ſunt homo ⁊ angelus.
Integritas ē preciū id ē ſpecioſitas āgeli:
fecūditas vo ē preciū hois. Utrunqꝫ ha
buit beata virgo ⁊ integritatem angelicam ⁊ fecunditatē hu/
manam. Dicit ergo: Et peperit filium: non quemqꝫ: ſed
maſculum. Et hoc dicitur: quia ex omni parte fuit virilis:
et nihil habuit infirmitatis oppoſite virtuti. i Qui rectu
rus erat omnes gentes. Hoc dicit contra illud ꝙ patres
diabolo non poterant reſiſtere defacili. k In virga fer/
rea: id eſt inflexibili iuſticia. Vel / In virga: id eſt miſericor
dia: ſed / ferrea: quia per iuſticiam moderata. Et quia modo
miſericordia ſuperexaltat iudiciū: ꝓpter h virga ponitur ſubſtā/ Iaco. 2. c.
tiue ⁊ ferrea adiectiue. Sed in futuro cōfringet malos in virga
ferrea: quia etſi puniet eos cū miſericordia: qꝛ citra cōdignū:
tñ punientur ſine miſericordia liberante. Iob. v. c. Ipſe vul/
nerat ⁊ medetur percutit ⁊ manus eius ſanabunt. l Et ra/
ptus eſt filius eius ad deum: id eſt ad vnionem deitatꝭ
et ſic ſupponitur chriſtus inquantum homo. Vel / Ad de/
um. Glo. Ad equalitatem dei: et ſic loquitur de perſona. Sꝫ
quomodo raptus ad deum? Reſpondeo ſm manifeſtatio/
nem: quia Roma. j. a. Qui predeſtinatus eſt filius dei: non
ex ſe / ſed ex manifeſtatione raptꝰ. Sic ergo poteſt diabolū ex
pugnare ⁊ iugū eius. Eſa. ix. a. Iugū oneris eius ⁊ ſceptrū
exactoris eiꝰ ſupaſti. m Et ad thronum eius: id eſt ra/
ptus eſt: quia ſm humanitatē aſcendit in celum vel ſedet cum
patre regens ⁊ iudicans mūdum. Ex hoc patet ꝙ poteſt de
diabolo vindictam expetere. Moraliter. Filius maſculus Moraliter
eſt fides vel bonum opus. Malach. j. a. Maledictꝰ qui ha/
bet maſculū in grege ⁊ offert debile. Grex eſt virtutum conge
ries vel vires naturales ꝑ charitatē vnite. Qui igitur vires
naturales pariētes habet ad obſequiū charitatꝭ ſi ex eis opꝰ
ꝓducit. Parit qdem maſculum: qui vo facit opus ⁊ non ex
charitate offert qdem ſed debile. Talis igitur q parit maſcu/
lū: poteſt gentes regere. i. motus illicitos domare ⁊ re/
frenare. Threñ. j. a. Facta eſt qſi vidua dña gentiū. Et h in
virga. ſ. diſciplina: ferrea / durabili. ſ. et pſeuerante. Hec ē vir/
ga: de qua Exo. iiij. e. Virgā hanc ſume i manu tua. Hoc di/
cit: quia ſanies corporis nō poteſt radi ſine ea. Unde Iob
ij. c. Qui teſta radebat ſaniē. Hac virga fiunt ſigna: quia qui
hic patitur moleſtias: ſignū eſt ꝙ habebit eternas delitias.
n Et raptꝰ eſt filius eiꝰ ⁊c. Ecce premiū. Duas partes
iuſticie tetigit / que ſunt facere bonū / ⁊ declinare malū ⁊ earum
premiū. Qui eni potentias naturales vel vires motas ex cha
ritate exercet ad opera: hoc eſt facere bonū. Et hoc eſt qḋ di/
cit: Et peperit filium maſculum. Item qui motus illici
tos domat per diſciplinam: hoc eſt declinare a malo. Iſte ra/
pitur ad deū: Ecce premiū. o Et mulier fugit in ſoli/
tudinem: id eſt in ſecretum mentis: vbi diabolus locum nō
habet: qui non amat niſi turbationem: Ubi etiam dñs in ani/
ma familiariter ⁊ blande loquitur. Oſee. ij. c. Ducam eam in
ſolitudinem: ⁊ loquar ad cor eius. Vel / In ſolitudinem: id
eſt in ꝯtēptū mūdi. Ps. Ecce elongaui fugiēs: ⁊ māſi i ſolitu/ Ps. 54.
dine. Fugiēs mūdum per ꝯtemptū: quia a carne poſſumus
ꝶ elongari: mundū aūt

a vbi habet locum paratum a b deo vt ibi paſcat diebus mil c le ducentis ſexaginta. d Et factum eſt prelium magnum in e celo. Michael ⁊ angeli eius f preliabantur cum dracone: ⁊ g draco pugnabat ⁊ angeli eiꝰ: h et non valuerūt neqꝫ locus i i k uentus eſt eorum amplius in l celo. m Et proiectus eſt draco n ille magnus o ſerpens p antiquꝰ q qui vocatur diabolus: ⁊ r ſatha s nas qui ſeducit t vniuerſum or v bem: et proiectus eſt in ter x ram et angeli eius cū illo miſſi y ſūt. Et audiui vocem magnā

elongari: mundum autem fugere. a Ubi habet locum paratum a deo. Job. xxxix. a. Cui dedi in ſolitudine domum. Hoc dicit: quia eccleſia debet continue manere in conſcientia: ⁊ mundum cōtemnere: ⁊ carnis deſideria reprimere. Et ſequitur in Job: Tabernaculum eius in terra ſalſuginis: id eſt in mundo: quia ibi debet habere tabernacula non domum vel manſionē. Vel in ſolitudine celi. Luc. xv. a. Nōne relinquit nonaginta nouē in deſerto ⁊c. Per contemplationem fugit vir iuſtus qui eſt membrum eccleſie vbi ei locus paratus eſt a deo: vt tādem recipiatur ibi ꝑ aptam dei viſionem. Joh. xiiij. a. Si quo minꝰ dixiſſem vobis: quia vado vobis parare locū. b At ibi paſcat illam deus. ſ. quia paſcua vberrima dat deus in ſolitudine. i. in clauſtro vbi mundus debet contemni. Ps. In loco paſcue ibi me collocauit. Sed dicunt multi illud: qd dixerunt iudei in Ps. Nunquid poterit deus parare menſam in deſerto? Sic dicunt illi qui timent intrare religionē: ne deficiat eis victus. Contra quos. Eſa. lj. a. Et ponet dñs deſertum quaſi delitias: ⁊ ſolitudinē eius quaſi hortū dñi: gaudium ⁊ leticia inuenietur in ea: gratiarumactio ⁊ vox laudis. Homo. ſ. in ingreſſu religionis affectu precedit intellectū: experientia intelligentiā. Hoc eſt eni nomen etiam in terra qd nemo ſcit niſi qui accipit. Similiter eni Abacuk. j. b. Opus factum eſt in diebus noſtris qd nemo credet cum narrabit: do nec. ſ. ſentiat ⁊ percipiat dulcedinem clauſtri. Paſcat dico: c Diebus mille ducentis ſexaginta: id eſt toto tempore huius vite: qꝛ tamdiu durabit doctrina chriſti. Matth. vlt. d. Vobiſcum ſū vſqꝫ ad cōſūmationē ſeculi. Vel Mulier: id eſt eccleſia latēs in ſolitudine toto tempore antichriſti: paſcitur ibi doctrina chriſti tribus annis ⁊ dimidio quibꝰ regnabit antichriſtus: qt etiam annis predicauit chriſtus. Et hꝫ tempus numero predictoꝝ dierum ſignificatur ⁊ complet vel prope completur. d Et factum eſt prelium in celo. Hoc eſt ſecundū auxilium qd confertur eccleſie a membris et miniſtris filij. Hi ſunt angeli boni qui contra malos preliari dicuntur: quia conatibus malorum reſiſtunt cuſtodientes eccleſiam monitionibꝰ ⁊ perſuaſiōibꝰ bonis: quam illi ſemper oppugnare ⁊ deſtruere nituntur. Dicit ergo: Et factum eſt preliū i celo: id ē iter eos: q eccl'iam ſeruāt ⁊ eos q eā ipugnāt. Vñ ſequit: e Michael: q ē ꝓnceps eccl'ie. Daniel. x. d. Nemo adiutor meꝰ i oibꝰ his niſi michael ꝓnceps veſter. f Et āgeli eiꝰ minores. ſ. q orōnibꝰ iuuāt eccl'iam. Heb. j. d. Oēs ſunt adminiſtratorij ſpiritꝰ in miniſteriū miſſi ꝓpter eos q hereditatē capiunt ſalutis. g Preliabantur cum dracone: id eſt lucifero ⁊ angelis alijs. ſ. demonibus. Eph. vj. b. Non eſt nobis colluctatio aduerſus carnem ⁊ ſanguinem: ſed aduerſus principes ⁊ poteſtates: aduerſus mundi rectores tenebrarum harum: cōtra ſpiritualia nequitie in celeſtibꝰ. Vel tunc factum eſt prelium in celo: quando boni ⁊ mali angeli diuerſos affectus ⁊ conſenſus habuerunt: quando dixit lucifer: Aſcendam in celum ⁊ ſimilis ero altiſſimo: Eſa. xiiij. d. Ecce affectꝰ ⁊ cōſenſꝰ ſupbie. Ecōuerſo boni angeli humilē habuerunt affectum: Vñ michael dicitur pugnaſſe cum dracone: quia michael interpretatur quis vt deꝰ: Ecce humilitas ⁊ reuerentia. Ps. Deus quis ſimilis erit tibi. Ps. 82. Moraliter. Per michaelem ⁊ angelos eius: deſignantur prelati in quorum factis ⁊ doctrina debet deus apparere mirabilis: vt vere de eis dicatur illud Ps. Mirabilis deus in ſanctis ſuis. Sꝫ ipſi hodie magis dicunt: Quis vt mundus: qꝫ quis vt deus. Querunt eni que ſunt mūdi ⁊ non que ſunt dei. Unde non pugnant cum dracone ſed pacem inierunt cum eo. Luc. xxiij. b. Facti ſunt amici herodes ⁊ pilatus: id eſt glorīantes in mundo ⁊ diabolus. Modus autem federis qd fecerunt cum eo dicitur Geñ. xiiij. d. Da mihi animas: cetera tolle tibi. Et ipſi libenter hoc faciūt: quia de aiabus non curant dūmodo habeant ſpolia. h Et draco pugnabat ⁊ angeli eius: noxia conſulendo: ꝑuerſa ⁊ iniqua ſuggerēdo: bonoꝝ exercitium oppugnando. i Et nō valuerūt draco ⁊ angeli eius ſanctoꝝ ſpirituū ſuffragia remouere. De pe. dis. 2. c. ſi eni. in fine k Neqꝫ locus inuētus eſt eoꝝ amplius in celo. i. in eccleſia. i. in ſanctis: qꝛ etſi per ſanctos tranſeant cruciādo eos: nō tñ habēt in eis manſionē. Non eni poſſunt vel auferre bonoꝝ iuſticiā vel eos ꝓtrahere ad culpam. Verum eſt niſi ex ꝓpria hois volūtate. Unde Hieroꝰ. Debilis eſt hoſtis qui non pōt vincere niſi volentem. Etſi aūt diuina diſpoſitione ꝑmittente aliqñ peccēt boni: non tñ locū habet i eis diabolus: quia nec eos detinere poteſt quantū vult: ⁊ eis cedit in bonū: quia fortiores reſurgūt. Unde etiam in fabulis poetaꝝ legitur: ꝙ āteus gigas fuit quidā qui quotiēs cadebat i terrā fortior reſurgebat. Unde ⁊ de petro legit ꝙ poſt caſū fortior reſurrexit. Luc. xxij. g. Et egreſſꝰ foras fleuit amare. Nec poteſt diabolus quātū vult detinere: Quia. ij. Pet. ij. b. Nouit dñs pios de tēptatiōe eripe. Bene dicit ꝙ non eſt inuētꝰ locus eiꝰ i celo. i. in celeſtibꝰ: ſed bñ inuenit in terreis. Vñ ſequit. l Et ꝓiectꝰ ē. Primo adiutoriū duplex collatū eccleſie oſtendit: et qd ex eo ſequit: quia deiectio diaboli. Vñ dic: Et ꝓiectꝰ ē draco ille. ſ. diabolꝰ q ē. m Draco ꝓpt inuidiā. n Magnus ꝓpt ſupbiā vel ꝓpt preſumptionē quā ex ſupbia habet. Job. xl. c. Abſorbebit fluuium ⁊ nō mirabit et habet fiduciā ꝙ influat iordanis in os eiꝰ. o Serpēs ꝓpt aſtucie calliditatē. Geñ. iij. a. Serpēs erat callidior cūctis aiantibꝰ terre. p Antiquus ꝓpt pctī cōſuetudinē. Eſa. xxvij. a. Serpentē vectē. q Qui vocat diabolus. i. deorſum fluēs a bonis i malos: quos facit fluere in peccata. Vel hoc dicit: qꝛ ipſe fluere nō ceſſat: qꝛ ſp peccat. Ps. Supbia eoꝝ qui te oderūt aſcendit ſemper. r Et Ps. 73. ſathanas. i. aduerſariꝰ: quia humano generi aduerſari non deſinit. s Qui ſeducit. i. ſeorſum a via veritatis ducit. i. ducere intendit: Voluntatem enim habet etſi actu non poſſit. t Uniuerſū orbē. i. oēs ſctōs q in ſe reflectunt ꝑ amorem. Vel, m Draco dicit ꝑ auariciā. Draco eni eſt aial ſitibūdū. n Magnꝰ ꝑ ſupbiā. o Serpēs ꝑ inuidiā p Antiquus ꝑ gulā: qꝛ hꝫ ē antiquū pctm. i. ꝓmi hois. q Diabolus ꝑ luxuriā: qꝛ diabolus interꝑtat defluens. r Sathanas qñ temptat ꝑ irā: qꝛ ira maxie nobis aduerſat: quia ꝑturbat aiam i toto: ita ꝙ ipedit ⁊ a ſuꝑiori ⁊ ab iferiori. Alia pctā etſi excludāt ordinē ſuꝑioꝝ ⁊ i parte ordinē inferioꝝ: ira tñ vtrorūqꝫ ordinē ꝑturbat. s Qui ſeducit vniuerſū orbē qñ tēptat ꝑ accidiam. Hunc itaqꝫ totiens deſcribit vt meliꝰ cauere ſciamꝰ eius inſidias. v Et quis tātꝰ erat iſte tñ ꝓiectꝰ ē in terrā auxilio filij ⁊ ſuoꝝ. Ezech. xxxj. g. Ecce deductus es cū lignis voluptatꝭ ad terrā vltimā: in medio incircūciſoꝝ dormies cū eis q interfecti ſunt gladio. Vel in terram. i. in malos in quos magꝭ deſeuit repulſus a ſanctis. x Et angeli eiꝰ cū eo miſſi ſūt in terrā. ſ. ad deceptionē maloꝝ et tandē mittent oēs ipſi ſimul ad dānationē in infernū. y Et audiui vocē magnā ⁊c. Quarta pars prime partis capituli in qua oſtenditur quantum congratulātur angeli ⁊ de adiutorio eccleſie ⁊ de diaboli deiectione. Et in hac parte ſic procedit. Primo oſtenditur congratulatio angelorum. Secundo prouocatio eoꝝ in inuicem ad exultandū ibi: Propterea letamini celi ⁊c. Tertio inuectio eorum contra malos: ibi: Ve terre ⁊ mari quia deſcendit ⁊c. Dicit ergo: Et audiui vocē magnā: quia magnā leticiā ſignificat. In celo

Margin notes (left): Gl. t habebat. — Al. nō hꝫ t magnum — Ps. 22. — Ps. 77. — Ps. 82. — Moraliter — Ps. 67.

Margin (right): C

☞ ſignificat. a In celo: id eſt in angelis vł animab⁹ ſanctis. b Dicentem: nunc facta eſt ſalus ⁊c̃. Hec autem exultatio eſt de duobus. Primo de gratia collata eccleſie: ibi: Nunc facta eſt. Secundo de poteſtate chriſti: ibi: Et poteſtas chriſti eius. Gratia autem collata eccleſie / triplex ẽ .ſ. gratia operans: Unde dicit: c Nūc facta eſt ſalus / eccleſie per gratiam operantem. d Et virtus: per gratiā cooperantem. e Et regnū dei noſtri / factum eſt: id eſt collatum eccľie per gratiam confirmantem. Uel ſic. c Nunc facta ẽ ſalus: id eſt remiſſio pctōꝝ. d Et virtus .i. robur bene operādi. e Et regnū / auxilium diuinū .ſ. vitia calcandi: Qđ tūc fit. f Dei noſtri: quando excluduntur aeree poteſtates. Hec tria per triplicem gratiam quam premiſimus conferūtur. Bene autem dicit de his facta ẽ ⁊ nō fit vel fiet: quia ante aduentum chriſti erat ſalus ⁊ cetera in fieri et non in termino: modo vero eſt econuerſo. Sequitur ſecunda exultatio cum dicit: g Et poteſtas: quā ꝓus habebat diabolus ſuper genus humanum permiſſione dei: nunc facta eſt. h Chriſti .ſ. filij. i Eius: id eſt dei patris: quia chriſt⁹ omnia trahit ad ſeipſum: Ioh. xij. c. Ego ſi exaltatus fuero a terra ⁊c̃. Qui ergo non trahuntur non ſunt: quia mali homines non ſunt: vt dicit Boetius: ſed ſunt ſocij eius qui non eſt: Iob. xviij. c. Hec autem poteſtas in duobus cōſiſtit .ſ. in deiectione diaboli: et in victoria eccleſie: de qua dicit: ibi: Et ipſi vicerunt ⁊c̃. De primo autē dicit: Quia proiectus eſt / Quaſi bene dico / ꝙ ſalus facta eſt et poteſtas chriſti. k Quia proiectus eſt: id eſt refrenatus. l Accuſator fratrum noſtroꝝ. Hoc dicunt angeli: ergo ſumus fratres eorum: quia de hoībus ipſi loquunt̃. Uerū eſt quo ad gratiam: non quantum ad naturam et quia ad eandē hereditatē vocati ſum⁹. Sed quare dicit ſingulariter accuſator: Sol. Hoc refert ad principem eorum / a quo alij mittuntur vt accuſent. Uel hoc dicit vt ſignificēt vniformem intentionē demonū. m Qui accuſabat: id eſt accuſabiles reddebat / ad mala opera eos per ſuas ſuggeſtiones inſtigādo et inducendo. n Ante conſpectū dei noſtri: quē nullum latet ſecretum. Heb. iiij. d. Omia nuda ⁊ aperta ſūt oculis ei⁹. o Die ac nocte .i. ꝯtinue vel ꝑ ꝓſpera vł per aduerſa: et hoc maxime nobis timendū eſt: qꝛ continue inſidiat̃ nobis vt reprehenſibiles reddat. j. Pet. v. Aduerſarius veſter diabolus circūit querēs quem deuoret. p Et ipſi vicerūt illū .ſ. diabolū angeli vł potius hoīes iuſti auxilio angelorum fulti. Et hoc eſt ſecundū in quo notat̃ poteſtas chriſti: quia .ſ. per ipſum eccleſia vicit. Uicerūt. In hoc notatur libertas arbitrij: nec oīno per ſe ſed / q Propter ſanguinem agni: id eſt fidem paſſionis chriſti. Exo. xij. b. precipiuntur poſtes ꝺ ſanguine intingi: id eſt intellectus ⁊ affectus ⁊ ſic poterim⁹ liberari ab exterminatore āgelo. Unde Cant. viij. b. Pone me vt ſignaculū ſuper cor tuum: vt ſignaculū ſuper brachium tuum. r Et propter verbum teſtimonij ſui: id eſt propter apertam confeſſionem fidei chriſti qꝛ nō tacēt vbi loqui neceſſe eſt: vt dicit Glo. Uel / Propter vbū teſtimonij ſui / qđ fuit ꝺ reſurrectiōe chriſti. Act. iiij. g. Uirtute magna reddebant apoſtoli teſtimoniū reſurrectionis ieſu chriſti dñi noſtri. s Et non dilexerūt animas ſuas vſq̄ ad mortem / excluſiue: id ẽ tñ ꝙ illa dilectio excluderet mortem. Uel / q Propter ſanguinē / quo ad coniugatos: qui etſi ſint diuiſi tñ ſunt ſanguine paſſionis inſigniti. r Et propter verbū teſtimonij / quantū ad prelatos: qui debent chriſto perhibere teſtimonium ⁊ vita ⁊ doctrina. s Et non dilexerunt animas ſuas vſq̄ ad mortem / martyres. Act. xx. e. Nec facio animam meam precioſiorem me / dūmodo conſūmem curſum meum. Quia Ioh. xv. b. Maiorem hac dilectionē nemo habet ꝙ vt animā ſuam ponat quis ꝓ amicis ſuis. t Propterea. Hic mutuo inuitant ſe angeli ad exultandū. Dic̃ ergo: Propterea: quia .ſ. proiectus eſt hoſtis: qꝛ ſal⁹ reſtituta ẽ humano generi. v Letamini celi: id eſt maiores angeli: quibus dñs immediate reuelat ſua ſecreta. x Et qui habitat in eis .ſ. vos minores. Et in maiorib⁹ dicunt̃ habitare minores: quia ab illis recipiunt illuminationes. Uel / Celi / dicūtur angeli: Et qui habitant in eis / dicuntur ſancti. y Ue terre ⁊ mari. Hic inuehitur contra malos ex nimia leticia. Per terram ſtabiles in vno peccato deſignantur. Per mare illi qui de vno fluunt in aliud: Uł per hec duo omnes peccatores intelligunt̃: quia ſic̃ mare ſūt fluentes deorſum: ſed terra: qꝛ ſtabiles et pōderoſi quo ad motū ſurſū. Ecōuerſo dicitur ꝙ ſpirituſſanctus ſtabiliſ eſt ne fluat deorſum: ſed mobilis vt aſcēdere faciat ſurſum: Sap. vij. c. Ue / ergo / terre ⁊ mari. Et q̄re ve: z Quia deſcendit diabolus ad vos Deſcendit inquā de ſanctis i quibus erat per ſuggeſtionem. a Ad vos: vt .ſ. in vobis faceret manſionem. b Habens iram magnam: ſciens ꝙ modicum tempus habet: vnde ardentius ad debellandū graſſatur: et eos qui recte vellent viuere expugnare conat̃. j. Ioh. ij. c. Filioli nouiſſima hora eſt. c Et poſtq̄ vidit draco ⁊c̃. Secunda pars capituli in qua agit ꝺ profectu eccleſie ſub aperta perſecutione demonū: et oſtenditur hic conat⁹ diaboli aperte eccleſiam perſequentis. Unde dicit: Et poſtq̄ vidit draco ꝙ proiectus eſſet in terram perſecutus eſt mulierē que peperit maſculū. Anteq̄ tñ perſequeret̃. d Date ſunt mulieri due ale / tanq̄ arma quibus ſe poſſet elongare. He ale ſunt vita actiua ⁊ contemplatiua: que ſignificate ſunt per martham ⁊ mariam: Luc. x. g. Uel / Due ale. ſunt amor dei ⁊ proximi. De quibus: Matth. xxij. d. Diliges dominū deum tuum. Et poſt pauca. Et proximū tuum ſicut teipſum. Ale dico nō quecunq̄: ſed / e Aquile magne. Et hoc dicitur: quia in celum faciunt volare. Phil. iij. d. Noſtra conuerſatio in celis eſt. Uel / Due ale / ſunt contemptus mūdi ⁊ fruitio dei: q̄s chriſt⁹ ꝯtinue habuit etiā hic in via. Et q̄re date ſūt ille. e Ut volaret in deſertum. Per hoc intelligitur profectus: quia vt .s̄. dictum eſt / mulier prius fugit q̄ſi pede: ⁊ q̄ſi adhuc amās terrena / ꝺ ſub deo modo volat: quia iam pedibus non tangit terram et prius dixit ſolitudinem: hic dicit deſertum: quia ſolitudo excludit tumultū mūdi ⁊ non res: deſertum ꝓ vtrunq̄ .ſ. et res mundi ⁊ tumultum. f In locum ſuum: Ergo locus proprius eccleſie eſt deſertum: vbi nec res mundi ſunt nec tumultus. g Ubi alitur ꝑ temp⁹ ⁊ tpa ⁊ dimidiū tpis: id eſt doctrina chriſti paſcitur tribus annis ⁊ dimidio .i. toto tpe vite p̄ſētis: vt .s̄. capło ꝓximo expoſitū ẽ: mille ducēt̄ ſexagīta. h A facie ſerpētis: id ẽ ab impugnatiōe diaboli perſequentis. Uel ſi refertur hoc ad tempus antichriſti: verum eſt: qꝛ tunc ꝑ tres ānos et dimidiū latebit eccľia ad ꝓpriū locū .ſ. ad pauptatē redacta.

☞ Et miſit. Superius

a in celo dicentē: Nūc facta ẽ
b ſalus et virtus ⁊ regnū dei no
c ſtri et poteſtas chriſti eius: qꝛ
d proiectus eſt accuſator fratrū
e noſtrorū qui accuſabat illos
f ante conſpectū dei noſtri diē
g ac nocte. Et ipſi vicerūt illum
h propter ſanguinem agni / et
i propť verbum teſtimonij ſui:
k et non dilexerunt animas ſu
l as vſq̄ ad mortem. Propte
m rea letamini celi ⁊ qui habita
n tis i eis. Ue terre ⁊ mari / quia
o deſcendit diabolus ad vos
p habens iram magnam / ſciens
q ꝙ modicū tempus habet. Et
r poſtq̄ vidit draco ꝙ proiect⁹
s eſt in terram / perſecut⁹ eſt mu
t lierē que peperit maſculum.
u Et date ſunt mulieri ale due
x aquile magne vt volaret i de
y ſertum i locum ſuum: vbi ali
z tur per tempus ⁊ tempora et
dimidium tpis a facie ſerpētꝭ

B

a Et miſit. Superius oſtendit q̄ diabolus perſecutus eſt mulierem: modo oſtendit modum dicens: Et miſit ſerpēs Cum ſerpens alas non haberet: quibus poſt mulierem poſſet volare/ fecit q̄d potuit: quia/ b Ex ore ſuo: id eſt per ſuos ſatellites tribulationem cōtra eam miſit. c Poſt mulierem: bene dicit: quia eam non attigit nec ꝑualuit. Miſit inquā/ d Aquā tanq̃ flumen: id eſt abundantem viciorū multitudinē. Vel/ Aquam. i. tribulationē. e Tanq̃ flumē/ inūdātē. Cant. viij. c. Aque multe: id eſt tribulationes/ non poterunt extinguere charitatem. Eſa. viij. b. Ibit ſuper iudam inūdans: id eſt tribulationes multiplicans: ⁊ tñ tranſiens vſq̃ ad collum veniet: quia etſi p̄mitur eccleſia tribulationibus: non tñ oppzimit. f Ut eam faceret trahi a flumine: id eſt vt per tribulationes eam induceret ad peccandū. g Et adiuuit terra mulierem: id eſt cęleſtis eccleſia: quę eſt terra viuentium: id eſt ſancti qui iam ſunt in patria: vel oēs electi qui in fide ſtabiles et perfecti adhuc viuūt in pugna orationib⁹ ſuis a tribulationib⁹ eccleſiam liberauerūt. Unde ſequitur: h Et aperuit terra os ſuū/ ad deprecādū dñm. i Et abſorbuit flumē q̄d miſit draco de ore ſuo. Hoc fec̄ dñ ꝑ orationē ſuā abſorbuit diabolicā tēptationē ⁊ mitigauit tribulationē. Vel/ Terra. i. chriſt⁹ in q̄ vt i terra firma fūdata ē eccł͞ia. j. Cor. iij. c. Fūdamētū aliō nemo ponere pōteſt p̄ter id q̄d poſitum eſt q̄d eſt chriſt⁹ ieſus. Pſ. Benedixiſti dñe terram tuam ⁊ ſic auertiſti captiuitatē iacob. Hic adiuuit mulierem: id eſt eccleſiam: quia noſtras tribulationes ipſe portauit: et exemplum ſuſtinendi dedit ⁊ virtutē. Eſa. liij. b. Vere lāguores nr̄os ipſe portauit: et ipſe apert⁹ ē vt flumē abſorberet. Eſa. ij. c. Ingredere in petram ⁊ abſcōdere in foſſa humo. Ibi enī abſorbetur flumen. i. tribulatio mitigat̄. Quia vt dicit beat⁹ Berſi. Deuotus miles ſua non reputabit cum benigni ducis vulnera intuebitur. Unde apoſtolus Heb. xij. b. Aſpiciētes in auctorem fidei et conſūmatorem ieſum qui propoſito ſibi gaudio ſuſtinuit crucem confuſione contempta atq̃ in dextera dei ſedet. Recogitate eum qui talem ſuſtinuit a peccatorib⁹ aduerſum ſemetipſum contradictionē vt nō fatigemini animis veſtris deficientes: nondum enī vſq̃ ad ſanguinē reſtitiſtis. Vel flumen appellantur hic bona temporalia quę fluida ſunt ⁊ impmanētia. Hęc/ l De ore/ ſerpētis. i. ex inſtigatiōe ſerpētiſ ⁊ pſuaſiōe diaboli deo permittēte miſſa ſunt in eccleſiam dei: qñ a cōſtātino regnum occidentale datum eſt eccleſię. Et bene/ ex ore/ ſerpētis: a quo niſi venenū nō exit. Unde tūc audita fuit vox angelorum dicētium: Hodie diffuſum eſt venenū in eccleſia. Per hoc ergo flumen: id eſt per abundantiā temporaliū frangitur vna ala. ſ. contemptus mundi/ et per conſequens alia. ſ. amor dei. Et propter hoc clamat eccleſia per Pſ. Saluum me fac deus quoniam intrauerūt aquę vſq̃ ad animā meam. Et ſcitote q̄ male eſſet eccleſię niſi terra: id eſt diligentes terrena abſorberent ea. Os enī gratanter eis aperuit ⁊ cum deſiderio ea ſuſcipiunt et ſic ea occupāt q̄ ſanctis nihil relinquūt. Unde ⁊ ſic adiuuant eos: quia ipſi remanent in pauꝑtate. Et hoc eſt q̄d dicit Pſ. In diluuio aquarum multarum ad eum nō approximabunt: id eſt ad quemlibet ſanctū. k Et irat⁹ eſt draco in mulierem: id eſt contra mulierem videns eā habere auxilium: et q̄d eam nō poteſt vincere/ ⁊ tñ non deſinit impugnare. Unde dicit: l Et abijt/ a maioribus/ recedens: quos oppugnare non potuit. m Facere prelīū cū reliq̄s de ſemine ei⁹: id eſt cū minorib⁹ ſanctis. n Qui cuſtodiunt mandata dei ⁊ habent teſtimoniū ieſu. Hoc eſt q̄d dicitur Geñ. iij. c. Et tu iſidiaberis calcaneo ei⁹. Hoc dictum eſt ſerpenti qui cum non poteſt maiores vincere: calcaneo: id eſt minoribus inſidiat̄. Pſ. Inſidiatur vt rapiat pauperem: id eſt illum qui parum habet adhuc de virtutibus et bonis operibus. o Et ſedit ſuper arenam/ vel ſtetit: id eſt ſuper infructuoſos ⁊ icompactos/ morā fecit exinde inſidians bonis. Pſ. Sedet in inſidijs cum diuitibus in occultis vt interficiat innocentem. Expoſitio Ca. XIII.

Pſ.84. (margin, at "ſus. Pſ. Benedixiſti")
Pſ.68. (margin, at "amor dei")
Pſ.31. (margin, at "hoc eſt q̄d dicit Pſ.")
Pſ.9. (margin, at "Hoc dictum eſt ſerpenti"; also right margin at "Sedet in inſidijs")

a Et miſit ſerpens ex ore ſuo p⁹
b mulierem aquam tanq̃ flu
c d e f men vt eam faceret trahi a flu
g mine. Et adiuuit terra mulie
h rem ⁊ aperuit terra os ſuum ⁊
i abſorbuit flumē q̄d miſit dra
k co dē ore ſuo. Et iratus ē dra
l m co ī mulierē: ⁊ abijt facere ꝓliū
n cū reliq̄s d' ſemīe ei⁹ q̄ cuſtodi
unt mādata dei ⁊ habēt teſti
o monium ieſu. Et ſtetit ſuper
arenam maris.

Ca. XIII

p q Et vidi dē mari beſtiā aſcēdentem

Et vidi de mari beſtiam ⁊c. Tertiūdecimū capl'm in quo agitur de perſecutione eccleſię futurę ſub antichriſto in fine mundi: ſicut in p̄cedenti ęgit de ꝑſecutione ipſius excitatę a diabolo ꝑ ſe et et h' a p̄ncipio ipſi⁹ eccleſię. Diuidit̄ autem hoc capitulū in duas partes. In prima ponitur perſecutio eccleſię quę fiet per antichriſtum ⁊ p̄ncipes ſęculi. In ſecunda ponitur perſecutio quam faciēt pſeudo apoſtoli antichriſti quos ipſe mittet in vniuerſum mūdū: ibi: Et vidi aliam beſtiam ⁊c. In prima parte dicuntur ſeptem. Primo deſcribuntur mores antichriſti generaliter et genus eius. Secūdo agitur de poteſtate eius: ibi: Habentem capita. Tertio de ſimulatiōe eius: ibi: Et vidi vnū de capitibus. Quarto de vſu potētię: ibi: Et datum eſt illi bellum facere cum ſanctis. Quinto de ambitu potentię eius: ibi: Et data eſt illi poteſtas in omnem tribum. Sexto de pęna eius ⁊ ſuorum: ibi: Si quis habet aures audiēdi audiat. Septimo de profectu eccleſię qui ex premiſſis elicitur: ibi: Hic eſt patientia ⁊c. Dicit ergo: p Et vidi: quaſi quia per ſe draco non poteſt eccleſiam penitus deuincere/ malam ſibi familiam copulabit ꝑ quā eam opprimet ⁊ deſtruere laborabit: inter quos peſſimus erit antichriſtus ⁊ efficacior ad nocendū. Unde ⁊ beſtiam vocat eum dicens: Et vidi beſtiam: id eſt antichriſtum nihil omnino ſ'm rationem gerentem: ſed oīa per crudelitatē. Geñ. xxxvij. g. Fera peſſima deuorauit filium meū ioſeph. q Aſcendentem de mari: id eſt de iudęis naſcentē. Iudęi autem dicuntur mare: quia etſi prius fuerunt terra culta per legem ⁊ prophetas fertilis ⁊ amęna: quia tñ peccatū maximū fecerunt/ chriſtum crucifigentes: propterea inſtabiles ⁊ vagi facti ſunt ſuper terram: illam maledictionē cain incurrentes. Geñ. iiij. b. Eris profugus ⁊ vagus ſuper terram. Et ſic ſunt mare q̄d fluidum eſt ⁊ amarū. Unde Threñ. j. c. Peccatum peccauit hieruſalem/ crucifigendo chriſtum: propterea inſtabilis facta eſt. Et hoc fuit ſignificatū/ Geñ. xiij. c. Quia dicit̄ ibi q̄ pentapolis erat ſicut paradiſus dñi: ſed poſtea ſubuerſa fetida facta eſt ⁊ abominabilis et dicitur mare mortuum. Sic iudęi prius populus peculiaris dñi qui erant pentapolis/ ꝓpter pentateuchū moyſi/ ꝓpter peccatum ſuum ſubuerſi facti ſunt abominabiles ⁊ fetidi: et quaſi in mare mortuū redacti. De mari ergo: id eſt de iudęis ⁊ de tribu dan quę fuit in iſrael viliſſima. Et propter hoc dicit aſcendentem: quia de vili tribu veniet ad magnam poteſtatē. Geñ. xlix. c. Fiat dan coluber ī via ceraſtes in ſemita. Et hoc dicitur de antichriſto: quia ipſe inſidiabitur ⁊ nocebit obſeruantibus p̄cępta ⁊ conſilia. Cū ergo dicit/ de mari: oſtēdit vnde mot⁹: cū dicit/ aſcēdētē: oñdit ad quātā ptātē ad q̄d veniet: vñ hoc ⁊ Sol'. Quia mali in principio aſcendunt ſed hoc vt magis ⁊ de altiori ruant. Tolluntur in altum vt lapſu grauiori ruant. Et propter hoc dicit de ei⁹ principio: ſed in fine deijciunt̄. Uñ Prouerb. xxix. d. Superbū ſequitur humilitas. i. deiectio. E cōuerſo eſt de bonis q̄ in p̄ncipio dep̄munt̄: ſ; exaltant̄ in fine. Uñ de chriſto d̄r: Aſcēdit ad cęlos: et tñ nō d̄r vñ aſcēdit. Itē ꝑ h' q̄ dicit: q̄ aſcēdit de mari: ſignificat̄ q̄ cito erit caſur⁹: q̄r de inſtabili ⁊ fluxibili fundamēto ſuꝑ q̄d diu nō pōt ędificiū ſtare. Unde in fine p̄cedētis capituli dictū eſt. Et ſtetit ſuꝑ arenā Matth. vij. d. Similis eſt viro ſtulto: qui ędificauit domū ſuam ſuper arenam: ⁊ deſcendit pluuia ⁊ venerunt flumina et flauerunt venti ⁊ irruerunt in domū illam ⁊ cecidit fuitq̃ ruina eius magna.

A (right margin)

a b c habentem capita ſeptē ⁊ cor-
nua decem: ⁊ ſup cornua eiuſ
d decem diademata: ⁊ ſuper ca
pita eiꝰ nomina blaſphemię.
e Et beſtia quam vidi / ſimilis
f erat pardo: et pedes eiꝰ ſicut
g pedes vrſi: et os eius ſicut os
h leonis. Et dedit illi draco vir
i tutem ſuam ⁊ poteſtatem ma-
k gnam. Et vidi vnum de capi-
l m tibꝰ ſuis quaſi occiſū in mor-
n o tem et plaga mortis eius cura
p q ta eſt. Et admirata eſt vniuer
r s ſa terra poſt beſtiā. Et adora-
t runt draconē: qui dedit pote-
v x ſtatē beſtię: et adorauerūt be-
y z ſtiā dicētes: Quis ſimilꝭ beſtię:
a ⁊ q̄s poterit pugnare cum ea?

na eiꝰ magna. a Habentē capita. Hoc ē ſecūdū qḋ dicit ī hac p̄ma pte. ſ. de poteſtate ātichriſti. Quę erit triplex. Primo eni agit de poteſtate quā habet a principibꝰ ſibi collatā. Secundo de ea quam habebit ex malicia inſtigante. Tertio de ea quam habebit a diabolo inflammante. De prima dicit ibi: Habentem. Beſtiā dico habētē b Capita ſeptē. Hi ſunt omnes illi q̄ volunt p̄eeſſe omnibus ⁊ nulli ſubeſſe. Amos. vj. a. Vę vobis qui opulenti eſtꝭ ī ſion: optimates capita p̄plorū. Et q̄re vę? Quia ipſi ſunt de familia antichriſti. Chriſtus enim et ſui famuli miniſtrare venerunt ⁊ non miniſtrari. Vel / Capita ſeptem: id eſt ſeptem principes iniquitatis. Princeps primꝰ / cain: qui eccleſiam malignantiū incepit eiꝰ p̄fuit. Et recte incepit a poſſeſſione: quia cain interp̄tat poſſeſſio / ⁊ terminat in apertam chriſti aduerſitatem ⁊ cōtradictionē. ſ. in antichriſtum: qui erit vltimū caput. Secundū caput fuit nemroth. De quo Geñ. x. b Alia q̄ttuor / ſt q̄ttuor regna: quę ſignificant p quattuor cornua: Zach. j. d. Item per quattuor beſtias: Daniel. vij. a. Item per quattuor animalia: Ezech. j. b. c Et cornua decem: id eſt potētiam / ſapientiam / diuitias / ⁊ ſimulationē. Ipſe eni ſimulabit ſe moriturū ⁊ poſtea reſurrecturum. Hęc quattuor quibus maxime vtitur dicuntur decem: quia per hę impugnabit decalogum. Vel ſeptem capita: ſeptem vitia capitalia: quibus decem p̄cepta impugnabit. Vnde ⁊ ſequit: Cornua decem: ⁊ ſuper cornua eius decem diademata: quia per hęc habebit victoriam de obſeruatoribꝰ decalogi vel ſe habere reputabit. Vel / decem cornua / erunt vniuerſi principes mali qui adherebunt ei: ⁊ obſeruantes decalogum impugnabunt / ⁊ de multis habebunt victoriam ſpiritalem / quia ipſi in animabus ſubuertentur: de aliis. ſ. de ſanctis corporaliter tm̄: quia eos occident ⁊ flagellabūt d Et ſuper capita eius noīa blaſphemię: quia dicunt chriſtum non deum fuiſſe ſed magum. Danielis. xj. f. Aduerſus deum deorum loquetur magnifica. e Et beſtia quā vidi ⁊c. Hic deſcribit beſtiam a potentia quam habebit ex nequitia inſtigante / dicens: Et beſtia quam vidi ſimilis erat pardo: propter varios modos decipiendi. Pardus erit antichriſtus: quia valde erit peruerſus. Hiere. xiij. d. Si mutare poteſt ethiops pellem ſuam ⁊ pardus varietates ſuas ⁊c. f Et pedes eius ſicut pedes vrſi. Hoc refert ad deceptionem actualem: pedum eni eſt terram conculcare. In pardo igitur ars decipiendi: ſed in pede ipſe actus decipiendi deſignatur. q. d. illos quos decipiet tales faciet vt digni ſint in igne gehennę ſub pedibꝰ demonū conculcari. g Et os eius ſicut os leonis / qḋ deuorat ⁊ fetet: ſic iſte fetens per maliciam deuorabit crudelit oēs ſanctos ⁊ perſequet eccleſiam. Item pardo comparatur propter variam philoſophorū aſſertionem quam tenebit. Itē pedibus vrſi propt praue ꝑpetrationis velocitatem ⁊ ſanctorum conculcationem. Item os leonis / dicitur propter ſanctorum mortem ⁊ occiſionem crudelem ⁊ deuorationem. Vel / pardo / comparatur propter concupiſcentiā oculorum. Itē vrſo propter concupiſcentiam carnis. Daniel. xj. f. Et erit in concupiſcentiis feminarum. Item ori leonis propter ſuperbiam. Hiere. iiij. b. Aſcēdit leo de cubili ſuo et p̄do gentium ſe leuauit egreſſus eſt de loco ſuo vt ponat terram tuam in ſolitudinem o eccleſia. h Et dedit illi draco. Hic tangit de poteſtate antichriſti data ſibi a diabolo dicens: Et dedit draco virtutem / faciendi miracula: vt dicit Glo. Sed miracula fiunt ad manifeſtationē dei: ergo cum deus non manifeſtetur per illa / patet q non erūt miracula. Itē diabolꝰ nō habet poteſtatē niſi in naturalibꝰ ⁊ nō ī libero arbitrio: vl ī eis q̄ ſubſūt libero arbitrio. Sol. Verū eſt q nō erūt miracl'a ſ magiſ mirabilia. Mirū aūt ⁊ mirabile idē: ſ mirū ī cognoſcēte: mirabile ī ipo cognito: miraculū p̄prie ad cognoſcēdā dei virtutē. i Et poteſtatē magnā ſeducēdi multos. Hic ponunt vndeci coditiões ī deſcriptiõe beſtię: q̄ patēt p ordinē. Per has itaq intelligitur totū corpus antichriſti: quia vndenarius ē numerus tranſgreſſionis. Hoc ſignificatum ē p hoc qḋ dicitur in Ps. Tabernacula idumeorū ⁊ hiſmaelitę: vbi enumerantur vndecim populi / p quos intelligitur vniuerſitas malorum: † Ps. 82.
quibus debetur pęna ſignificata per vndecim genitiuos. Soph. j. d. Dies illa dies irę ⁊c. Et per vndecim onera gentium: de quibus dicit Eſa. xiij. ca. vſq ad. xxiiij. k Et vidi vnum. Tertia pars primę partis: in qua agit de ſimulatiõe ātichriſti. Hic ergo p̄mo agit de eiꝰ ſimulatione: Secūdo de efficacia eiꝰ ſimulatiõis: ibi: Et admirata eſt vniuerſa terra. Dicit ergo: Et vidi vnū de capitibus / ſeptem. ſ. p̄miſſis: id eſt antichriſtū: Qui bene dicit eſſe vnū d ſuis capitibꝰ ſiue caput ſuū: quia dicet ſe eſſe p̄cipiū ſuꝑpſius. ij. Theſſal. ij. b. Oſtendēs ſe tanq ipſe ſit deus. Daniel. xj. f. Eleuabit ⁊ magnificabit aduerſus oēm deū. l Quaſi occiſū: q: ad litterā per artem magicam ſimulabit ſe eſſe mortuū. m In mortem. Hoc dicit / ne credat loqui ſm cōmunē vſum ⁊ modū loquendi quo aliquis quaſi occiſus vl q̄ſi mortuꝰ dicit qui proximꝰ ē morti. n Et plaga. Poſt ſimulationem mortis / ſequitur ſimulatio reſurrectionis. Vñ dicit. Et plaga mortis eius curata eſt. Arte enim magica feretur a demonibꝰ in aera quaſi aſcendat in cęlum: et ſic putabitur ab omnibꝰ reſurrexiſſe: qui prius mortuus putabatur ab omnibꝰ. Per triduū eni latēs mortuꝰ putabit. Nec ipſe mortem occidet ſicut chriſtus: ſed potius mors ipſum. Oſee. xiij. d. de chriſto. Ero mors tua o mors. o Et admirata eſt vniuerſa terra. Hic oſtendit efficaciam ſimulationis. Hęc autem efficacia ſimulationis erit in duobus: q: habebit efficaciam in aliis ⁊ in ſeipſo. De ſecundo dicetur. j. ibi: Et datum eſt ei os loquens magna ⁊c. De p̄mo dicitur hic: Et admirata ē ⁊c. Hoc conſiſtit in quattuor. Primo: quia admirabunt gentes ⁊ populi ⁊ conformabunt ſe illi ⁊ adorabūt ⁊ laudabūt. Dicit ergo: p Et / q: credēt eū reſurrexiſſe. admirata eſt: id eſt admirabit. q Vniuerſa terra: id eſt homines habitantes in terra / dei permiſſione et peccatorū ſuorum meritis per magicas artes illiꝰ decepti. r Poſt beſtiam / vadēs. ſ. Ecce conformatio. s Et adorauerunt draconem: id eſt diabolum in antichriſto quē putabunt reſuſcitatum: ſicut illi qui videbant chriſtum facientem miracula glorificabāt deum ⁊ adorabant. t Qui dedit poteſtatem / reſurgendi. ſ. v Beſtię: id eſt antichriſto. x Et adorauerunt beſtiam: id eſt antichriſtum / ſe illi humiliando: ſicut diſcipuli adorauerunt chriſtum poſt reſurrectionem ſuam: Matth. vlt. d. Vndecim diſcipuli abierunt in galileam in montem vbi conſtituerat illis ieſus ⁊ vidētes eum adorauerunt. y Dicētes: admirādo: z Quis ſimilis beſtię: id eſt quis poteſt tanta facere. a Et quis poterit pugnare cum ea: id eſt voluntati eius reſiſtere: Ecce laus quā ei exhibebūt. Hęc quattuor deberent exhibere deo. Debemus enim nos admirari dei ſapientiam ⁊ maieſtatem. Roma. xj. d. O altitudo diuitiarū ſapientię ⁊ ſcientię dei ⁊c. Hęc eſt admirabilis in creatione maioris mundi: ſed magis admirabilis in creatione minoris mūdi: id eſt hominis q: verbū extrinſecū vniuerſale non eſt abbreuiatū: q: ī hoīe incluſit q̄dāmodo omnē creaturā. Vñ ⁊ hō d: oīs creatura.

Et in hoc fuit

☞ Et in hoc fuit ſignificatū q̄ verbum internū vniuerſale erat abbreuiatum. Item debemus admirari dei patientiam ⁊ hu militatem. Item adorare diuinitatē. Matth.iiij.b. Dñm de um tuum adorabis.j.proximo.b. Adorate eū qui fecit celum et terram ⁊c. Sed laudare bonitatem. Unde illud: Lauda ma ter eccl'ia: lauda dei

Ps.117. clementiā. Ps. Cō/
fitemini dño: id eſt
B laudare: quoniam bo
nus.j.xix.a. Laudē
dicite deo omēs ſan
cti ei⁹ ⁊ qui timetiſ eū
puſilli ⁊ magni. a
Et datū eſt ei os
⁊c. Hic agitur de ef
ficacia ſimulationis
quam habebit anti/
Al. filios chriſtus in ſeipſo: q̄r
ex eo q̄ videbit q̄
credetur reſurrexiſſe
orietur in eo magna

preſumptio/ ⁊ ex preſumptione aperta blaſphemia. Unde di/ cit: Et datum eſt ei/ permiſſione diuina. b Os loquēſ magna: dicendo ſe eſſe deum. Daniel.xj.f. Aduerſus deū

Ps.11. deorum loquetur magnifica. Ps. Diſperdat dñs vniuerſa la bia doloſa ⁊ linguā magniloquam. c Et blaſphemias: negando chriſtum eſſe deum. Ad hunc pertinent omnes illi d̄

Ps.72. quibus dicitur in Ps. Poſuerunt in celum os ſuum ⁊ lingua eorū tranſiuit in terra: Quia erit in concupiſcētia feminarum: Daniel.xj.f. d Et data eſt. Hic oſtenditur quātum du/ rabit illa perſecutio: quia per tres annos ⁊ dimidiū et hoc to/ tiens repetitur ne obliuioni tradatur. Et ſi eni magna ſit tri/ bulatio/ propter breuitatem temporis minus timebit. Unde dicit: Et data eſt illi poteſtas facere/ mala predicta: per menſes quadragintaduos. Sequitur: e Et ape/ ruit ⁊c. Scdm Glo. prius cū dictum eſt loquēs blaſphe mias ⁊c. intelligebatur de preſumptione ex qua occulte blaſ phemabat: modo vero de aperta blaſphemia: Unde dicit. Et aperuit os ſuū in blaſphemias/ actuales. f Ad deum: non tm̄ contra/ ſed vſq̄ ad deum a ſanctis.ſ. incipiens blaſphemare ⁊ vſq̄ ad deum procedens. g Blaſphe/ mare nomen eius: id eſt fidem ⁊ doctrinā ⁊ miracula chri ſti: quibus nobis noīabilis eſt deus. Joh.j.b. Unigenitus q̄ eſt in ſinu patris nobis enarrauit illum. h Et tabernacu/ lum eius: id eſt humanam naturam in qua latuit diuinitas in chriſto: que in ipſo habitauit corporalit̄: id eſt ſolide: q̄r ſm̄ triplicem quaſi dimenſionem: quia per eſſentiam ⁊ gratiam et vnionem. In ſanctis vero habitat quaſi ſuperficialit̄: quia p̄ eſſentiam et gratiam in omnibus creaturis linealit̄: quia ſo/ lum per eſſentiam. Uel/ Tabernaculum: ſm̄ Glo. eos q̄ chriſto militant/ hoſtes eius: id eſt peccata ⁊ demones expug nando. De quibus Job.vij.a. Militia eſt vita hominis ſup terram. i Et eos qui in celo habitant/ blaſphema/ bit ſanctos.ſ. qui iam ſunt in celo: ⁊ dicet eſſe damnatos in in/ ferno: Sic iam faciunt quidā heretici qui dicunt beatum nico laum et ceteros omnes confeſſores qui fuerunt in eccleſia a tē pore ſiluestri pape damnatos eſſe ⁊ i inferno. De quib⁹ Ps.

Ps.16. Adipem ſuum concluſerūt: os eorum locutum eſt ſuperbiam. k Et datum eſt illi ⁊c. Quarta pars p̄me partiſ: vbi agi/ tur de vſu poteſtatis antichriſti: qui procedit ex ſimulatione et poteſtate. Unde. Et datū eſt illi: id eſt permiſſum a deo quia nihil habebit niſi permiſſus/ et ex ſeipſo nihil. l Bel/ lum facere cum ſanctis/ per blandimenta ⁊ promiſſio/ nes ⁊ cōminatiōes ⁊ exhortationes. m Et vincere eos. corporaliter tm̄ ſi ſunt predeſtinati: vl' ſpiritualit̄ aliquos qui non ſunt predeſtinati. Quos eni per fraudulentiam non pote rit frangere/ aperte debellabit per violentiam. Daniel.xj.g. Ingredietur terras.ſ. per ſe vel per nuncios/ et pertranſiet: quia non inueniet reſiſtentem: ⁊ introibit in terram glorioſam et multi corruent. n Et data eſt illi poteſtas. Quinta

a b c d Et dātū eſt ei ōs loquēs ma/
gna et blaſphemias: et data ē
illi ptās facere mēnſes q̄dragi
e taduos. Et aperuit os ſuum i
f g blaſphemias ad deū/ blaſphe
h mare nomē ei⁹ et tabernaculū
i eius: et eos q̄ in celo habitāt.
k l Et datum eſt illi bellū face/
m re cū ſctis: ⁊ vincere eos. Et
n data eſt illi poteſtas in omnē

o tribum ⁊ populum et linguā
p q et gentem: et adorauerunt eā
r omnes qui inhabitāt terram:
s t quoꝝ nōn ſūt ſcripta nomina
v x i libro vite agni qui occiſ⁹ ē ab
y origine mundi. Si q̄s habet
z aures audiēdi audiat. Qui i
a captiuitatē duxerit/ in captiui
b tatē vadet: q̄i gladio occide/
rit/ oportet eū gladio occidi.

pars vbi determinat̄ abitus poteſtatis ſue. Et data eſt illi poteſtas in omnem tribum: quo ad iudeos maiores: et populum/ quo ad iudeos minores. o Et linguam/ quo ad malos chriſtianos. p Et gentem/ quo ad paganos. q Et adorauerunt eam: id eſt beſtiam/ ſe illi humiliādo.

r Omnes qui in
habitabāt terrā:
per amorē fixi i ea.
s Quorū: quia ſūt
reprobi. t Non
ſūt ſcpta noīa i li J.20.d.
bro vite agni.i.
quā dat agn⁹. Hic li
ber ē ipſe agn⁹ i q̄ om
nia anteq̄ fierēt erāt
Joh.j.a. Q̄d factū C
eſt in ipſo vita erat: ⁊ Gen.9.a.
vita erat lux homi/ Matth.26.e.
nū. Ipſe eni eſt mēs
dei. Unde ſicut do/
mus eſt in mente ar/

tificis prius q̄ fiat in actu: ſic omnia fuerunt in ipſo qui omni/ um erat exemplar ⁊ idea. Sic eſt ḡ liber vite inquantū deus. Item inquātū homo ē liber vite q̄r dedit nobis exēplū viuē di. Eccl'i.xxiiij.c. Hec oīa liber vite. Agni dico/ v Qui oc ciſus ē/ in abel ⁊ in ceteris mēbris ſuis vel ſignificatus eſt occidi in morte abel ⁊ aliis vel in agno quem imolauit abel. Et hoc/ x Ab origine mūdi.i. ſtatim poſt originē. Uel Occiſus ē: id eſt preuiſ⁹ ⁊ preordinat⁹ ab eterno occidi in tē pore. Unde. Ab origine: id eſt ante originem mundi. Unde Eccl'i.xxiiij.b. Ab initio et āte ſecula creata ſum.i. preuiſ ſa creari q̄ ad humanitatē cui⁹ ps fuit aīa a deo creata: y Si q̄s habet ⁊c. Sexta ps in q̄ agit̄ de penā ātichriſti ⁊ ſuoꝝ. q.d. talis erit tā elat⁹/ tā ſupb⁹: ſ; tñ miſer erit: quia grauiſſime ⁊ ignominioſe deponet̄ et puniet̄. Unde dic̄: Si q̄s habet aureſ audiēdi audiat/ q̄d ſeq̄t̄. Aures audiēdi habēt q̄ be ne vtunt̄ aurib⁹: q̄r audire eſt vſus auriū. Tales ergo poſſunt p̄cipere admonitionē. Premittit aūt hic admonitionē: vt red dat ad audiendū attentos vt caueāt qui audierint a magnitu/ dine penarū quas dictur⁹ eſt. z Qui i captiuitatē du/ xerit/ alios: ſicut antichriſt⁹ ⁊ ſui: vl' materialiter flagellando ſanctos vl' ſpūaliter ad peccādū trahēdo multos. a In ca ptiuitatē vadet.i. in penas inferni: Ecce q̄ iam dicta ē ſen/ tentia de malis. Joh.xvj.c. Pricepſ hui⁹ mūdi cū ſuo cor/ pore.ſ. iam iudicat⁹ eſt. Ezech.xij.c. In trāſmigrationē ⁊ in captiuitatē ibūt oēs increduli.ſ. famuli antichriſti ⁊ dux qui in medio ē eoꝝ.ſ. antichriſt⁹ in humeris demonū.ſ. portabit̄ in infernū. In hāc aūt trāſmigrationē ibūt q̄ prius vadūt i trāſ migrationē culpe de pctō fluētes in peccatū. Amos.j.c. Su per tribus ſcelerib⁹ ⁊ ſup quattuor non ꝯuertā eum: eo q̄ non ꝯcluſerit captiuitatē pfectā in idumea. Eſa.xxxiij.a. Ue q̄ pre daris: nōne ⁊ ipſe p̄daberis: b Qui i gladio/ p̄ſua/ ſionis inique: vel/ gladio/ materiali fideles: occiderit: oportet eum gladio occidi: quia ſpū oris chriſti interficietur 2.Theſ.2.b. antichriſt⁹. Eſa.xj.a. Et ſpiritu labioꝝ ſuoꝝ interficiet impi/ um. Uel/ gladio/ eterni iudicij occidet̄ antichriſt⁹ ⁊ ſui. Job xix.d. Fugite a facie gladij: q̄r vltor iniq̄tatiſ ē gladi⁹. Sic po teſt intelligi illud verbū dñi: Mat.xxvj.e. Oīs q̄ acceperit gladiū: gladio peribūt. Uel/ gladio/ ſpūs q̄d eſt verbū dei. Eph.vj.c. Hic q̄dam occidunt̄ morte bona/ alij morte mala: qui peccata nō dimittūt ad admonitionē v̄bi dei: et iſti occidē di.i. dānādi p̄dicunt̄. Ul'/ Qui in gladio occiderit ⁊c.i. q̄ vindictā exercuerit ipſa vindicta erit ei cauſa dānatiōis. Un/ de Roma.xij.d. Mihi vindictam: et ego retribuam dicit do/ minus. Uel ſic: Qui in gladio occiderit ⁊c.i. iuxta menſuram culpe menſurabitur menſura pene. Luc. vj.f. Eadem quippe menſura qua menſi fueritis remetietur vobis. Ezech.xxj.g. Mucro mucro euagina te ad occidēdum. Hoc dicitur: quia tempore antichriſti latebit ſententia chriſti ſed poſtea apparebit. Uñ ſequit̄: Et lima te vt iterficiaſ ⁊ fulgeas.

☞ Hic eſt patientia.

a Hic eſt patiẽntia. Septimapars in qua agiť de profectu eccleſie: quia ſancti magis volũt hic affligi ꝙ eternaliter puniri. Unde dicit: Hic: q̃ſi i p̃ſẽti vl' in ſctis/ vl' i penis ſanctoꝝ. Et ſicut hic exponiť. In cõſideratiõe maloꝝ augeť iſtẽ patiẽtia: q2 libẽť ſuſtinẽt iſtas ne oporteat illas. Cõſiderãt aũt ꝙ hic ꝓdicũť eoꝝ pene. i. in reſpectu penarum antichriſti et ſuoꝝ: ⁊ ecõuerſo remuneratiõis bonoꝝ. b Eſt patientia ſanctoꝝ. Patienter eni ſancti ſuſtinent p̃ſentia incõmoda: vt ſic effugiant eterna. Unñ Greg⁹. Sancti temporalẽ penã lucrũ putant: quia p hanc eternam euadere non ignorãt. Unde Daniel'. xiij. c. dicebat ſuſãna. Anguſtie mihi ſunt vndiq3. Per ſuſannam ſignificanť ſancti: Interpretať eni ſilentiũ vel gratia vel obtinuit gratiã: et ſãcti ſimile eligũt: q2 exeũt ab amore mũdi vt ſic obtineãt gratiã dñi. Eſa. xxx. d. In ſilentio ⁊ ſpe erit fortitudo veſtra. Unde dicunt illud Heb. xij. a. Per patientiã curramus ad ꝓpoſitũ nobis certamen/ aſpicientes in auctorem fidei ⁊ conſũmatorẽ ieſum: qui ꝓpoſito ſibi gaudio ſuſtinuit crucem confuſione cõtempta. De quo verbo dicit Aug⁹ in li. de cathecizandis rudibus. Omnia eni bona terrena contempſit chriſt⁹ hõ/ vt contẽnenda monſtraret: ⁊ oĩa terrena mala ſuſtinuit/ que ſuſtinenda precepit: vt nec in illis quereretur felicitas/ nec in iſtis timereť infelicitas. c Et fides ſanctorũ eſt. ſ. Hic. i. i reſpectu penaꝝ ⁊ remuneratiõis: q2 illo i penã ꝓiecto q2 hic audiũt ꝓijciendũ ſcti q̃ fidẽ i ꝑſecutionib⁹ tenuerĩt ſe remunerãdos credũt. Ul'/ Hic: id ẽ i ſuſtinẽtia paſſionũ. Eſt fides ſctoꝝ/ illeſa ⁊ incõtaminata. Unde ⁊ occiſi ⁊ flagellati vicerunt per patientiã ⁊ fidem. Heb. xj. f. Qui per fidem vicerunt regna. j. Joh. v. a. Hec eſt victoria que vincit mũdũ/ fides noſtra. Unde ⁊ in die iudicij exultabunt ſancti in gloria: ſicut exultanť victores capta preda quando diuidunt ſpolia: Eſa. ix. a. d Et vidi aliam beſtiam. Secunda pars capituli in q̃ agit de ꝑſecutiõe eccl'ie quã ꝑ falſos ap'los. ſ. nũcios ãtichriſti ſuſtinebit: quos vocat beſtiã. Hec pars diuidiť i duas. Primo eni dſcribit beſtiã: Scdo docet quõ cauẽdum ſit ab ea: ibi: Hic ſapiẽtia eſt/ in fine capituli. Et poſſunt per hanc beſtiam intelligi falſi chriſtiani qui conuerteť ad antichriſtum. Unde poteſt dici ꝙ precedens ꝑſecutio erit ab antichriſto ⁊ a gentibus coherentibus ſibi: hec ṽo ab antichriſto ⁊ a falſis chriſtianis. Beſtiam igitur deſcribit a duobus. Primo a malicia. Secũdo a poteſtate: ibi: Et fecit ſigna. Primo igitur deſcribit eam a malicia occulta cum dicit: Beſtiam. Et a profectu malicie/ cum dicit: Aſcendentẽ. Et ab occaſione vel cauſa tam malicie ꝙ profectus eius/ cum dicit: Et habebat cornua. Deinde deſcribit eam a malicia aperta/ cum dicit: Et poteſtatem prioris ⁊c̃. Tandẽ a fine poteſtatis vel malicie tam occulte ꝙ aperte/ cum dicit: In conſpectu eius. Ultimo oſtendit effectum malicie/ cũ diciť: Et fecit terram ⁊c̃. Sex igitur dicit hic de beſtia. Et vidi aliam beſtiam: id eſt pſeudo apoſtolos ei⁹. Ecce malicia que in crudelitate cõſiſtit: que crudelitas tangitur cum dicit: e Beſtiã/ quaſi vaſtiam: quia nihil habentes vel itelligẽtes rationis crudeliť ſeuiẽt in ſctõs. Unde Deut'. xxxij. c. Dẽtes beſtiaꝝ immittã i eos cũ furore trahẽtiũ ſup terrã: id eſt falſos ap'los ãtichriſti q̃ mala doctrina corrodẽt fideles. Ul' dẽtes: id ẽ maloſ chriſtianos: q̃ deteri⁹ eccleſiã ꝑſequẽ-
Pſ.56. tur ꝙ gentes. Pſ. Dentes eoꝝ arma: ad defẽdendũ ſuũ principem ⁊ ſuum errorem: ⁊ ſagitte ad eccleſie impugnationẽ/ et lingua eorum gladius acutus corda fidelium ſeducens ꝑ perverſe doctrine eruditionem. Beſtiam/ dico/ f Aſcendentem. Ecce profectus malicie prouenien̄s ex ſuperbia: que notatur in aſcenſu: ſicut patet in illo qui dixit: Aſcendam in celũ:
Pſ.73. Eſa. xiiij. d. Pſ. Superbia eorũ qui te oderunt aſcendit ſemper. g De terra: id eſt de amatoribus terrenorum q̃ pſeudo apoſtolos antichriſti fouebunt ⁊ nutrient. Et dicit. vnde

a b c d e f g h i k l m n Hic ẽ patiẽtia ⁊ fidẽs ſctõꝝ. Et vidi aliã beſtiã aſcẽdentẽ de ťra ⁊ habebat cornua duo ſimiliã agni. Et loq̃bať ſic draco. Et poteſtatẽ prioris beſtie oẽm faciebat i ꝯſpectu ei⁹: et

o p q r s t v x fecit terrã ⁊ ihabitãtes i ea adorare beſtiã ꝑmã: cui⁹ curata eſt plaga mortis. Et fecit ſigna magna vt etiã ignẽ faceret de celo deſcẽdere in terrã in cõſpectu hoim. Et ſeduxit ha/

aſcendet ⁊ non quo: quia malorum finis eſt deſcenſus. Pſ. Pſ.71.
Deiecisti eos dum alleuarenť. Sed ecõuerſo diciť de bonis q̃ aſcendunt ⁊ tacetur. vnde. ĩ. xj. c. Aſcendite huc: id eſt in celum. Sicut dictũ ẽ enoch ⁊ helie reſurgentib⁹. h Et habebat cornua ⁊c̃. Hic agit de cauſa vl' occaſiõe profectus beſtie in ſua malicia: que eſt ſimulatio ſanctitatis: que ſeducet principes. Unde dicit: Et habebat cornua duo: falſi. ſ. chriſtiani duo teſtamenta per ſciẽtie cognitionem/ nõ per vite ſanctitatẽ: ſed/ i Similia agni. ſ. cornibus: id eſt chriſtum predicãtia: vnũ quidem per ſignificationẽ: aliud ṽo ꝑ rei exhibitionem: hec ſimulabũt ſe habere ⁊ ſeruare. Uel/ Duo cornua/ ſunt ſimulata dilectio dei ⁊ ꝓximi. Ul' ſm Glo. inocẽtia ⁊ pura vita. Ul' Duo cornua: ſignificãt doctrinã ⁊ grã3 faciẽdi miracla ſic habuit chriſt⁹ ⁊ ſui. Et ꝓpť h dic: Similia agni. Et ꝙ hũ dixerit: ſimilia: ⁊ nõ vere agni oñdit ſubdẽs: k Et loquebatur ſicut draco/ locutus erat in antichriſto. ſ. per impiã perſuaſionem concordans draconi: id eſt diabolo. q. d. doctrinam habebat ſimilem doctrine agni/ ⁊ miraculorum agni ſimilitudinẽ: ſed veritatem cornuũ diaboli. ſ. doctrinam fetentẽ et phantaſticã ⁊ nõ miraculorũ veritatẽ. Et in hoc aperiť falſitas eius: id eſt beſtie: quia bonos ſe ſimulabunt apoſtoli antichriſti ⁊ tñ mala ſuadebũt. l Et poteſtatem prioris. Hic deſcribit beſtiam: id ẽ apoſtolos antichriſti a malicia aperta dicens: Et poteſtatem prioris beſtie: id eſt antichriſti. m Omnem faciebat: id eſt exercebat ⁊ operabatur ex ea: ſm ꝙ legitur Daniel'. xj. g. Dabit eis poteſtatẽ in multis ⁊ diuidet terram gratuito: mittendo eos. ſ. per vniuerſum mundum. Uel/ Faciebat omnem poteſtatem prioris beſtie: id eſt omnibus modis decipiendi vtentur quibus antichriſtus. Et hoc/ n In conſpectu eius: id eſt antichriſti actiue: vt. ſ. ipſe nobabilis ⁊ magnus reddať. Ul' paſſiue: vt ipſi. ſ. ab eo videantur ⁊ cõmendentur. Ecce finis malicie eorum. quaſi. ſ. laus ⁊ cõmendatio antichriſti quem tanꝙ caput ſuum preponent in omnibus ⁊ extollẽt: ſicut nos preponim⁹ et extollimus chriſtum. o Et fecit terram. Hic vltimo oſtendit effectum malicie ⁊ poteſtatis pſeudo apoſtolorũ/ dicens: Et fecit terram: id eſt terrenos in amore terrenorum perſeuerantes. Et exponiť ſe dicẽs: p Et: id eſt/ ĩhabitãtes in ea/ per amorem ⁊ non tranſeuntes ex ea per contemptum ⁊ ſubiectionem. q Adorare beſtiam primam. ſ. antichriſtum. r Cuius curata eſt plaga mortis: id eſt quem reſurrexiſſe a mortuis predicabunt. Sicut eni prius dictum eſt ſimulabit ſe mortuum ⁊ diuina virtute reſuſcitatũ: et hoc predicabunt ſui apoſtoli: quos mittet ipſe per mundũ ſicut dictum eſt. ĩ. ix. a. De fumo putei: id eſt de malicia antichriſti exierunt locuſte in terram: id eſt predicatores mitteť ab eo in terram. s Et fecit ſigna. Hic ſecundo deſcribit beſtiam a poteſtate duplici/ inducente. ſ. et compellente. Inducens eſt operatio miraculorum: compellens ṽo eſt violentia. De prima diciť ibi: Et fecit ſigna. De ſecunda: ibi: Et faciet vt quicunq3 non adorauerit ⁊c̃. Dicit ergo. Et fecit ſigna magna. Glo. ad confirmationem predicationis ſue. t Ut etiam ignem faceret de celo deſcendere in terram. Ad litterã per demonũ operationẽ. Nec eſt hoc incredibile/ cum hoc alia vice fecerit diabolus. Job. j. c. Ignis venit de celo ⁊ tactas oues pueroſq3 conſumpſit. Et huius eſt cauſa: quia in his que ſunt nature habet diabolus poteſtatem permiſſione dei. Uel/ Ignem/ quia ſpiritus malignus deſcendet in eos: ſicut ſpiritusſanctus deſcendit in chriſti ap'los. Et h: v In cõſpectu hoim. Unñ ſe iactabũt meliores eẽ ꝙ fuerũt ap'li chriſti: q̃ ſpm receperĩt in cõclaui: Act'. ij. a. x Et/ per h/ ſeduxit habitãtes i terra/ ſi/nalit amãtes ťrena ⁊ diuina poſtponẽtes. j. Machab. j. e. Et reliquerĩt vnuſq̃ſq3 legẽ ſuã: ⁊ cõſenſerũt oẽs gẽtes ſm verbũ antiochi.

ſ antiochi. a Propter ſigna q̄ data ſunt illi/ ꝑmiſſione dei. b Facere in cōſpectu beſtie.i.antichriſti: in cui⁹ inuocatione mirabilia faciēt eius apl̄i. c Dicens.i.ꝓcipiēs. d Habitātib⁹ in t̄ra/ vt facerēt imaginē beſtie: ꝯfor mādo ſe illi⁹ malicie.beſtie dico: e Que h̄z plagā gladij: ꝑ ſimulationē mortiſ.

f Et vixit: ꝑ ſimulatiōe ȝ reſurrectiōis. Heu q̄t ſunt hodie q̄ portāt ſecū imaginem beſtie impꝛſſam ſuis cordibus ſigillo opationis male: quibus d̄r illō Matth. xxij.c. Cuius ē imago hec ⁊ ſupſcꝑtio. Propt̄ hoc ſanū eēt ꝯſiliū vt apl̄o crederent/ dicēti.j.Cor.xv.f. Sicut portauimus imaginē terreni: portemus ⁊ imaginē celeſtis. g Et datū ē illi vt daret ſpm̄ imagini beſtie. Hoc eſt aliud ſignū: qꝛ imaginē faciet loqui. Ex hoc videt̄ ꝙ habebit ſpiritū. Solo. Verū eſt inhabitātē ⁊ ꝑſidētē nō vnicū. i Et vt loquat̄ imago beſtie. Ad lr̄am ꝑ ſpiritū ꝑſidentē ſic antiquit⁹ in idolis demones dabāt reſpōſa. Vel ad lr̄am: iubebit quālibet ꝓuinciā facere imaginem in honorē et venerationem antichriſti: ſicut olim idola fecerūt. Vel/ h Imagini beſtie.i.illis qui conformabuntur beſtie imitando ipſam dabit/ ſpm̄.i.vt varijs linguis poſſint loqui. Sed quō hoc dabit diabolus q̄ etiā nō pōt dare ſcientiā: Solo. Poteſt diabolus reuelare futura et ſcire: qꝛ in inſtanti cognoſcit ea ⁊ ſine ſucceſſione tp̄is: ſed ad habendā ſcientiā indiget tp̄e. Nec̄ em̄ ip̄e eſt ſupra tp̄us vel naturā. Vn̄ cum de⁹ ſit ſupra tp̄s ⁊ naturā ſol⁹ in inſtanti pōt
Ps.93. ſcientiā infundere ⁊ dare. Ps. Qui docet hoīem ſcientiā: diabolus autem faciet eos loqui ſm̄ viſionē hominum: qꝛ ip̄e in eis loquet̄. k Et faciet ⁊c̄. Hic agit de poteſtate diaboli violenta/ dicens: Et faciet/ per principes ſeculi qui hoīes cogent vt beſtiā adorent. Vn̄/ l Ut quicūq̄ nō adorauerit imaginē beſtie occidat̄. Hoc fuit ſignificatum Dan. iij.a. vbi datū eſt edictū: vt oēs interficerent̄: qui nō adorarēt ſtatuā aureā quā fecerat nabuchodonoſor rex. m Et faciet oēs puſillos ⁊ magnos. Diſtributio eſt ꝓ generib⁹ ſingulo⁊ ⁊ nō pro ſingulis generū: qꝛ ⁊ de puſillis ⁊ de magnis habebit aliquos. n Et diuites ⁊ paupes ⁊ liberos ⁊ ſeruos.q.d. cōmuniter recipiet omnes. Unde dicēt meliorē eſſe doctrinā ſuā q̄ doctrinā chriſti: qui ſolum venit ad pauperes ⁊ ip̄e pauper. Hos inquā faciet/ o Habere characterem.i. ſignū ⁊ imitationē beſtie. p In dextera manu.i.potiorib⁹ operib⁹ ſuis/ad hoc vt manifeſte videant̄ miniſtri antichriſti. q Aut in frōtib⁹ ſuis: vbi maxime ē locus apparentie vt ſic et verbo ⁊ opere confiteant̄ antichriſtū. r Et/ hoc ſimiliter faciet/ s Ne quis poſſet emere/ veritatem ſp̄ūalis ſcientie per meditationē ⁊ ſtudium. Prouerb xxiij.c. Veritatem eme. t Aut vendere.i.tp̄alia pro ſpiritualib⁹ theſauris diſtribuere. Matth.xix.c. Vēde oia q̄ habes ⁊ da pauperib⁹: ⁊ habebis theſaurum in celo. Vel vendere aut emere nō poterūt.i.ſeruos dei acquirere: vt dicit Glo. Vel ſic. Ne quis poſſit emere: gladium ꝑdicationis diuine qui emit̄ ſtudendo ⁊ audiendo ab alijs. Hoc apl̄i antichriſti ipediēt: ne ſcȝ ſcriptura ſcōm veritatē exponat̄ a catholicis doctorib⁹ ⁊ a fidelib⁹ audiat̄: qꝛ tunc verū erit illud apl̄i ij.Timoth.iiij.a. Erit em̄ tempus cum ſanā doctrinā non ſuſtinebunt: ſed ad ſua deſideria coaceruabunt ſibi magiſtros. Aut vendere/ tunicam cōuerſationis mundane per caſtigationem carnis in operibus penitentie. Ipſi enim dicent non eſſe penitendum: ſed vacandum delicijs ⁊ diuitijs. Luc.xvij f. Sicut factum eſt in diebus loth: edebant ⁊ bibebant et emebant ⁊ vendebant plantabant ⁊ edificabant. Hec omnia pertinent ad delicias aūt ad diuitias. Qua die autem exiuit loth a ſodomis pluit ignem et ſulphur de celo/ et omnes perdidit:

a bitātes in terra ꝓpt̄ ſigna q̄
b data ſūt illi facere in ꝯſpectu
c d beſtie/ dicēns hābitātib⁹ i terra vt facerēt imaginē beſtie q̄
e hābet plagā gladij ⁊ vixit. Et
f g datū eſt illi vt daret ſpm̄ imā
h gini beſtie: ⁊ vt lōquat̄ imago
i k beſtie: ⁊ faciet vt quicūq̄ non
l adorauerit imaginē beſtie oc
m cidat̄. Et faciet puſillos ⁊ ma
n gnos ⁊ diuites ⁊ paupes ⁊ li
o beros ⁊ ſeruos hābere chara
p q cterē in dextra manu aūt ī frō
r s tib⁹ ſuis: ⁊ nē q̄s poſſet emere
t aūt vēdere niſi hābeat chara
x y cterē/ aūt nomē beſtie: aūt nu

B

Scōm hec erit qua die filius hominis reuelabitur. Sic prohibebunt vendere aut emere cum dominus tn̄ p̄ceperit ſic Luc.xxij.d. Qui habet ſacculum penitentie/ tollat ſimiliter ⁊ peram intellectus ſcripture: ⁊ qui non habet vendat tunicam ſuam ⁊ emat gladium. Vel ad litteram quaſi excommunicati habebuntur boni vt nec eis vendatur ab alijs: nec emat̄ ab eis vel econuerſo. Ecce quāta erit anxietas ⁊ dolor bonorū. v Niſi habeat characterē: in fide cordis. x Aut nomē beſtie: id eſt confeſſionē oris. y Aut numerum nominis ei⁹.i. multiplicationem operū: vt ſic per opera probētur ⁊ fides cordis et cōfeſſio oris. Vel/ z Characterē: ſignū aliqō ad lr̄aȝ: vt ſui cognoſcant̄ ⁊ alij interficiant̄ dicētes ſe implere ſcripturā. Exo.xij.d. et Ezech.ix.c. Et.3.vij.a. Ubi ſignati non interficiunt̄ ſed alij. x Aut nomen beſtie/ nō abbreuiatū. ſcȝ y Sed numerum nominis eius: oportebit habere: vt omnes littere nominis ſcribantur legibiliter et aperte. Numerus autem nominis ille qui continetur vel ſignificat̄ in litteris quibus nomen eius ſcribitur. Et quia liber iſte in greco fuit editus: propt̄ hoc ſcōm grecos numer⁹ eſt q̄rendus. Greca igit̄ lingua tripliciter vocat̄: αντεμοσ/ Antemos: ab an qō eſt cōtra: ⁊ theos qō ē de⁹/ quaſi cōtrari⁹ deo.ſ. chriſto. Hui⁹ nominis omnes littere ſignificant: α/ enim ſignificat vnum: ν/ quinq̄ginta: τ/ trecenta/ ε/ quinq̄/ μ/ quadraginta/ ο/ ſeptuaginta/ σ/ ducenta. Et omnes hi numeri ſimul iuncti faciūt ſexcenta ſexagintaſex. Vn̄ poſtea exponit q̄d ip̄e appellet numerū nois beſtie. Itē vocat̄/ αρνουμε/ Arnoyme id eſt nego: ⁊ ipſe deum negabit: ⁊ chriſtum purum fuiſſe hominem affirmabit. Idem autem numerus ſignificatur per litteras huius nominis/ α/ enim ſignificat vnū/ ρ/ centum/ ν/ quinquaginta: ο/ ſeptuaginta/ υ/ quadrigēta/ μ/ quadraginta/ ε/ quinq̄. Itē tertio notat̄/ τειταν/ Teitan: id eſt ſol vl̄ gigas: qō bene ꝯuenit chriſto: ſȝ vſurpabit ſibi antichriſt⁹ hoc nomē. Et per litteras huius nominis ſignificatur idem numer⁹: quia/ τ/ ſignificat trecenta/ ε/ quinq̄/ ι/ decē. Iterū/ τ/ trecenta/ α/ vnū/ ν/ q̄nquaginta. Item latinis litteris vocabitur diclux: quia ipſe ſe lucem dicit: et idem numerus habet̄: quia/ D/ quingēta/ I/ vnū/ C/ centū/ L/ quinquaginta/ V/ quinq̄/ X/ decem ſignificat: et hic numerus ſimul iunctus/ facit ſexcenta ſexagintaſex. Unde ꝙ hic dicit̄: Numerū nominis: exponetur per illud ſexcēta ſexagintaſex. Moraliter. Per characterē/ poteſt intelligi concupiſcentia carnis. Per nomen/ ſuperbia vite. Per numerum nominis/ auaricia/ vel concupiſcentia oculorum: De quib⁹ tribus.j.Ioh.ij.c. Omne qō eſt in mundo concupiſcentia carnis eſt/ et concupiſcentia oculorum et ſuperbia vite. Qui hec tria habent in foro mundi carnis/ vel diaboli et vendere poſſunt: et emere.i. ab adulatoribus numerum inanis glorie recipere. Vendunt enim mali ſua opera adulatoribus: quādo ab eis † numerū vane glorie pro eis accipiūt: que et ipſi adulatores emūt qn̄ eis placentia dicūt. De his dicit̄ Matth.xxv.a. Ite potius ad vendētes ⁊ emite vobis. Glo. Venamini more veſtro laudes. Et hoc dicit̄ eis increpando. De pena vtrorumq̄. Eſa.ix.c. Et erunt qui beatificant populum iſtum ſeducentes et qui beatificantur ꝑcipitanti. Item luxurioſi vendunt in foro carnis/ dantes merces illas pro quibus chriſtus ſuum ſanguinem fudit vni meretrici pro modico pane delectatiōis. Precium enim ſcorti vix vnius eſt panis: mulier autem precioſiſſimam viri animam capit. Prouerb. vj.d. Propter hoc p̄cepit domin⁹ Deut.xxiij.c. Non erit meretrix de filiab⁹ iſrael nec ſcortator de filijs iſrael. Sed hodie hoc p̄ceptum non ſeruatur a multis: immo etiam in eccleſijs faciunt luxurioſa mercata. Vn̄.ij. Machab.vj.a. Peſ

Moraliter

Al. † nummū

x ſ ſima autem et

a merū noīs eius. Hic ſapiētiā
b
c eſt. Qui habet intellectū cō/
d
e pūtet numerū beſtie. Nūme/
f rus enī hoīs eſt et nūmer⁹ ei⁹
ſexcenti ſexagintaſex.
g
h Et vidi et ¶ Ca. XIIII
i ecce agn⁹ ſtabat ſupra
k montē ſiōn: et cum illo
l cētū q̄dragintaq̄ttuor

ſs ſima autem ⁊ vniuerſis grauis erat malorum incurſio: Nam templum luxuria et comeſationibus erat plenum: ⁊ ſcortanti/um cum meretricibus ſacratiſq̄ edibus mulieres ſe vltro in/gerebant: introferētes ea q̄ nō licebat. Item auari vendūt et emūt in mercato mūdi: q̄ ſe totos euiſerāt / ſicut aranea / p ca/pienda muſca. i. pro aliqua terrenitate ha/bēda / que nec replet nec ſatiat. Geñ. j. a. Terra aūt erat inanis ⁊ vacua. Abacuk. ij. b. Ve ei q̄ multiplicat nō ſua vſquequo ag/grauat cōtra ſe dēſū lutū. Et. j. co. c. Ve q̄ cōgregat auariciā malā domui ſue vt ſit in excelſo nidus ei⁹ ⁊ liberari ſe putat de manu mali. Sequit̄. a ¶ Hic ſapiā eſt.

A Secūda pars ſecunde partis vbi docet quō ē cauēda beſtia deſcripta dicēs. Hic: id eſt in tpe illo: qñ erit tanta perſecutio: b ¶ Sapia eſt / neceſſaria qua a predicta beſtia ſciamus cauere. Et q̄ res obſcura eſt / attentos facit. Sed quō ſapiam habe/bimus / oſtēdit cōputādo numerū noīs beſtie: per q̄d pōt in/telligi q̄ ipſe antichriſtus erit hō purus. Unde dicit. c ¶ Qui habet intellectū. i. ſenſū intelligēdi myſteria ⁊ obſcura. d ¶ Cōputet numerū / noīs / beſtie / ⁊ ſignificationē cogſcat. e ¶ Numerus enī hoīs eſt / ⁊ non dei. i. per hunc numerū pōt aperte cognoſci: q̄ ipſe antichriſtus purus hō erit et non deus. Et hoc pbat dicēs: f ¶ Et numer⁹ ei⁹ eſt ſexcenti ſexagitaſex. Glo. Licet per hūc ſcʒ numerū de⁹ videatur: ſapiēti purus hō apparebit. Sed querunt̄ duo: quō deus vi/debitur per hūc numerū: ⁊ iterū / quō per hunc eundē nume/rum apparebit hō purus. Solō. Per ſenarium cuius partes aliquote / que ſunt tres duo vnum / totum perficiunt / nec citra remanent nec vltra pcedunt: ſignificat̄ perfectio fidei / cui ni/hil eſt addendum / nihil detrahendū: ſed ſic ſimpliciter tenen/dum ſicut determināt ſcripture. Et ſic ſenarij nō ſunt niſi tres aliquoti numeri: ſic nō eſt fides niſi de trib⁹: aut. ſ. de trinitate pſonarum: aut de dualitate naturarū que ſūt in chriſto: aut de vnitate eſſentie trium perſonarum. Hec eſt prima perfectio ⁊ magna. Item per ſexaginta ſignificat̄ duplex perfectio: Fi/dei / pter ſenariū: ⁊ opationis que eſt in cuſtodia decē māda/torū: et ſexagenari⁹ cōponit̄ ex ſenario ducto in denariū. Hec eſt ſecūda pfectio ⁊ maior q̄ prima. Itē p ſexcētenariū ſignifi/cat̄ pfectio triplex: Fidei pt̄ ſenariū: opatiōis pt̄ denariū: ⁊ adimpletionis cōſiliorū quā inducit charitas q̄ ſignificat̄ per centenariū. Hec eſt pfectio tertia ⁊ maxima. Poſſet eñ fides in nullo errare ⁊ tamē adhuc erit informis: ⁊ etiam hic poſſent ſeruari omnia mandata / ſed cauſa timoris: ſed vbi cum duo/bus primis adduntur conſilia / vix aūt nunq̄ eſt quin totum perficiat regula charitatis. Quia igit̄ antichriſt⁹ hāc triplicē pfectionē pmittet ſuis vel poti⁹ premiū q̄d debet̄ his tribus perfectionib⁹: ppterea ab eis reputabit̄ deus. Et ſic patet ſo/lutio ad pmā partē Glo. eiuſdēq̄ expoſitio. Ad aliud dicēdū / q̄ licet p p̄dictos numeros: vt dictū eſt / diuerſe perfectiones ſignificent̄: tñ q̄ numeri reliq̄ oēs p ſenariū deſcribūt̄: ſenari⁹ ſo eſt numer⁹ opationis: q̄ ſex dieb⁹ oēs creature facte ſunt: et ideo per ipſum creatura tm̄ ⁊ non creator ſignificatur: pro/pterea antichriſtus qui per predictos numeros ſub ſenario poſitos deſcribit̄ / ſapiētib⁹ purus hō apparebit ⁊ nō de⁹. Se/narius igitur bene competit antichriſto. Sed ſeptenarius qui ſm modum porrectionis ſenario addit vnitatem ⁊ requi/em ſignificat poſt operationem / bene cōpetit chriſto: qui die ſeptima requieuit ab omni opere q̄d patrarat: Geñ. ij. a. Et ſic patet q̄ chriſtus non antichriſtus de⁹ ē ⁊ homo. Vel ſic. Quia duplex eſt pfectio: Bonor. ſ. ⁊ malor. Quarū vtraq̄ triplex. Parua / mediocris et maxima: que per tres numeros predictos ſignificantur: ⁊ antichriſtus in omni pfectione ma/lorum erit peſſimus ſiue perfectiſſim⁹: ⁊ omni perfectioni bo/norum contrarius ſm nomen ſuum: et per hoc ſapientib⁹ ap/parebit purus homo / non deus.

Et vidi ⁊ ecce agnus ſtabat ⁊c̄. ¶ Ca. XIIII

In precedētib⁹ duobus capl̄is actum eſt de perſe/cutione eccleſie / tam a diabolo q̄ ab antichriſto illata ei. Et quia difficile: immo impoſſibile eſt ſuſtinere ſine auxilio dei: propter hoc / ne deſperarent ſancti: promittitur eis auxili/um a deo / et hoc in prima parte huius capituli. In ſecun/da vero agitur de iudicio vbi omnes remunerabuntur: tam boni q̄ mali: ibi: Et vidi ⁊ ecce nu/bem ⁊c̄. Item prima pars diuiditur in quattuor partes. Primo oſtenditur agnus et ſocietas eius ſtare in auxilium eccleſie. Secūdo monetur eccleſia ad ta/lem auxiliatorē accedere: ibi: Et vidi al/terū angelū. In tertia pte monet̄ eccle/ſia ad cōtemptū mūdi / ⁊ vt ſe retrahat ab alijs impedimētis accedēdi ad deū: ibi: Et alī⁹ angel⁹ ſecut⁹ eſt eū dicēs: cecidit cecidit ⁊c̄. In quarta pponi/tur pmiū ⁊ beatitudo ſanctor: et h̄ vt ibi ſecuri⁹ ad auxiliatorē accedāt ⁊ vt expedi/tius impedimēta accedēndi fugiant: ibi: Et audiui vocem de celo ⁊c̄. In prima etiam parte dicunt̄ tria. Primo oſtēditur agnus et eius ſocietas ſtantes in exiliū eccleſie. Secundo oſtenditur deſiderium ſanctorū quod habent de adiuuando eccleſiam: ibi: Et audiui vo/cem de celo ⁊c̄. Tertio dignitas eorum: qua ſcʒ digni ſunt exaudiri: ibi: Et vocem quam audiui. Dicit ergo. g ¶ Et vidi: id eſt intellexi ſpiritu reuelante. h ¶ Et ecce ag/nus. Hic deſcribit chriſtum dupliciter: in ſe / ⁊ in cōparati/one. In ſe dupliciter. In humana natura: Unde dicit. Ag/nus. Item in diuina. Unde dicit. Stabat / vt adiuuans eccleſiam. Item in comparatione aliorum: Unde dicit: Supra montem ⁊c̄. Agnus igit̄ dicitur chriſtus: pter innocētiam. Item quia immolatus pro nobis vt nos redime/ret. j. Pet. j. d. Quaſi agni incontaminati ⁊ immaculati ieſu chriſti. Incōtaminati: quia non habuit originale. Immacu/lati: quia non habuit actuale. Unde Exod. xij. d. Non come/detis ex eo crudum quid nec coctum aqua: ſed aſſum tm̄ igni. Aug⁹. Crede ⁊ māducaſti. Crudum quid / dicit: quia nō ha/buit originale: vnde non fuit natus crudus ſicut nos qui in na/ſcendo nec ſcintillam gratie habemus que aliquantū nos de/coquat. Itē: Nec coctum / aqua cōcupiſcentie: hoc dicit: quia chriſtus non habuit peccatum actuale: nos autē per concupi/ſcentiā quaſi per aquam decoquimur in pctō. Sed aſſum tm̄ igni. Hoc dicit: q̄ plenus fuit omī virtute: q̄ eſt ignis illumi/nans nō cōburens: lucens nō conſumens / niſi forte vitia. Uñ Deut. iiij. d. De⁹ noſter ignis cōſumēs ē. Vel aſſū igne paſſi/onis. Uñ ſignificat⁹ eſt p piſcē aſſū appoſitū ſibi p⁹ reſurrecti/onē. Luc. vlt̄. f. Obtulerunt ei ptē piſcis aſſi. Et Ioh. vlt̄. c. Viderunt prunas poſitas et piſcem ſuperpoſitū ⁊ panem. Caput ⁊ pedes cū inteſtinis vorabitis: Caput eſt diuinitas: que debet per fidem incorporari. Pedes humanitas in qua noſtre redēptionis myſteria impleuit: que ſimiliter debēt cre/di. Inteſtina ſunt eius infirmitas quo ad carnem ⁊ miſeriā ſi/ne peccato tamē: quā debemus nos pro noſtro modulo imita/ri / ſcdm̄ q̄ ipſe dicit vnicuiq̄ noſtrum. Ioh. vlt̄. c. Seque/re me. Agnus / ergo ſtabat / per diuinitatem. Nam ſi cecci/dit ſcdm̄ humanitatem / ſtetit tamen ſemper ſcdm̄ diuinita/tem. Ioh. j. d. Medius aūt veſtrum ſtetit p diuinitatē: quē vos neſcitis: occidētes eum ſm carnē. i ¶ Supra montē ſion. i. ſup omniū ſanctorū vniuerſitatem qua omnē ſancto/rum excellentiam ⁊ bonitatem precellit. Eſa. ij. a. Erit in no/uiſſimis diebus p̄parat⁹ mons dom⁹ dñi in vertice montiū et eleuabitur ſuper colles. k ¶ Sion / autem dicit̄ eccleſia que eſt ⁊ mons in ſe proficiendo: et ſpeculum alijs bonum exem/plum dando. Vel mons bene operando et ſpeculum inſidi/as precauendo. l ¶ Et cum illo centum quadragin/taquattuor milia. Hic agit de ſocietate agni / cum quo nō ſunt latera aquilonis: ſed centum quadragintaquattuor. Hic numerus fit ex duodenario ducto in ſe: et eſt ſignum iuſticie abundantis: quia primus eſt numerus abundans: et ſic intel/liguntur per eum maiores ſancti. Vel ſcdm̄ Glo. per hunc

ſs numerū intelligunt̄

numerũ intelliguntur etiã virgines in fide trinitatis perfecti/ ex quattuoꝛ mundi partibus collecti. Milia/ad ſignifican/dum perfectionem. Cum illo: id eſt ei confoꝛmes ⁊ ſimiles. Sed ex hoc ſequit: ergo erant ſupꝛa eccleſiam: quia chꝛiſtus eſt ſupꝛa eam. Solutio. Chꝛiſtus eſt ſupꝛa et poſitione ⁊ di/gnitate: ſancti maioꝛes ſũt ſupꝛa dignitate etſi nõ poſitione. Quod autem dictũ eſt ꝙ virgines per hunc numerum ſi/gnificantur: hoc eſt quia virginitas eſt ꝑfectiſſima et abun/dans iuſticia: quo ad ſeipſam/vel in reſpe/ctu ad pꝛopꝛium ſubiectum: ſicut marty/rium perfecta eſt iuſticia quo ad deum/ et pꝛedicatio quo ad pꝛoximum. a Habentes nomen eius: id eſt chꝛi/ſti/a quo dicuntur chꝛiſtiani. b Et nomen patris eius: id eſt dij/a deo patre dicti. Pſ. Ego dixi dij eſtis ⁊ filij excel/ſi omnes. Et pꝛimo dicit nomen chꝛiſti: quia ad patrẽ non poſſumus venire niſi per ipſum. Unde ipſe dicit Joh. x. b. Ego ſum oſtiũ. Nomen eius: nõ pꝛopꝛium nomen: ſicut multi qui vocauerũt nomina ſua in terris ſuis. Et hi ſignificã/tur per abſalon. ij. Reg. xviij. a. De quo legitur: ꝙ erexit ſibi titulũ dũ adhuc viueret. Geñ. xj. a. Uenite faciamꝰ nob ciui/tatẽ et turrim cuiꝰ culmẽ pertingat vſqꝫ ad cęlũ et celebꝛemꝰ nomẽ noſtrũ. c Scriptũ in frontibꝰ ſuis: non tinctum vt poſſit ad impetum aquarum deleri. i. tribulationum. Hie/re. xij. c. Nunquid auis diſcoloꝛ hereditas mea mihi: nunqd auis tincta per totum? Diſcoloꝛes autem ſunt heretici vel hy/pocritę: qui aliud habent in coꝛde. ſ. maliciã ⁊ aliud in facie. ſ. boni apparentiam. Ezech. xl. c. Ante frontes pictura palma/rum. Hoc dicit pꝛopter malos qui picti ſunt exteriꝰ. Sed ad differentiam maloꝛum dicitur in eodem Ezech. xl. f. ꝙ ante frontes bonoꝛum. ſ. erat celatura palmarum. d Et audi/ui. Secunda pars pꝛimę partis vbi ponitur deſiderium ſan/ctoꝛum quod habent de adiuuando eccleſiam. Dicit ergo. Et audiui vocem de cęlo: id eſt admonitionẽ a viris cę/leſtibus ⁊ perfectis ad imperfectos ⁊ minoꝛes procedentem. e Tanqꝫ vocẽ aquarũ multarũ. Sicut aquę nõ faciũt tumultũ niſi quando eis aliquid opponitur: ſic ſancti non ex/petunt vindictam de iniquis niſi ꝓpter hoc ꝙ illi chꝛiſto ſe op/ponunt: pꝛopter hoc dicit. Tanqꝫ vox aquarum mul/tarum. Admonitio et ꝑdicatio ſanctoꝛum. Uel aquarum multarum: id eſt multoꝛum populoꝛum: de quibus ſancti collecti ſunt ⁊ cõgregati. Per aquã enim ſignificantur popu/li: quia continue deficimus nos omnes particulariter: ⁊ eſt ſi/gnũ vniuerſalis diſſolutiõis. Et hic particularis defectus eſt quędã moꝛs: vnde ꝑ ipſũ debemus eſſe memoꝛes moꝛtis vni/uerſalis. Qđ quia non facimus/ cõqueritur per Pſ. Qm̃ non eſt in moꝛte q̃ memoꝛ ſit tui. ij. Reg. xiiij. c. Oẽs moꝛimur ⁊ quaſi aquę dilabimur in terrã quę non reuertũtur. Eccs. j. a. Generatio pręterit ⁊ generatio aduenit. f Et tanqꝫ vocẽ tonitrui magni: qꝛ magnũ eſt et terribile deſideriũ ſancto/rum/cum non poſſit non impleri. Pſ. Deſiderium pauperũ exaudiuit dominus. Sap. v. a. Uidentes turbabunt timoꝛe hoꝛribili. g Et vocem quã audiui ⁊c. Tertia pars vbi oſtenditur dignitas ſanctoꝛum pꝛopter quã debẽt a deo exau/diri. Hęc autem eſt triplex ex operibus et ex gratitudine: ibi: Et cantabãt: et ex pꝛęrogatiua meritoꝛum: ibi: Et nemo poterat ⁊c. Dicit ergo. Et vocẽ quã audiui: illa inquã vox erat ſicut vox/ h Citharędoꝛũ citharizantium in ci/tharis ſuis. Cithara lignum habet cum coꝛdis. Per lignũ crux. i. pęnitentia deſignatur. Si quis vult venire poſt me ab/neget ſemetipſum ⁊ tollat crucẽ ſuam: Lucę. ix. c. Choꝛdę ſũt ſingula membꝛa hominis: quę omnia ſuã debent habere moꝛ/

Pſ. 81. · Pſ. 48. · Pſ. 6. · Pſ. 9.

a b milia habẽtes nomẽ eiꝰ ⁊ nõ/
men patris eius ſcriptũ in frõ/
c d tibus ſuis. Et audiui vocem
e de cęlo tanqꝫ vocem aquarũ
f multarum et tanqꝫ vocem to/
g nitrui magni. Et vocẽ quã au/
h diui ſicut citharędoꝛũ cithari/
zantiũ in citharis ſuis. Et cã/

i k tabant quaſi canticum nouũ
l m ante ſedẽ ⁊ ante quattuoꝛ ani/
n o malia ⁊ ſenioꝛes: et nemo po/
p terat dicere canticum niſi illa
centum quadragintaquattu/
q oꝛ milia qui empti ſunt de ter/
r ra. Hi ſunt q̃ cũ mulieribꝰ nõ
s ſũt coinq̃nati: ṽgines eñ ſũt.

tificationem: ⁊ ſic in ligno extenduntur. Roma. vj. d. Sicut ex/hibuiſtis membꝛa veſtra ſeruire immundicię et iniquitati ad iniquitatem: ita nunc exhibete membꝛa veſtra ſeruire iuſticię in ſanctificationem. Eſa. xxiij. d. Sume citharam/ volunta/rie ſcꝫ: non coactus/ſicut ſimon cyreneus quẽ angariauerunt vt poꝛtaret crucẽ do/mini: Matth. xxvij. d. Circũi ciuitatem circũſpiciẽdo opera tua. Job. ix. d. Uere/bar oĩa opera mea. Bene cane per con/feſſionẽ: frequẽta cã/ticum: quia frequen/tes ⁊ cõtinui ſunt de/fectus tui. Et dicit/ In citharis ſuis non ſicut illi qui pꝛę/dicant et non faciunt: qui ſe nutriunt/ et alios moꝛtificant: Matth. xxiij. a. Imponunt onera grauia: digito autem ſuo nolunt ea mouere. Itẽ in citharis ſuis: non in alienis: Cõtra illos abbates/qui ieiunante conuentu ſuo/et male procurato/ comedunt pinguia in ſuis cameris. Iſti cantãt in citharis ali/enis: quia tenent ſuum oꝛdinem in ſuis ſubditis. Talibꝰ dicit Eccꝰ. xxxij. a. Rectoꝛem te poſuerunt noli extolli: ſed eſto in illis/quaſi vnus ex illis. ſ. in refectoꝛio ⁊ in eccleſia et in doꝛ/mitoꝛio. i Et cantabant. Hic oſtenditur gratitudo ſan/ctoꝛum. Dicit ergo. Et cantabant/gratias agendo de ac/ceptis beneficijs ⁊ de integritate animę ⁊ coꝛpis. k Qua/ſi canticũ nouũ: qꝛ nunqꝫ veteraſcet/ ſed erit in perpetua nouitate cõtinuũ. Uel/quaſi nouũ/dicit vt ſic imꝑfectio q̃/dã vſqꝫ ad gloꝛificationẽ coꝛpoꝝ in aĩabus ſanctis intelligatur: quia tunc plene erit nouum qñ erit gloꝛificatio coꝛpoꝝ. l Añ ſedẽ. i. in pñtia angeloꝝ/in quibus deus ſedet. Pſ. In ↄſpectu angeloꝝ pſallã tibi. Et dicit/Ante/nõ poſt: qꝛ equipa/rabitur eis in quibus deus iam ſedet ⁊ quieſcit. Poteſt eñ ho/mo ⁊ ad meritũ patriarchaꝝ ⁊ apłoꝝ aſcẽdere: qꝛ tantã grati/am dat dñs ad quantã ſe ꝑparat homo. m Et añ q̃ttuoꝛ aĩalia/euãgeliſtas. ſ. vel vniuerſos euãgelij pꝛędicatoꝛes. n Et ſenioꝛes. i. iudicices eccleſię vel veteris teſtamẽti pꝛes. o Et nemo. Ecce tertiũ ꝓpter qđ debent a dño exaudiri: ſcꝫ pꝛęrogatiua meriti: qꝛ illud gaudiũ nõ habebũt niſi virgi/nes. Unde dicit: Et nemo poterat dicere canticũ/ id ẽ de integritate carnis ⁊ aĩe gaudere. p Niſi illa centũ q̃/dragintaq̃ttuoꝛ milia. i. niſi virgines. q Qui empti ſunt de terra. i. de terrenis operibꝰ. i. a pctis liberati ꝑ vir/tutem baptiſmi cuius innocentiã integre ſeruauerunt. Et be/ne dicit: Qui empti ſunt/illi. ſ. qui per baptiſmũ mũdati ꝑ ſanguinem chꝛiſti ſunt eleuati/de terra/ita ꝙ poſt baptiſmũ non peccauerunt. Illi vero redempti qui per pęnitentiam a pctis redierũt. Uel de terra empti/dicunt: qꝛ per virtu/tem ſanguinis chꝛiſti de infirmitate coꝛpoꝛis ſunt ſurſum ele/uati vt in carne viuerẽt ꝑter carnem. Uñ Amb. Supergredi/tur virginitas ↄditionẽ humanę naturę ꝑ quã hoĩes angelis aſſimilantur. Maioꝛ eñ victoꝛia hoĩm q̃ꝫ angeloꝝ. Angeli eñ ſine carne viuunt. Uirgines ṽo in carne triũphant: qꝛ qui in carne virginitatis puritatẽ ſeruãt: ſupcęleſtibus aſſimilantur. Quoꝝ virtutem euidentius diſtinguit dicens: r Hi ſunt qui cũ mulieribus: ad litteram: vel cum aliquibus mundi ſoꝛdibus/non ſunt coinquinati. Et quare? s Uirgi/nes eñ ſunt/mente ſcꝫ et coꝛpoꝛe integri. Quia ergo tan/ta eſt pꝛęrogatiua virginitatis dicebat apłus. j. Coꝛ. vij. e. De virginibus autem dñi pꝛęceptum nõ habeo: conſiliũ au/tem do. Et nunquid hoc ↄſilium erat a demonio meridiano? Non/ſed a ſpiritu ſancto: quia poſt pauca ſubiungit idẽ apo/ſtolus: Puto autem ꝙ ſpm̃ dei habeam. Non ꝑcipiebat er/go apoſtolus: qꝛ non omnes capiunt verbum hoc: ſed feli/ces ſunt qui ad hoc attingunt: ſed cõſulebat: quia ⁊ ſic fecerat dominꝰ ieſus chꝛiſtꝰ piꝰ magiſter. Matth. xix. b. Qui poteſt

Pſ. 117.

capere capiat. Altior aūt ē ſtatus ille in quo cū preceptis ad/
implent ↄſilia ꝙ̄ ille in quo tm̄ adimplent mandata. Unde. j.
Cor/. vij. g. Qui iungit matrimonio virginem ſuam bene fa/
cit ⁊ qui non iungit/ melius facit. a Hi ſequuntur ag/
num quocunq̄ ierit. Ideo ſequūtur ad redemptiōem ſi/
cut omnes: quia ipſe
B pro omnibus mortu
us eſt: ſequuntur ad
precepta ſicut plu/
res/ quia nō omnes
Gl. ipſorum ſeruant ea: ſequūtur
ad cōſilia ſicut pau/
ci. Unde Aug⁹. in li
bro de doctrina chriſtiana: ⁊ eſt verbum Cypriani. Nūc no/
bis ad virgines ſermo eſt: quaꝝ quāto ſublimior gloria ē/ ma/
ior ē cura. Uerū eſt/ in cuſtodiendo: quia virginitas ſi non cu/
ſtodiatur cito amittitur: ⁊ amiſſa nunq̄ recuperat: vnde com/
paratur vitro. Amos. v. a. Cecidit ⁊ non adijciet vt reſur/
gat virgo iſrael. Sequit̄ de verbo Aug/. Flos iſte eſt eccle/
ſiaſtici germinis decus ⁊ ornamentū gratie ſpiritualis leta
indolis laudis ⁊ honoris: op⁹ integrū atq̄ incorruptū: ima/
go dei illuſtrior portio gregis chriſti: Quia/ hi ſequuntur
agnū quocūq̄ ierit. Sed cū chriſt⁹ ⁊ p̄dicator ⁊ martyr
fuerit/ ſicut ⁊ virgo: quare potius dicit̄ de ꝟginibus ꝙ ſequū/
tur ipſum ꝙ̄ de predicatoribus vel de martyribus? Solutio.
Quia nec martyriū nec p̄dicatio ſignū ē generalis innocētie
generalit̄: ſed integritas virginitat/ ſignū ē generale innocētie
generalis: q2 ꝓbabile eſt: ꝙ q̄ ſeipm̄ ꝓpt̄ deū ↄtēpſerit/ ↄtēpſit
et mūdū ⁊ ea q̄ in eo ſūt. Uñ ſignant̄ dr̄ ꝙ ſequunt̄ nō chriſtū
ſed agnum/ in quo innocentia exprimit̄ ⁊ ſignat̄. b Hi em/
pti ſunt ex omnib⁹ primitie. Sed quare magis ꝙ̄ mar/
tyres vel p̄dicatores? Solutio. Quia non eſt homo idoneus
ad martyrium vel ad predicationem niſi in adulta etate: vn/
de martyres vel p̄dicatores ſunt magis decime: ſed ad vir/
ginitatem idone⁹ eſt a principio vite: vnde virgines primitie
dicunt̄. c Deo: id ē ad honorē dei patris: d Et agno:
id eſt ad honorē ⁊ imitationem chriſti: vt virgines virginē ſe/
quātur magis delectabiles ⁊ iocūdi deo ꝙ̄ ceteri ſancti: ſicut
primitie fructuū delectabiliores ſunt ⁊ gratātius recipiuntur
ꝙ̄ frequentes fructus. e Et in ore eorū non eſt inuen
tum mendacium: q2 qđ in baptiſmo ꝓmiſerūt: hoc ope/
re compleuerunt ⁊ fide. Non ſic illi de quibus conquerit̄ do/
minus: Eſa. xxxiij. b. Irritum factū eſt pactum. Glo. baptiſ/
males. f Sine macula ſunt ante thronū dei: id eſt ſi
ne operatione praua. Hoc aūt dr̄: q2 tp̄e legis erat maledicta
ſterilis. Unde virgines tunc non erant laudabiles an̄ hoīes:
ſed in noua lege melior ⁊ laudabilior eſt ſtatus virginitatis ꝙ̄
matrimoniū. Uñ Apl̄s. j. Cor/. vij. b. Uolo oēs hoīes eſſe ſi
cut meipm̄. i. virgines: Talis em̄ erat ipe. Uel per centum
q̄dragintaq̄ttuor milia/ vniuerſaliter intelligunt̄ omnes
ſancti qui dicunt̄/ centū/ ꝓpter fructū centeſimū q̄ debetur
maioribus. Itē per q̄draginta/ ſancti mediocres: qui legē
id eſt legis p̄cepta ſeruāt ⁊ euāgeliū. Itē per/ q̄ttuor/ mino/
res ſancti q̄ in quattuor virtutibus ſūt exercitati. Per/ milia/
ꝑfectio q̄ debet eſſe in oībus tam maiorib⁹ ꝙ̄ mediocrib⁹ ꝙ̄
minoribus. Canticū nouū/ eſt exultatio de generis huma
ni redēptione et adoptione gratie. Hi empti ſunt de ter/
ra. i. de terrena ↄuerſatiōe electi. Item/ cum mulierib⁹ nō
ſūt coinq̄nati. i. muliebri mollicie finaliter non ſunt deten/
ti. Uirgines em̄ ſunt/ ꝑ purā fidem. De infidelibus enim
dicit̄ Hiere. ij. d. Filij mempheos ⁊ thaneos ↄſtuprauerunt
te vſq̄ ad ꝟticē. Hi ſequunt̄ agnū: q2 ſuā volūtatē diuine
cōformāt: vel opib⁹ bonis ei cōcordāt: Quia vt dicit Greg⁹.
A me fide diſcrepat qui operib⁹ nō ↄcordat. Hi empti ſūt
ex omnib⁹: vel/ ex hoībus ꝑmitie. Hoc dicit̄ ꝑ cōpara/
tionē ad ſanctos qui erunt tp̄e antichriſti: reſpectu quorū ipſi
ſunt primitie et illi erunt decime. Unde per hoc datur con/
ſolatio illis qui erunt tp̄e antichriſti. Et in ore eorū nō eſt
inuentū mendaciū: Quia etſi aliquando fuit: non tamen

a Hi ſequūntur agnum quo/
b cunq̄ ierit. Hi ēmpti ſunt ex
c omnib⁹ primitie dēo et āgno:
d
e ⁊ in ore eorum nō eſt inuen/
f tum mēdacium. Sinē macu/
la enim ſunt ante thronū dei.
g Et vidi alterū angelū volātē
h
i
k per mediū celi habētē euan/

abſconderūt: ſed ſe purgauerūt: nec inuenitur niſi qđ erat ab/
ſconditum. g Et vidi alterū angelū ⁊c. Secūda pars
prime partis capituli: in qua monet̄ eccleſia vt ad talem ⁊ tan
tum auxiliatorē feſtinanter accedat: vt dicit Glo. Hec autem
habet duas partes. Quia in prima oñdit̄ dignitas admonē/
tis. In ſecunda dig/
nitas admonitionis:
ibi: Timete dn̄m.
Dignitas admonēt̄
ↄſiſtit in quinq̄ que
ſūt neceſſaria cuilibet
predicatori. Primū
eſt auctoritas: ſecū/
dum eſt humilitas: et hec tangunt̄ cum dicit: Angelum.
Tertium eſt vita: vnde dicit. Uolantem. Quartum do/
ctrina: ibi: Habentem euangelium. Quintū finis bo/
nus: ibi: Ut euāgelizaret ⁊c. Hi ſūt quinq̄ lapides limpi/
diſſimi/ quos dauid: id eſt chriſtus poſuit in pera paſtorali: q̄
pera ſunt predicatores et prelati quib⁹ goliath: id eſt diabo/
lus interficitur: id ē expellit̄ a corde hominis. j. Reg/. xvij. f.
Dicit ergo. Et vidi alterum angelum: qui interpretatur
miſſus: Ecce hūilitas. Itē cū dicitur miſſus/ intelligit̄ ab ali/
quo: Ecce auctoritas. Et hec duo recte ſimul ↄcurrūt: quia
auctoritas eleuat humilitatē ne ſit puſillanimitas: humilitas
auctoritatem refrenat ne fiat preſumptuoſa. Hic angelus eſt
ordo predicatorum: Unde et propter hoc dicitur alter a chri
ſto ſcz. h Uolantē: ꝑ vitā contemplatiuā. i Per me/
dium celi/ quo ad vitam actiuam. Eſa. lx. b. Qui ſunt iſti
q̄ vt nubes volant. Debent enim volare ſicut quattuor ani/
malia. Ezech. j. b. Quattuor penne vni. Hec ſūt q̄ ipſi de/
bēt habere: ſcz dolor de preteritis peccatis: timor de futuris
ſupplicijs: amor virtutis et ſpes gaudij: venia de cōmiſſis.
His alis debēt volare ſaltē illi q̄ peccauerūt. Itē debent eſſe
ſeraphin: Eſa. vj. b. Sex ale vni ⁊ ale alteri: id eſt ſex opa mi/
ſericordie: vel ſex duo quo ad deum: ſcz contemplatio ⁊ ora/
tio per contemplationem in deo quieſcimus: per orationem
impedimenta bona a nobis remoueri impetramus. Itē duo
ad noſipſos que ſunt lectio et meditatio. Primum illuminat:
ſecundum accendit ⁊ inflāmat. Uel duo ad noſmetipſos: in/
nocentiam ſiue cuſtodiam bone conſcientie et temperantiam
ſiue mortificationē carnis. Pſ. Cuſtodi innocentiam ⁊ vide Pſ. 36.
equitatem ⁊c. Item duo ad proximum: exemplum bone vi/
te: et exhibitio doctrine. Per duas p̄mas volamus ad deū:
per duas medias volat homo ad ſeipſum: ꝑ duas vltimas
ad proximū. Et ſi quis eſſet talis/ ſeraphin charitate ardēs
poſſet purgare labia prophete: ſicut dicitur Eſa. vj. c. Hoc
purgaui labia tua. Sed multi hodie ſunt magis cherubin ꝙ̄
ſeraphin/ magis intendentes ſcientie ꝙ̄ charitati: aut quod
initium dolorum: immo incremētum malorum eſt nec cheru/
bin nec ſeraphin: quia nec ſtudio vacant nec orationi. Domi/
natiōes forſitan vellēt eſſe nō reuerētes maiores nec obediē/
tes prelatis: et tamē alijs dominantes: vel throni alios ⁊ nō
ſe iudicātes vel poteſtates nunq̄ volentes a ſua ſentētia qua/
licunq̄ reprehendi vel frangi. Hec eſt magna ſuperbia. i
Per medium celi: id eſt per mediam ſcripturam: vt ſem/
per ad docendum et predicandum ſint parati. Primum celi
ſiue prima pars/ eſt vetus teſtamētum: per hoc volant iudei.
Ultimum celi eſt nouum teſtamentum: per hoc volant mani
chei qui non recipiūt vetus teſtamentū. Sed mediū eſt con/
cordia vtriuſq̄. In hoc medio volant expoſitores ⁊ docto/
res catholici. Habētē. Ecce quartum ſcz doctrina vel ſcien
tia. Habentē/ non diſſipantē. Eſa. xxiiij. a. Tranſgreſſi ſunt
leges: que ſcz ſunt ad honeſtatem vt de veſtitu clericorum et
hm̄ōi: mutauerunt ius quod poſuit dominus vt nemo intra/
ret niſi per oſtium. Joh. x. b. Ego ſum oſtium: diſſipauerunt
fedus ſempiternum: id eſt euangeliū: cuius ſepes fuerunt pau
pertas ſcz et humilitas. k Euangelium: non litteras vrie
q̄. Reg/. xi. c. Litteras vrie portant qui bene docent ⁊ male
viuunt: et hi portant nuncium mortis: non vite. Sed cū euā/
gelium idem

¶ gelium idē ſit qđ bonū nunciū: q̄re ſic nominat̄ ab vno extre/
mo/cum in ipſo nunciet̄ ⁊ pena malorū ſicut gloria bonorū.
Solutio. A principali ſumit denominationē: Propter hoc
eñ dicit̄ euangelium: quia principaliter annunciat redem/
ptionem humani generis. Uel ſic vocatur: quia finaliter eſt
ad bonum: quia etſi de peccatis vel de penis peccatorum lo/
quitur hoc eſt vt caueantur. a ¶ Eternum: quia ei aliud nō
ſuccedet: vel quia eterna promittit nō trāſitoria. Et hoc dici/
tur ad differētiam legis moyſi: que promittebat temporalia.
Eſa. j. c. Si volueritis et audieritis me bona terre comede/
tis. Habentem er/
go euangelium eter/
num. Et ad quid: b
Ut euāgeliçaret.
Ecce quintū. ſ. finis:
doctrine/ nō vt in ar
ca reponeret: non vt
in corde ſolum reuol
ueret ſibi ſoli profici

a b gelīū eternū vt euāgeliçaret
c d ſedentibus ſuper terram ⁊ ſū
e f g per oēm gētē et tribū et liguā
h ⁊ populū/ dicens magna vō/
i k l m ce: Timēte dn̄m ⁊ dāte illi ho
n nōrē: q̄ vēnit hora iudicij ei⁹:
o p ⁊ adorate eū q̄ fecit celū ⁊ trā
q r ⁊ māre ⁊ oīa q̄ i eis ſūt: ⁊ fon/
s tes aq̄rū. Et ali⁹ angel⁹ ſecut⁹
t eſt dicēs: Cecidit/ cecidit ba/

In prologo biblie. ca. 4. ens: quia vt dicit Hieronymus: Sancta ruſticitas ſibi ſo/
li prodeſt: et q̄ntum edificat ex vite merito/ eccleſiam dei tātū
nocet ſi deſtruentibus non reſiſtat. Item non vt in terra cum
ſeruo pigro per terrenam intentionē abſcōderet: ſed/ vt euā/
geliçaret. ij. Timoth. iiij. b. Opus fac euangeliſte. Quia
Eſa. lij. b. Q̄ pulchri ſupra mōtes pedes annūciantis ⁊ pre/
dicantis pacem: annunciantis bonum/ predicantis ſalutem.
Ps. 67. Et ne hoc facere nimis expaueſcas: vide quid per Ps. tibi
promittitur. Dominus dabit verbum euangeliçantibus vir/
tute multa. Ubi autem ⁊ quibus ſit predicandum oſtendit di
cens. c ¶ Sedentibus ſuper terram: id eſt illis qui ſunt
ſuper terram. i. ſup terrena per contemptum eorum. i. ſanct.
Et quia parum eſſet predicare bonis: propter hoc ſequitur.
d ¶ Et ſuper omnem gentē: vt deſup annunciet̄ venire
bon⁹ nunci⁹ gētibus: id eſt p̄dicatio euāgelij q̄ legem nō rece
perunt. Abdie. j. a. Legatū ad gentes miſit. Et ad quid: Ad
eorum ſalutem. Unde Prouerb. xiij. c. Legatus fidelis ſani/
tas. e ¶ Et/ ſcʒ ſuper oēm/ tribū. i. iudeos: qui dicuntur tri/
bus: quia per tribus fuerunt diſtincti: ⁊ hi habuerūt legem.
f ¶ Et linguā: hoc quātū ad iudeos qui fuerūt captiuati: et
tunc multas linguas didicerunt in captiuitate. Uel hoc dicit
propter nobiles inter vtroſq̄ ⁊ iudeos ⁊ gentes: qui filios ſu/
os doceri faciunt diuerſis linguis. Uel hoc dicit propter di/
uerſa idiomata: q̄ ſub eadē lingua cōtinent̄. g ¶ Et populū
id eſt minores in vtriſq̄. ſ. iudeis ⁊ gentibus. q. d. Sine acce/
ptione perſonarum ⁊ maioribus ⁊ minoribus ⁊ nobilibus et
plebeis hominibus debet euangelium predicari ⁊ diuerſa/
rum linguarum hominibus: contra multos qui nolunt pre/
dicare niſi in latino ⁊ hoc ante clericos. Et dicit/ ſup: q̄ pre/
dicator debet omnes excedere per vitam. Eſa. xl. b. Sup mō
tem excelſum aſcende tu qui euangeliças ſion. h ¶ Dicēs:
id eſt perſuadēs. i ¶ Uoce magna: in quo ſignificatur de
ſiderium ⁊ zelus animarum. Eſa. xl. b. Exalta in fortitudine
vocem tuam qui euangeliças hieruſalem. Exalta contra ti/
morem humanum ⁊ mūdanum. k ¶ Timete dominum.
Hic oſtenſa dignitate admonentis: que eſt in quinq̄/ vt pre/
miſſum eſt: oſtendit dignitatem admonitionis. Hec duo au/
tem maxime erunt neceſſaria eccleſie in perſecutione: vt ſcʒ
ad cultum dei admoneatur qui tunc maxime erit neceſſarius:
et vt eccleſia acquieſcat admonenti. Hic igitur admonet an/
gelus ad cultum dei: qui eſt duplex: interior. ſ. motus mētis:
honor ſcʒ et timor. Item exterior/ motus corporis ſcʒ adora
tio: de quo dicit: ibi: Et adorate ⁊c. Dicit ergo. Timete
dominum/ caſto ⁊ filiali timore: quia Eccl. j. b. Initium ſa
pientie timor domini. Timor autem domini initiatur in ho/
mine per conſiderationem iudicij. Unde Hiere. iiij. d. Uox
annūciantis a dan: qđ interpretat̄ iudicium qđ incutit timo/
Ps. 53. rem. l ¶ Et date/ gratis ⁊ ex bona voluntate. Ps. Uolun/
tarie ſacrificabo tibi. m ¶ Illi. i. deo/ nō antichriſto. n ¶ Ho
norem. i. cultum latrie: qui conſiſtit in fide/ ſpe ⁊ charitate.

Honorē. Exo. xx. b. Honora patrem tuum deū ſcʒ: ⁊ ma/
trem tuā: id eſt eccleſiam: Malach. j. b. Filius honorat pa/
trem: ⁊ ſeruus dominū ſuum timebit. o ¶ Quia venit ho
ra iudicij eius. Et hec eſt cauſa quare ⁊ timendus eſt ⁊ ho
norandus. Per hoc ꝙ dicit/ Hora: ſignificat̄ ꝙ cito termi/
nabitur iudicium. j. Cor. xv. g. In momento in ictu oculi
in nouiſſima tuba. Canet enim tuba et mortui reſurgent ⁊c.
Malach. iiij. a. Ecce dies veniet ſuccenſa quaſi caminus:
⁊ erunt omnes ſuperbi ⁊ omnes facientes impietatem ſtipu/
la: et inflammabit eos dies veniens. Modo eñ ſunt ſtipula
ante faciem venti: id
eſt temptationis et
peccati: cui etſi reſi/
ſtere poſſunt nolūt: Ps. 14. Act. 14. c.
ſed tunc erunt ſtipu/
la ante faciem ignis: Eſa. 21. c.
cui libenter vellēt re j18. a.
ſiſtere/ ſed non pote/
runt. p ¶ Et adora
te eum. Hic eſt motus exterior corporis. Matth. iiij. b. Do/
minum deum tuum adorabis. Exod. xx. a. Non habebis de
os alienos. q ¶ Qui fecit celum ⁊ terram. Hoc dicit vt
ſpem eleuet fidelium adorantium. q. d. adorate fideliter: et
ſi timetis caſum vel defectū: petite ab eo auxiliū quia potēs
eſt. Jacobi. j. a. Si q̄s indiget ſapiētia: poſtulet a deo in fide
nihil heſitans: q̄ ipſe eſt/ qui fecit celū ⁊ terrā. Geñ. j. a.
In principio fecit de⁹ celū ⁊ terrā: r ¶ Et mare et oīa que
in eis ſunt: et fontes aquarum. Ad litteram ſi bona
eſt diuiſio mare non eſt principium omnium fontium: quod
eſt contra illud Geñ. j. a. Congregent̄ aque oēs que ſub celo
ſunt in locum vnum: Eccs. j. b. Ad locum vnum exeūt flumi/
na ⁊ reuertunt̄ vt iterum fluant. Solutio. Et ſi per meat⁹ ſub
terraneos aque diffundātur per terram: hoc tamen facit de/
us/ ſed mediante natura: etſi ergo deus mare fecerit vnde
exeunt omnes aque/ ⁊ ad quod redeūt omnes: quia tamē hoc
fit per meat⁹ et vias ſubterraneas vbi aque q̄ a mari ſalſo exe
unt depurantur vt fiant dulces propter hoc fit copulatio in/
ter mare et fontes. Hec littera plana eſt contra manicheos:
quia ſi princeps huius mūdi nō eſt adorād⁹: ille aūt adorād⁹
qui fecit celum et terrā: ergo princeps huius mundi ſcʒ dia/
bolus/ non fecit ea que videmus qđ tamen dicūt ipſi. s ¶ Et
alius angelus. Tertia pars prime partis capituli in qua
monetur eccleſia: vt ſe retrahat ab impedimentis accedendi
ad deum. Duo autē ſunt impedimenta: Amor mūdi de quo
dicit hic: Et alius. Et timor mundan⁹ vel human⁹: de quo
dicit: ibi: Et tertius angelus. Poſtq̄ ergo monuit vt ad
chriſtum accedamus: ruinam babylonis: id eſt mūdane con/
fuſionis oſtendit: ne in mundo confidamus. q. d. in prom/
ptu eſt vt cadat mundus: et ideo nullum debet retrahere ab
acceſſu ad chriſtum: immo debet contemni ne impediat hunc
acceſſum. Unde dicit: Et alius angelus ſecutus eſt:
id eſt ordo predicatorum. Alius/ et ordine docendi et offi/
cio predicandi. Secutus/ dicit: quia predicatores ſibi in/
uicem ſuccedunt. j. Cor. xiiij. f. Q̄ ſi aliquid reuelatum fue/
rit ſedenti: prior taceat: poteſtis enim per ſingulos prophe/
tare. t ¶ Dicens: cecidit cecidit babylon illa: ſcʒ ciui/
tas malorum. ſ. vniuerſitas et huius ſeculi malicia et iniqui/
tas. Eſaie. xiij. d. Et erit babylon ciuitas glorioſa in regnis
inclyta in ſuperbia chaldeorum verſa ſicut ſubuertit domi/
nus ſodomam et gomorram. Hec eſt ciuitas quam edifi/
cauit cain: Geñ. iiij. c. Hec eſt turris quam edificauerunt ve/
nientes in terram ſennaar ab oriente recedentes: id eſt illi qui
ſue natiuitatis vilitatem non cognoſcunt. Geñ. xj. a. Uenite
faciamus nobis ciuitatem et turrim: cuius culmen pertin/
gat ad celum. Bis dicit/ Cecidit: quia primo cadunt ma/
li/ per conſenſum peccati: ſecundo per opus. Item primo ca/
dunt per culpam: ſecundo per penam. Item quia primo ca/
dunt in anima/ quando ſcʒ moriuntur: ſecundo cadent in cor/
pore et anima: quando poſt iudiciū in vtroq̄ damnabuntur:

a Magna/ ꝓpter multitudinē dānatoꝝ: vel ꝓpter ſupbiā.
b Que a vino ire fornicatiōis ſue. i. adolatria vel q̄/
cūqȝ pctō mortali: qd̄ dr̄ fornicatio: qz aīam ſeparat a xp̄o ſpō
ſo: ſic fornicatio litteral̄ ſeparat vxorē a viro. Matth. xix. b.
Quicūqȝ dimiſerit vxorē ſuā niſi ob fornicationē et aliā du/
xerit mechatur. c Potauit oēs gentes: id eſt gētiliter
viuētes in calice va/
nitatis ꝓpinans vi/
nū delectatiōis pra/
ue: vel male doctri/
ne. Hiere. lj. a. Ca/
lix aureus babylō in
manu dñi inebrians
oēm terram: de vi/
no eius biberunt om
nes gentes. Calix eſt
pctī: qz ſcdm̄ men/
ſuram culpe menſu/
ra erit ⁊ pene. Hic ē
in manu dñi ꝑmiſſi/
ue. Vinū hui⁹ calicis ē delectatio pctī: De q̄ Johel. j. b. Exp
giſcimini ebrij et flete ⁊ vlulate oēs q̄ bibit̄ vinū in dulcedie.
Eph. v. d. Nolite inebriari vino in q̄ eſt luxuria. Primo g̃
Cecidit babylon/ pro fornicatione ſua: ⁊ ſecūdo quia po/
tauit gētes. Et qd̄ pteritū dicit: de futuro intelligit ꝓphetica
certitudine: vel qz cito veniet. Mūdus igit quia ruit cōtem/
nendus eſt/ ⁊ deus ſequendus. d Et tertius angelus.
Hic remouet ſecūdū impedimentū accedendi ad deū: qd̄ eſt
timor humanus ⁊ mūdanus perſecutorum. Per tria autem
oſtendit q̄ ipſi non ſunt timendi. Primo quia ipſi cadēt ſicut
⁊ mundus. Secundo oſtenditur pena eoꝝ ſpecialis: ꝓpter q̄
ipi etiā nō ſūt timēdi: ibi: Et cruciabit. Tertio qz ſācti ꝑti
ciunt in pena et ꝑſecutione maloꝝ: ibi: Hic patientia ſan/
ctorum. Dicit ergo. Et tertius angelus ſecutus ē il/
los dicens. Tertius dicit pro fide trinitatis quā predicat
iſti. Vñ: terti⁹: dicit ordine tpis nō mutatione credulitatis.
e Voce magna/ non timidus/ non formidoloſus: talium
eñ eſt loqui voce ſubmiſſa: coartant eñ ſpūs vocales pre ti/
more. f Si quis adorauerit beſtiam. i. antichriſtum:
Hoc dicit ꝗ̄tum ad illos qui vidētes eum pn̄tialiter adora/
bunt. g Et imaginē eius. Hoc dicit quo ad diuites: q̄
nō adorabūt eū pn̄tialiter: ſed eius imaginē habebūt quā in
eius veneratione adorabunt. h Et acceperit characte/
rem in fronte ſua: ꝑ apertam ei⁹ confeſſionē. Et hoc dicit
quo ad paupes qui imaginē habere non potuerūt: ſignū tñ
aliqd̄ in eius venerationē portabūt ī aperto: vel publice cō/
fitebunt ſe ei⁹ eſſe diſcipulos. i Aut in manu ſua: id ē in
praua oꝑatione. k Hic bibet de vino ire dei: ſicut ba/
bylon. i. de terrena dānatione: Hiere. xlix. c. Nō eris inno/
cēs: ſed bibēs bibes. l Qd̄ mixtū eſt mero. i. puro/ i ca
lice ire ipſius/ quē ſcȝ qz iratus ꝓpinat. Hic calix eſt vindi
cta diuina q̄ eſt in mēſura. Eſa. xxvij. b. In mēſura cōtra mē
ſurā cū abiecta fuerit iudicabo eā. Abiectus eſt hō in morte
qn̄ morit in peccato: qz ꝗ̄diu viuit nō eſt abiectus: qz adhuc
liberū habet arbitriū/ ⁊ pōt ſi vult quantuſcunqȝ ſit peccator
redire ad dñm. In hoc calice eſt merum ſuperius/ ⁊ fex inferi/
us. Per merum pena inflicta ad correctionē: per fecē pena
eterna quā potabūt in inferno illi qui mō nolūt bibere merū.
Mixtus aūt dicit hic calix: qz vtrūqȝ adhuc eſt in eo, ⁊ fex. ſ.
⁊ merū. ſ. tribulatio q̄ mō infligit pōt ad vtrūqȝ conuerti: vel
Pſ.74. ad commodum. ſ. vel ad damnum. Pſ. Calix in manu do/
mini vini meri plenus mixto. Vinum merum vel purum
Pſ.22. bibitur in patria. Unde dicit dñs illud pſalmi: Calix meus
inebrians ꝗ̄ preclarus eſt. In inferno aūt erit ſola fex. Eſaie
lj. f. Bibiſti de manu dñi calicē ire eius vſqȝ ad fundum ſopo
ris calicis bibiſti: ⁊ epotaſti vſqȝ ad feces. Ezech. xxiij. c. Do
lore repleberis calice merroris ⁊ triſticie: calice ſororis tue ſa/
marie ⁊ bibes illū et potabis vſqȝ ad feces. De his fecib⁹ glo
Pſ.39. riantur ſe electos et erectos ſancti. Pſ. Eduxit me de lacu

a b bylon illa māgna que a vinō
c ire fornicationis ſue pōtauit
d omnes gentes. Et tertius an/
gelus ſecutus eſt illos dicēs:
e f voce magna: Si quis adora/
g uerit beſtiam et imaginem ei⁹
h ⁊ acceperit characterē in frō/
i te ſua aut in manu ſua: hic bi
k l bēt de vino ire dei qd̄ mixtum
eſt mero in calice ire ipi⁹. Et
m cruciabit igne et ſulphure in
n cōſpectu angeloꝝ ⁊ ſanctoꝝ:
o p et ante ꝯſpectū agni. Et fum⁹
q tormētoꝝ eoꝝ aſcēdet in ſclā
r ſcloꝝ. Nec habent requiē die
ac nocte q̄ adorauerūt beſtiā
s t ⁊ imaginē ei⁹: et ſi q̄s accepe/
v rit characterem nois ei⁹. Hic

miſerie ⁊ de luto fecis. Sed mixtū eſt in vita preſenti: vbi cō/
ſolationes mixte ſunt cum tribulationibus: ⁊ econuerſo. Vñ
Aug⁹. Omnes delectationes meas dñe amaritudinibus re/
ſperſiſti: Job. xvij. a. Et in amaritudinibus moratur oculus
meus: ⁊ tamen premiſerat non peccaui: in quo notat gaudiū
ꝯſciētie. ij. Cor. j. c. Gloria nr̄a hec ē teſtimoniū ꝯſciētie no/
ſtre. m Et crucia
bit. Hic ſpecialit de
terminat pena eoꝝ:
Que notat in quinqȝ.
Primum eſt graui/
tas que notatur cum C
dicit: Igne. Secū/ ſ.9.a.
dū manifeſtatio: ibi: ī.19.a.
In ꝯſpectu. Ter/
tiū vniuerſalitas: ibi
Et fum⁹ tormen/
toꝝ. Quartū eter/
nitas: ibi: In ſecu/
la. Quintū continu
atio: ibi: Nec habent requiē. Dic ergo. Et cruciabit
igne ⁊ ſulphure. i. ardenti fetore/ ſiue fetēti igne. ī. xxi. b.
Pars illoꝝ erit ī ſtagno ardēti igne ⁊ ſulphure. Et dic. Ig/
ne: qz in oī peccato eſt feruor libidinis vel volūtatis impro/
be. Itē dicit/ ſulphure: qz omne peccatū ſuū habet feto/
rem: quia ſtatim poſt peccatū aīa ſentit remorſū. Vel ꝑ ſul/
phur/ qd̄ cito eſt conuertibile in ignem intelligitur eternitas
pene. Geñ. xix. e. Pluit dominus ſuper ſodomam ignem et
ſulphurem. i. ſuper peccatores mutos a cōfeſſione ⁊ a diuina
laude. n In cōſpectu angeloꝝ ſanctoꝝ. i. videntib⁹
angelis ſanctis. o Et ante conſpectum agni: quē eo/
rum ſcelera nō latebūt: nec abſcondētur ab eo pene. Et poni/
tur hoc ſecundum qd̄ erit in pena malorum. Dicitur enim
q̄ ſancti poſt iudicium etiam videbunt malos in penis: ⁊ non
mali bonos in gaudijs. Et etiā hoc erit malis generatiuum
doloris maximi: q̄ ſcient ſuam penā manifeſtam eſſe ⁊ aptā
oib⁹ ſanctis. Ex hoc etiā augmētabit eorū dolor ⁊ pena q̄
ſcient chriſtum ſufficiēter paſſum pro omnib⁹ ⁊ ſe priuatos ꝑ
abuſum liberi arbitrij gratia redēptionis. Et hic erit vermis
conſcientie: de quo Eſa. vlt. g. Vermis eorum non morit.
p Et fumus tormentorum eorum aſcendet. Ecce
tertium. ſ. vniuerſalitas pene. Ita enim ex omni parte inuol/
uētur in pena q̄ erit ſuper capita eorū. Unde Pſ. Pluet ſu/ Pſ.10
per peccatores laqueos: ignis et ſulphur et ſpūs ⁊c̄. Pluet:
ecce abūdātia. Sup pctōres: ecce vniuerſalitas. Laqueos:
ecce inſeꝑabilitas. Ignis/ ſulphur/ ſpiritus procellarū: tres
pene contra tria predicta per ordinem: auaricie: luxurie ⁊ ſu/
perbie. Pars calicis eorum: hoc dicit: quia totum calicē de/
terminare non potuit: ſicut nec totū gaudium ſanctorum po/
teſt dici Eſa. lxiiij. b. Oculus non vidit deus abſqȝ te q̄ pre/
paraſti expectantibus te. q In ſecula ſeculorum: Ec/
ce perpetuitas. r Nec habent requiem die ac nocte
qui adorauerunt beſtiā ⁊ imaginē eius: Ecce conti/
nuitas. Poſſet enim pena eſſe eterna/ et tamen nō continua:
ſic tertionari⁹ dicit ſemꝑ febricitās: qz ſeꝑ hȝ cauſā febris/ nō
tamen continue dolens: ſic nō erit in eis qui erunt in inferno:
quia illi in eternum ⁊ cōtinue. i. ſine interpolatione dolebūt.
Vñ exponit/ die ac nocte: id eſt cōtinue: nō q̄ ſit dies ī in/
ferno: ſed ſola nox ſicut dies ſola in celo. Pſ. Melior eſt di/ Pſ.83.
es vna in atrijs tuis ſuper milia. Quia autem iſti in tāta pe/
na erunt: non ſunt ipſi timendi. Nec ſolum ipſi puniens ſic:
ſed/ s Et: id eſt etiā/ t Si quis acceperit characte
rem nominis eius/ ſupple ſimiliter punietur/ ſi quis in
ſigno aliquo ſe conformauerit ei. Propterea bonum conſili/
um eſt: vt ſi qui ſignum portant diaboli. ſ. peccatum per qd̄
conformant ei ⁊ fiunt ſocij eius qui non eſt: Job. xviij. c. ab
eius ſocietate recedāt ne ſimili cū eo pena inuoluant. Vñ. j.
Reg. xv. b. Dixitqȝ ſaul cyneo. Abite/ recedite atqȝ diſcedite
ab amalech ne forte īuoluā te cū eo. v Hic patiētia. Hic
tertio oſtenditur

a b pãtientia ſanctoꝝ eſt/ qui cũ/
c ſtodiunt mãdãta dei et fidẽm
d e ieſu. Et aũdiui vocem de ce/
f lo dicentem mihi: ſcribé: Be
g h ãti mortui qui in dõmino mo
i riunt. Amõdo iam dicit ſpi/
k l ritus vt rẽquieſcant a lãbori/
m n bus ſũis; opã enĩ illoꝝ ſequũ
o p tũr illos. Et vidi ⁊ eccẽ nu bẽ
q r cãdidã: ⁊ ſupra nũbẽ ſed ẽtẽ

ꝭ tertio oñdiẽ nõ eſſe timẽdos ꝑſecutores: qꝛ ſancti in ꝑſecutione eoꝝ ꝓficiũt. Vñ ⁊ patiẽtia habẽda eſt in eoꝝ ꝑſecutione. Vñ dicit: Mic. i. in vita pñti. a Patia ſctõꝝ eſt/ in tribulatione poſitoꝝ: vt ſic pęna ęterna fugiaẽ: ⁊ eoꝝ/ b Qui cuſtodiunt/ opere adimplentes. c Mãdata dei/ deũ et proximum diligendo. Joh. xv. b. Hoc eſt preceptum meum: vt diligatis inuicem ſicut dilexi vos. d Et fidem ieſu chriſti: ipſum confitentes deum verum eſſe ⁊ corde et ore: Roma. x. b. Corde creditur ad iuſticiam: ore aũt confeſſio fit ad ſalutẽ. e Et audiui vocẽ de cęlo dicentẽ ⁊c. Quarta pars prime partis vbi premium ſanctoꝝ ꝓponiẽ ⁊ beatitudo eoꝝ. Et hoc fit vt ipſi ſecuriꝰ ad auxiliatorẽ accedãt: ⁊ vt expeditius impedimenta accedẽdi fugiãt. Continuatio: Sic ꝑſequunẽ mali ſanctos ⁊ ſancti patiunẽ: ſed quid ad eoꝝ patientiã ſequiẽ? Premiũ cęleſte/ ⁊ beatitudo ęterna. Unde dicit: Et audiui vocem de cęlo dicentẽ mihi. i. de cęleſti: viſionẽ mihi loquẽtẽ. f Scribe/ nõ ſolũ in corde tuo: ſed etiã in libro: vt diutius duret qđ ad ꝯſolationẽ electorum vſqꝫ in finẽ ꝑſeuerare debet. Abacuk. ij. a. Scribe ⁊ explana eũ ſup tabulas vt percurrat qui legerit eum: quia adhuc viſus ꝓcul: et apparebit in finem ⁊ non mentiẽ. Argumentum eſt hic ꝙ ſcribenda ſunt bona: et maxime quę ſunt vel poſſunt eſſe ad conſolationẽ multoꝝ. Et quid debeat ſcribere ſubiũgit dicens. g Beati mortui: prius mundo: qui in diſſolutione animę ⁊ corporis/ h Moriunẽ in dño. i. in vera ꝯfeſſione dñi. Iſti inquã Beati ꝓpter gloriã primę ſtolę quã recipiũt poſt mortẽ corpalẽ: ſ ampliꝰ ꝑ ſtolã glorificãdi corporis quã recepturi ſũt poſt generalẽ reſurrectionẽ. Prouer. vlẽ. c. Omnes domeſtici eiꝰ veſtiti ſũt duplicibꝰ. Et bene dicit/ in dño. i. in confeſſione fidei dñi filij dei. Horũ autẽ quidã ſunt ꝑfecti: q̃ ſtatim euolãt in cęlũ ſine igne purgatorij. Et hi ſunt qui moriunẽ in terra ꝓmiſſionis/ cum ſara in ciuitate arbee ſepulti i ſpelunca duplici: Geñ. xxiij. d. Arbee interꝑtaẽ quattuor: ⁊ ſignificat eccliam: quę quattuor euangelioꝝ fidelibus documentis eſt munita. In hac ergo ciuitate moriunẽ ſancti q̃ttuor virtutibꝰ cardinalibus quadrati: prudẽtia/ tẽperãtia/ fortitudine ⁊ iuſticia. Hęc ſunt enĩ quattuor latera ciuitatis: de q̃ dr. ſ. xxi. c. ꝙ ciuitas in quadro poſita eſt. Hęc ciuitas nihilominus triplici muro eſt vallata: fide. ſ. trinitatis: vel tribus virtutibus theologicis: pro quibꝰ aĩa recipiet in gloria ſeptẽ dotes: vt dicaẽ ter ſancta quaterqꝫ beata. Item quidã imperfecti qui decedũt pęnitẽtijs non peractis in hoc mundo: et hi purgantur igne purgatorij: ſcđm plus et minus flagellum: ſcđm ꝙ magis vel minꝰ de ſuis pęnitẽtijs ꝑfecerũt: vel ſcđm qđ maiora vel minora venialia perpetrauerunt. Et hi moriuntur in ęgypto. i. in męrore ꝯtritionis ꝓ tenebris peccatoꝝ in q̃bꝰ fuerunt. De quibꝰ dr. ſ. Cor. iij. c. Alij ſupedificant lignũ fęnũ ⁊ ſtipulã. ij. Machab. ſ. a. Fratribꝰ qui ſunt ꝑ ęgyptum iudęis: ſalutẽ dicũt frẽs qui ſunt hieroſolymis iudęi: et qui in regione iudęa ⁊ pacẽ bonam. Fratres qui ſunt hieroſolymis ſunt ſancti iam cęleſtis pacis viſione recepti. Fratres qui in regione iudęa ſũt ſancti in mundo adhuc viuentes in ꝯfeſſione vera. Fratres per ęgyptũ ſunt electi: qui ſũt i purgatorio. His ⁊ ſancti qui ſũt in mũdo ⁊ qui ſunt in cęlo dicũt ſalutem ⁊ pacẽ: quia pro eis orare nõ deſiſtũt donec ſibi impetrent ſalutem ęternam et pacem. i. ſuarum pęnarum abſolutionem. Item ſunt tertij mali qui moriuntur in ſolitudine deſerti. Hi ſunt qui deſerti a gratia dei moriuntur in peccato mortali. Pro iſtis nullus orat: quia nõ valeret eis. Johel. ij. d. Poſt eum ſolitudo deſerti: neqꝫ eſt qui effugiat eum. Unde et nullius eorum qui mortui fuerunt in deſerto de populo iſrael oſſa fuerunt portata in terram promiſſionis: in ſignum ꝙ nullꝰ redit de inferno. Sed de illis qui mortui ſũt in ęgypto: ſic oſſa ioſeph ⁊ duodecim patriarcharũ fuerũt apportata ⁊ in terra ꝓmiſſionis ſepulta: ſic in hiſtorijs legiẽ et in fine Geñ. in ſignũ ꝙ illi qui ſũt in purgatorio peracta pęnitentia reponentur in paradiſo. Et ꝙ beati ſunt qui in domino moriuntur: hoc probat dicens: i Amodo/ enĩ: iam dicit ſpiritus: id ẽ trinitas hoc promittit. k Ut requieſcãt a laboribꝰ: poſt mortem: vſqꝫ in ęternum quieſcant. Primo in animabus: ſed tandẽ vt requieſcant: ſimul in vtriſqꝫ. ſ. ⁊ in corporibꝰ ⁊ in animabꝰ. Glo. Ampliꝰ nõ patianẽ q̃ vſqꝫ mõ paſſi ſunt poſt labores. l A laboribus. i. quia non eſt morꝰ niſi poſt laborem. Uel a laboribus: id eſt propter labores: vt ſic ꝓpoſitio ſit cauſalis. m Suis: non alienis. Parũ ẽ enĩ in aliena cithara citharizare: id eſt in aliorum bonis confidere niſi homo faciat ſe dignũ. Ubi autem promittit hoc ſpiritusſanctus? Eſa. xxxij. d. Sedebit populus meus in pulchritudine pacis/ in tabernaculis fiducię/ in requie opulẽta. Propter hoc dicitur Sap. iij. d. Bonorum laborum glorioſus ẽ fructus. Sed quare ſunt beati? Quia/ n Opera illorum ſequuntur illos/ ſicut familia dominum vel dominam: et hoc ſignificatum fuit per ſeptem puellas datas heſter in ſeruitium: Heſter. ij. b. o Sequuntur/ dicit: non precedunt: ſicut eſt in illis qui ante ſe portant ſua opera: vt ſcꝫ ab illis laudentur: Contra quos dicit Job. xxxi. c. Si vidi ſolem cũ fulgeret ⁊ lunam incedentẽ clare: quaſi ante me non habui bonũ opus. Ille videt opa qui ante ſe ea habet. Uel vt dicit Glo. n Opera: id eſt merces operum/ quę reddetur in futuro: quaſi dam in mundo erant maiores tribulationes ad maiorem coronam ingruebant: vnde a deo abiecti reputabuntur/ ſed iam nihil patiẽtur. Pſ. Labores manuum tuarum quia manducabis: beatus es et bene tibi erit. Hęc ſequentur tunc etſi modo videtur multis ꝙ ſancti amittant ſua opera: ſed in futuro inuenient ea. Eccs. xi. a. Mitte panem tuum ſuper trãſeuntes aquas: quia poſt multa tẽpora inuenies eum. Pſ. 127.

p Et vidi et ecce nubem ⁊c. Secunda pars capituli ⁊ vltima huius viſionis vbi agitur de iudicio: Et diuiditur in ſex ꝑtes. Primo deſcribitur iudex idoneus ad iudicium. Secundo deſideriũ ſanctoꝝ de iudicio faciẽdo: ibi: Et aliꝰ angelus exiuit ⁊c. Tertio oſtenditur ꝙ ſancti exaudientur: ibi: Et miſit qui ⁊c. Quarto ꝙ ſancti cum chriſto iudicabunt: ibi: Et alius angelus exiuit de templo. Quinto oſtenditur ꝙ etſi ſancti iudicabunt cum chriſto: tamen auctoritas penes iudicem eſt: ibi: Et alius angelus exiuit de altari. Sexto agitur de obedientia ſanctorum: ibi: Et miſit angelus falcem ⁊c. Dicit ergo. Et vidi. Hic deſcribit iudicem a tribus quę ſunt iudici neceſſaria: A iuſticia: ſcientia et potentia. Juſticia ponitur: ibi: Nubem. Scientia: ibi: Habentem in capite. Potentia vel auctoritas: ibi: Et in manu ſua ⁊c. Deſcribit autem eum a triplici iuſticia. Primo ab ea quã exhibuit patri cum dicit: Nubem. Secundo a iuſticia quã exhibuit chriſtus proprie carni cũ dicit: Sedentem. Tertio a iuſticia quã exhibuit ſibi chriſtus inq̃ntum deus: ibi: Similem. Dicit ergo. Et vidi. i. intellexi. q Et ecce nubẽ candidam. Per nubẽ ſignificaẽ paſſio chriſti: qꝛ tũc ſol latuit ſub nube/ ſed eclipſis neſcius. Exod. xiiij. e. Eratqꝫ nubes tenebroſa/ et illuminãs noctem: quia ibi operabatur redemptiõem humani generis. Unde per hoc intelligitur iuſticia quã exhibuit patri: qꝛ tunc ei obediens ſatiſfecit patri. r Et ſupra nubem ſedentem. Hoc eſt qđ dicitur Eſaię. xix. a. Aſcendet dominus ſuper nubem leuem. Super hanc nubem ſedit dominus maxime in reſurrectione: qñ plenam habuit quietem carnis: qñ tã glorioſe reſurrexit. Unde hic tangiẽ iuſticia quã exhibuit ſuę carni: quę fuit in paſſione caſtigata: ⁊ ſic de ea iuſticia facta.

a ſimilē filio hoīs/hābentē in
b capite ſuo coronā aureā/ēt in
c manu ſua falcē acutā. Et āli
d us angelus exiuit de templo
e f clāmās voce magna ād ſedē
g tem ſuper nubē: Mitte falcē
h i tuam ⁊ mete: qꝛ vēnit hora vt
k metaꝶ quōniam arruit meſſis
l terrę. Et miſit qui ſedebat ſu
per nubē falcem ſuam in ter
m n rā: ēt meſſuit eā. Et ālius an
gelus exiuit de templo quod
o eſt in cęlo/ habēns et ipſe fal
p cem acutam. Et ālius ange
q r lus ēxiuit de altari qui habē
s bat poteſtatem ſuprā ignem

a ¶ Similē filio hoīs. i. ſibi deo. Hāc iuſticiā habuit in aſcē ſione: qꝛ etſi hō aſcēdit/nō tñ vt hō/ſed vt deꝰ. Et fuit hęc iu ſticia ad perſonā. i. †ad ſelpm: qꝛ ꝑ aſcenſionē manifeſtata fuit ſua diuinitas. b ¶ Habentē in capite. Hic deſcribit iudi cē a ſcia dicēs: Habentē in capite ſuo coronā aureā. Per coronā/ ęternitas: Per aurū ſapiētia deſignaꝶ. Vñ co rona aurea ſapientia ęterna. Exo. xxv. b. Facieſqꝫ ſupra corona aureā per circuitum: ⁊ loquiꝶ de arca per quā ſignificatur chriſtus: in qua fuit virga: qꝛ ius regni pertinebat ad ipſuꝫ. Itē tabulę vbi erat lex: qꝛ ipſe fuit ſacerdos/ cuiꝰ eſt legē docere. Itē māna: id ē dulcedo fruitiōis ęt'nę. Hęc aūt corona ſiue arca diciꝶ fuiſſe/ ad ſignificādū q diuina natura erat vniēda hūanę. c ¶ Et in manu ſua falcē acutā. Per hoc q dicit q habet: in manu ſua/ intelligiꝶ potētia: per/ falcem/ vero auctoritas. q. d. et auctoritatē habet iudicandi ⁊ potentiā. S. j. d. Et de ore eiꝰ gladius ex vtraqꝫ parte acutus exibat. Idē eſt gladius ibi qđ falx hic. Tamē pōt dici q gladiꝰ ptinet ad ꝓlationē ſentētię: falx vero ad executionē. Vel/ Coronam/ dicitur habere: qꝛ ibi remunerabit bonos Heſter. ij. c. fuit hoc ſignificatū: vbi diciꝶ: q in capite heſter poſuit aſuerus diadema regni: Item falcem/ vt puniat malos. Dañ. vij. c. Fluuius igneus rapi duſqꝫ egrediebaꝶ a facie eiꝰ. Hic fluuius idē eſt qđ falx prędi cta. d ¶ Et alius angelus exiuit de templo. Secunda pars vbi oſtenditur deſideriū ſctōꝝ de aduentu iudicij. Deſiderāt autē pro duobus: ⁊ pro ſecūda ſtola quā tunc re cepturi ſunt: et pro conſortio fratrū quos tunc viſuri ſunt. Di cit ergo. Et alius angelus exiuit de tēplo. i. vniuerſi tas ſanctoꝝ/ qui in tēplo ꝯſciētię latēt mō: ſed tūc exibūt. i. tūc apparebunt. Qđ fuit ſignificatum in illis qui cum dño ſurre xerunt: de quibus diciꝶ Matth. xxvij. f. q apparuerūt mul tis. Oēs aūt ſancti ſingulariter dicunꝶ angelus/ ꝓpter vni formitatē fidei quā tenuerūt. e ¶ Clamās voce magna: Ecce deſideriū. f ¶ Ad ſedentē ſup nubē. i. chriſtum. g ¶ Mitte falcē tuā/ in tuū agrum quem ſemiaſti. i. in mūdū. Matth. xiij. d. Simile eſt regnū cęlorū homi q ſeminauit bo num ſemen in agro ſuo. h ¶ Et mete. i. collige genus hu manū tanqꝫ ſegetē in horreū/ vt excuſſa ſegete granū repona tur ⁊ paleę igni tradanꝶ. Matth. iij. c. Cuius ventilabrū: id eſt iudicium in manu eius: et permūdabit aream ſuā ⁊ congre gabit triticū ſuum in horreū ſuū. Paleas aūt cōburet igni in extinguibili. S. xj. d. Aduenit tempus mortuorum iudicari. Notādū eſt q deꝰ primo ſeminauit genꝰ hūanū in paradiſo: ſed pinguedinem terrę homo non ſuſtinuit/ ſed peccauit: et de paradiſo eiectus diſſeminatus eſt ſuper terram: Geñ. ix. c. Tres iſti ſunt filij noe: ⁊ ab his diſſeminatū eſt omne genus hominum ſup vniuerſam terram. i ¶ Quia venit hora: completo. ſ. fidelium numero/ tempus eſt vt metaꝶ. Cōſum mata eſt eñ malorum malicia: nec iam habet locum. Et qua re: k ¶ Qm̄ arruit meſſis terrę: vel/ maturuit/ alia litra. Diciꝶ aūt/ meſſis malicia: qꝛ eſt ad vtilitatē bonoꝝ. Nul lum eñ malum ꝑmittit deus fieri niſi inde eliciat bonū. Ali quid ergo viriditatis habet malicia quoaduſqꝫ numerus ele ctorum impleaꝶ: qđ erit in die iudicij: qꝛ adhuc cedit bonis in vtilitatē. Moraliter. Dñs multū ſeminat ⁊ per ſe ⁊ ꝑ prędi catores ſuos: ſed parū metit. Aggei. j. b. Seminaſtis multū ⁊ intuliſtis paꝝ. Et hoc eſt qđ ipſe dicit Matth. xx. b. Multi ſunt vocati/ pauci vero electi. Joh. iiij. c. Nonne vos dicitis q adhuc quattuor mēſes ſunt ⁊ meſſis venit: Quattuor men ſes ſunt quattuor defectꝰ eccleſię vniuerſales vſqꝫ ad meſſem generalem/ quę fiet in die iudicij. ſ. perſecutio ſub iudęis/ ſub tyrannis/ ſub falſis fratribus/ ſub antichriſto. Et bene dicit: Quia venit hora: quia multi iam ſe credūt perfectos eſſe qui necdum primum gradum perfectionis attigerunt. Vn de in ꝓmo flore lędiꝶ botrꝰ eorū: Job. xv. d. Vñ Eſa. xviij. c. Ante meſſem totꝰ effloruit. Hiere. xlviij. b. Date florē mo ab: quia florens egredietur. Et ꝓpter hoc tales non colligun tur: vt in horreū domini reponātur. Et quare: Cauſam ſub iungit Eſa. xviij. c. Quia imatura perfectio germinauit. i. prius qꝫ ſciret quid eſſet maturitas vel perfectio/ maturum ſe eſſe vel perfectū in corde ſuo ęſtimauit. Et hoc frequenter accidit in nouicijs q̄ propter feruorē nouiciatꝰ quem in experti ſunꝶ credūt ſe eſſe ſu pra id qđ ſunt. Vnde monet eos petrꝰ. j. Pet. iiij. c. Nolite peregrinari in feruore qui ad temptationem vobis fit: quaſi aliquid noui vobis contingat. l ¶ Et miſit. Tertia pars vbi ponitur exauditio ſanctorum. Vnde dicit: Et miſit/ ille: qui ſedebat ſuper nubem falcem ſuam in terram: id eſt deſiderium ſanctorum et orationem exaudiendo. Pš. Deſiderium pauperum exaudiuit dominꝰ ⁊c. Et omnes ho mines ad iudicium vocando. Johel. iij. c. Conſurgāt ⁊ aſcen dant gētes in valle ioſaphat: qꝛ ibi ſedebo vt iudicē oēs gētes in circūitu. m ¶ Et meſſuit eam: id eſt collegit in vnū locū ad diſceptandum cum eis ⁊ diuidendū malos a bonis. Ipſe eſt enim firmamentum in medio aquarum poſitum: id eſt inter bonos ⁊ malos quos ab inuicem ſeparabit: ſanctos po nens ſuper malos: ita vt congregentur inferiora: id eſt mali in locum vnum. ſ. in infernum: congregationeſqꝫ aquarū ap pellenꝶ maria: Geñ. j. a. qꝛ ibi erit amaritudo maria. De hac meſſiōe diciꝶ Amos. iiij. a. Per aperturas exibitis/ altera cō tra alteram: quia anima exibit de inferno et corpus de ſepul chro/ et intrabit anima in corpus: ⁊ tunc de vtroqꝫ fiet qđ ſe quitur in Amos: Et proiiciemini in armon dicit dominꝰ: id ē in infernum. n ¶ Et alius angelus ⁊c. Quarta pars vbi oſtenditur q ſancti iudicabunt cum chriſto. Vnde dicit: Et alius angelus exiuit de templo. Hic eſt cętus apoſto lorum et apoſtolicorum virorum/ qui de templo exeunt: quia merita aliorum in eccleſia cęleſti contemplatione tranſcēdūt. Vnde dicuntur exire: de templo quod eſt in cęlo. Vn de Neemie. viij. b. Aperuit eſdras librum coram omni popu lo ſuper vniuerſum quippe iſrael eminebat. o ¶ Habens et ipſe falcem acutam: ſicut chriſtus: id eſt poteſtatem iudi ciariam. Sancti enim cum chriſto iudicabūt nationes: Sap. iij. b. Et Eſa. iij. c. Dominꝰ ad iudicium veniet cum ſenioribus populi et cum principibus eius. Sed quomodo iudica bunt: Quia nec conſilio nec auctoritate: Solutio. Dicuntur iudicare: quia in altiori loco apparebunt: qꝫ cęteri ſancti mi nores: Ipſi enim propius aſſiſtent iudici. p ¶ Et alius an gelus. Quinta pars vbi oſtendit q auctoritas iudicij perti net ad ipſū iudicē. Diciꝶ aūt in hac particula chriſtꝰ pręcipe re ſuis ſanctis vt iudicium faciāt ſcdm̄ q patet q penes ipm̄ eſt et auctoritas et poteſtas. Vnde dicit: Et alius ange lus: ſcꝫ chriſtus qui eſt alius ab apoſtolis. q ¶ Exiuit de altari: et talis qualis eſt apparuit: vt dicit Glo. Et bene dici tur: de altari exire: quia etſi alij ſancti ſint in templo: ta men chriſtus eſt in altari: quaſi in potioribus bonis patris. r ¶ Qui habebat poteſtatem: vnde pręcipere poterat. s ¶ Supra ignem et aquam: id eſt infligendi omnem pę nam. Et per hęc duo intelligitur vniuerſitas pęnarum q̄ om nes tunc exercebūtur in damnatos. Et horum duorum ele mentorum qualitates ſūt actiuę/ magis tamen ignis. Vel ſu per ignem: id eſt ſuper potentiores igne inuidię et ſuperbię

gehenne ardētes:

Margin notes: Ar.† ſup eum — B — Jobel.3.c. — Matth.3.c. — Moraliter — Pš.9.

¶ ſebenne ardētes. Et ſup aquā: id eſt ſup omnes homines flui dos: vt aqua et inſtabiles pro conditione humana. j. xvij. d. Aq̄ q̄s vidiſti ſup q̄s meretrix ſedet / ṗpl'i ſūt ⁊ gētes ⁊ lingue. a ¶ Et clamauit voce magna: quaſi imperās. b ¶ Ad eū. i. ad ſanctos. c ¶ Qui habebat. i. q̄ habebāt. d ¶ Falcem acutā. i. poteſtatē iudiciariā. e ¶ Dicēs / mitte falcē tuā acutā. Matth. xiij. d. Tp̄e meſſis dicā meſſorib᷑: Colligite primū çiçania ⁊ alligate ea in faſciculos ad cōburendū: triticū aūt congregate in horreū meum. f ¶ Et vindemia botros vinee terre: q᷑ meſſes celi ſunt illi qui faciunt fructū celeſtē / meſſis terre illi qui faciūt fructū terrenum. Similiter de botris. Vel botri vinee terre / ſunt maiores mali: meſſis aūt terre / minores mali.

a et clamauit voce magna ad
b eum qui habebat falcem acu
c e tā / dicēns: Mitte falcē tuam
f acutā: ⁊ vindemia botros vi
g nee terre: quoniā mature ſunt
h vue ei᷑. Et miſit angelus fal
i cem ſuam acutam in terrā / et
k vindemiauit vineā t're. Et mi

Itē p botros celi / maiores ſacti: p meſſē celi / minores ſcti. Hi iubenꝫ vindemiari ab angel'. i. ab inuicē ſepari. Mat. xiij. g. Exibūt āgeli ⁊ ſepabūt malos de medio iuſtoꝝ ⁊ mittēt eos in caminū ignis: ibi erit fletus ⁊ ſtridor dentiū. Et quare: g ¶ Qm̄ mature ſunt vue eius. i. eoꝝ malicia cōpleta. ſ. maioꝝ. h ¶ Et miſit angel᷑. Sexta ps vbi agiꝫ de obedientia ſctōꝝ. In hac parte dicunꝫ quinq;. Primo oñdiꝫ quō miniſterio ſanctorum punienꝫ mali / cū dicit: Et miſit. Secūdo vbi punientur: ibi: In lacū. Tertio modus puniendi: ibi: Et calcatus eſt lacus. Quarto qui ſunt puniendi: ibi: Et exiuit ſanguis. Quinto diuerſitas punitionis: ibi: Per ſtadia. Dicit ergo: h ¶ Et miſit angel᷑ / ſtatim poſt imperiū: i ¶ Falcē ſuā acutā in terrā. i. ad iudicādū t'renos ⁊ terrena amātes eſſe puniēdos. Vñ ſequiꝫ. k ¶ Et vindemiauit vineā terre. i. oēs q̄ delectationes ſuas finaliꝫ habuerūt in terra. Luc'. vj. d. Ve vobis diuitib᷑ q̄ habetis hic ꝯſolationē veſtrā. Hoc qd̄ dꝫ ibi faciēt ſcti: Ergo ſcti exequūtur ſentētiā: ſed pl᷑ eſt exeq̄ q̄ ꝓferre: ḡ mag' faciēt ſancti q̄ chriſtus: qd̄ nō eſt verū. Solo. Quicq̄d ibi de ſctis diciꝫ / nō de executione ſentētie vel de ꝓlatione intelligiꝫ / ſed de approbatione. Vel poti᷑ q᷑ cōparatione eoꝝ iudicabunꝫ mali. Vel iudicare dicunꝫ ſācti malos ⁊ eos punire: q᷑ aſſiſtēt chriſto iudicanti ⁊ eos punienti pro meritis. Pena eīm iuſta eſt ⁊ a deo. Vel dicunꝫ eos punire: q᷑ gaudēt non de maloꝝ pena: ſed de iuſta dei aīaduerſione ⁊ vindicta. l ¶ Et miſit in lacū ire dei. i. in infernū in lacū miſerie ⁊ in lutū fecis. Sicut enim materialiter in aduentu alicuius magni regis platee mundantur ⁊ feces in lacū vel in aquas mittunꝫ: ſic in aduentu dñi mū
Ps. 17. dus purgabiꝫ de malis: et ipſi in lacum inferni ꝓiicienꝫ. Ps. Vt lutū platearū delebo eos. m ¶ Et calcat᷑ ē. Hic determinat modū punitiōis maloꝝ dicēs: Et calcat᷑ ē lacus. In h̄ ſignificaꝫ vilitas ⁊ oppreſſio. Malach. vlt'. a. Calcabitiſ impios cum fuerint cinis ſub plāta pedū veſtroꝝ in die q̄ ego facio / dic̄ dñs exercituū. n ¶ Extra ciuitatē. i. extra eccl'iaꝫ ⁊ ꝯſortiū bonoꝝ. Hꝫ eīm dñs duplex torcular: purgatoriū. ſ. ⁊ inferni. De primo emittiꝫ purū vinū. Et h̄ non eſt extra ciuitatem: q᷑ meritis ⁊ ſuffragijs eccleſie vinū iſtud citius depuratur: Sꝫ aliud extra ciuitatē eſt: q᷑ nunq̄ inde exibūt / ſed in pſura ꝑpetua remanebūt. o ¶ Et exiuit. Hic oſtendiꝫ q̄ ſunt puniēdi: q᷑ non ſolum hoīes praui: immo etiā demones qui ſignificanꝫ per frenos: quoꝝ equi ſunt homines mali. Vel nō ſolū minores hoīes / ſed ⁊ maiores. ſ. rectores ⁊ ꝑlati. Primi ſignificantur per equos: ſecundi / per frenos. Dicit ergo. o ¶ Et exiuit. q. d. ſic calcabūꝫ: ⁊ ꝓ vino exiuit ſanguis. i. pene infernalis crudelitas exuberauit. p ¶ De lacu / a minorib᷑. ſ. q ¶ Vſq; ad frenos. i. vſq; ad maiores ꝑlatos. ſ. reges ⁊ epiſcopos. Oēs eīm ſine differētia dignitatū ibi punienꝫ ſm̄ merita culparū: ⁊ maiores amplius ⁊ vilius conculcabunꝫ q̄ mi

nores. Sap. vj. a. Duriſſimuꝫ iudicium his qui preſunt fiet. Durū fiet minoribus qui non preſunt: durius illis qui ꝑſunt ſed paucis: duriſſimum illis qui ꝑſunt: ſed multis. Vel p frenos / demones: qui modo infrenāt homines vt ad libitum ſuum p peccata ſua ducāt eos / vſq; ad eos pena perueniet: q᷑ ipſi ſicut homines in eadē pena cruciabunꝫ. Matth. xxv. d. Ite maledicti in ignem eternū qui paratus eſt diabolo / et angelis eius. r ¶ Per ſtadia mille ſexcenta. i. per diuerſas penas anguſtiati ſcd̄m q̄ fecerunt diuerſa pctā. Vñ hic notaꝫ quintū qd̄ dicitur hic ſcꝫ diuerſitas penarum. Stadium enim ſpacium eſt vbi currebāt: per qd̄ intelligunꝫ illi: q̄ ſubiecti ſunt ludis et vanitatibus ſeculi q̄ querunt coronam et gloriam in preſenti ⁊ nō in futuro: ſicut illi qui bene currebāt ſtatim recipiebāt in ſtadio coronā. Horum tria ſunt genera. Quidā minus perfecti in huiuſcemodi: qui per ſex ſignificantur. Alij magis pfecti: qui p centū: Alij perfectiſſimi᷑ q̄ p mille ſignificanꝫ. His itaq; ſcd̄m diuerſitatem ſtatuū reddetur diuerſitas penarū. De his dicit aplus. j. Cor'. ix. d. Hi qui in ſtadio currūt: omnes quidē currunt: ſed vnus accipit brauiū: et hi quidem vt corruptibilem coronā accipiāt / nos vero incorruptam. Sed videtur cū in his tribus viſionib᷑. ſ. ſecūda ⁊ tertia et quarta agatur de perſecutionib᷑ eccleſie. Et q̄ aliqua illarū ſit ſuperflua. Et ſi non: queritur quomō diſtinguātur: Solutio. Nulla ſuperfluit: ſic enim diuerſificanꝫ / q̄ in ſecūda agitur de perſecutionib᷑ eccleſie inquātū p illā ſtat᷑ eccl'ie diſtinguiꝫ: in tertia ꝓ / vt ſic apoſtoli antichriſti caueri doceāꝫ: in q̄rta ꝓ in quantū perſecutiones ſunt materia profect᷑ eccleſie. Et ſic patet q̄ nulla ſuperfluit.

l ſit in lacū ire dei magnum: et
m calcatus eſt lacus extrā ciui
n o tatē: ⁊ exiuit ſanguis de lacu
p q r vſq; ad frenos equorū p ſtā
dia mille ſexcenta.

¶ Capitm. XV

s t v x Et vidi aliud ſignum in celō magnū ⁊ mirābile:

¶ Expoſitio Ca. XV.

Et vidi aliud ſignum in celo ⁊c̄. Hic incipit quīta viſio hui᷑ libri: in q̄ deſcribunꝫ ſeptē angeli tenētes ſeptē phialas plenas ire dei: p quas intelligiꝫ pena malorum quam habituri ſūt in preſenti. Sicut ergo in uiſione ſequenti. ſ. in ſexta determinabitur pena malorū quā habebunt in inferno: ſimiliter in hac quinta determinatur pena eorundem in preſenti. Hec autem viſio continet tria capitula. xv. et. xvj. et. xvij. Diuiditur autem in tres partes ſcd̄m q̄ ſunt ibi tria capitula. In prima determinatur pena eorum per ſeptem plagas contentas in ſeptem phialis ſeptē angelorum / in hoc quintodecimo capitulo. In ſecunda oñdit q̄liter ꝑcipiꝫ angelis / vt penā determinatā infligāt malis: ibi: Et audiui vocem magnam ⁊c̄. Infra. xvj. a. In tertia de cauſa vtriuſq; ſubiungit et pene et inflictionis: ibi: Et venit vnus de ſeptem angelis. j. xvij. a. Dicit ergo. s ¶ Et vidi ⁊c̄. Hoc capitulū quītūdecimū habet ſex partes. In prima oſtenditur iohanni vniuerſitas angeloꝝ habentiū ſeptem plagas. In ſecunda cauſa liberans a plagis iſtis: ibi: Et vidi tanq̄ mare ⁊c̄. In tertia cauſa inuoluens in plagis: ibi: Et poſt hec vidi ⁊c̄. In quarta de predicatione ſeptem angelorum annūciantium ſeptem plagas: ibi: Et exierunt ſeptem angeli ⁊c̄. In quinta oſtēditur q̄ ad hoc ſunt idonei predicti angeli: ibi: Veſtiti lapide mundo. In ſexta de obſtinatione malorum: ibi: Et repletum eſt templum ⁊c̄. Dicit ergo. s ¶ Et vidi aliud ſignū: id eſt figuram aliud ſignificanteꝫ. Per hoc patet q̄ hec viſio imaginaria fuit. Et bene dicit / aliud / quia ſignificat penam maloꝝ: ſed ꝑcedēs ſignificabat eccleſie profectū. t ¶ In celo: id eſt myſterio ſacre viſionis reprobis celato. Vel / in celo. i. in eccleſia virtutib᷑ ſtellata bone vite cōuerſatiōe ſublimita. v ¶ Magnū / i ſe ſignificatiōe. x ¶ Et ꝓpt h̄ / mirabile / nob. i. admiratiōe dignū. Qd̄ āt fuit h̄ ſignū deſcribit / dicēs:

¶ Angelos ſeptem.

a b c d angelos ſeptē habētes pla/
gas ſeptē nouiſſimas: quoni/
am in illis cōſummata eſt ira
e f dei. Et vidi tanq̄ mare vitre/
g h um mixtū igne: ⁊ eos qui vi
i k cerunt beſtiā et imaginē illi⁹
l m et numerū nōis eius ſtātes ſu
n o pra mare vitreum habētes ci/
p q tharas dei ⁊ cātantes cāticū
r s moyſi ſerui dei: ⁊ cāticū agni
t dicētes: Magna ⁊ mirabilia

G a Angelos ſeptē .i. vniuerſos p̄dicatores ſeptiformis ſpi/ritus gratia renatos/ habentes ex officio p̄dicatiōis. b Se ptem plagas/ per modū denunciationis. Glo. dicit hic/ q̄ mirū ē hoiez habere tātā poteſtatē vt poſſit alios dānare. Sz ſic intelligēdū eſt q̄ hoies alios dānant: qr cōparatione eorū dānabūtur mali. Unde Geñ. xxviij. d. de bonis dr: O terribilis eſt locus iſte: non eſt hic aliud niſi domus dei ⁊ porta celi. Juſtus eñ quilibet eſt domus in qua de us libenter habitat ⁊ quieſcit. Sz ⁊ porta celi eſt: qr eius querſationis exēplo mul/ti intrāt in celum ⁊ eius cōparatione ma/li damnabunt̄ et detrudent̄ in infernum.

B c Nouiſſimas. Hoc dicit: quia poſt iſtas nō iferent̄ alie. Vel/ nouiſſimas/ quo ad temp⁹. Vel/ nouiſſimas/ quo ad grauamen: quia illis nulle erunt vel fuere grauiores. Unde bene ſequitur. d Qm̄ in illis conſummata eſt ira dei: quia poſt illas malis de mun/do ablatis deus nō infert ampli⁹ ſentētiā extremi iudicij: ſz hac qſūmata incipiet furor .i. pena eterna.

Moraliter Moraliter. Hoc magnū ſignum eſt ⁊ mirabile: q̄ prelati q̄ deberēt habere vinū ⁊ oleum ad ſanandum vulnera ſauciati. Luce. x. f. habēt tm̄ ſalarium: qr redditus eccl̄ie: ⁊ tm̄ infun/dunt venenū oſtēdentes male vite exemplū. De talibus dicit Eſa. xxxij. b. Fraudulenti vaſa peſſima prelati .ſ. mali qui ſūt vaſa diaboli qui eſt faber fraudulentus. Eſa. liiij. d. Ego crea ui fabrum ſufflantē in igne prunas ⁊ pferentē vas in opus ſu um: ⁊ ego creaui interfectorē ad diſperdēdū. Hi ſūt vaſa peſ/ſima. Mala q̄dē/ q̄ñ vacui ſcientia. Peiora/ q̄ñ vacui vita: Sz peſſima/ quādo pleni ſpurcitia. Fraudulēti etiā poſſūt dici: qr nō reddunt debitū vxori ſue .ſ. eccleſie: vel ſi reddūt/ ſemē fun/dunt in terrā ſic onan/ Geñ. xxxviij. b. De bonis dr ecōuerſo Eſa. xxij. g. Suſpēdā ſup eū oēm gl̄iaz dom⁹ pr̄is ei⁹ vaſorum diuerſa genera omne vas paruulū a vaſis craterarū vſq̄ ad omne vas muſicorum. Prelatus enim debet talem vitā gerere a qua dependeat omnis vita inferiorum. Per crateras intelli/guntur actiui: per vaſa muſicorum contemplatiui. e Et vi/di tanq̄ mare. Secunda pars capituli vbi ad doctrinam ⁊ cōſolationē bonorum agit de cauſa liberāte ab his plagis. Que eſt triplex ſm̄ triplicē ſtatum bonorum. In ſtatu incipientiū cā liberans eſt baptiſmus. Unde dicit: Et vidi ⁊c̄. In ſtatu p ficientiū cā liberās ē qſeruatio ⁊ firmitas fidei: ibi: Et eos q̄ vicerunt. In ſtatu pfectorum eſt cauſa liberās p̄rogatiua ope/rum: de hoc dicit: ibi: Habentes citharas ⁊c̄. Dicit ḡ. Et vidi. Sed queritur hic: quare de cauſa liberāte agit hic vbi loquit̄ de plagis: Sol. Jam tactū eſt hoc: qr hoc facit ad bonorum conſolationē: vel hoc facit ſimpliciter: qr plage il/le nō erunt vniuerſales: quia bonos non tangent/ ſed tm̄ ma/los inuoluēt. Et vidi/ per ſpiritualē intellectum. f Tanq̄ mare vitreum. Ad litterā potuit videre vas factum ad ab/luendum facies: vt ſūt ſpecula ad videndum ſi aliqua macula ſit in facie. Vel vas totum vitreū .i. totum de vitro: per q̄d ſi/gnificatur baptiſmus: Per mare/ remiſſio peccatorum que fit in baptiſmo: p vitrum character qui imprimit̄. g Mi/xtum igne. Per hoc intelligitur collatio grē que fit in ba/ptiſmo. Et q̄ in baptiſmo remittant̄ pctā/ patet: qr in mari ru bro per q̄d ſignificatus eſt baptiſmus/ egyptij mortui ſunt et ſubmerſi: Exod. xiiij. f. Eſt autem character quedam ſpiri/tualis impreſſio mediante qua anima pura eſt gratie. h Et eos q̄ vicerunt. Secūda cā liberās ſcd̄m ſtatū pficientiū. Dicit ḡ. Et eos qui vicerūt beſtiam .i. antichriſtū nō cre dētes eius miraculis: nō abſtracti diuitijs: nō illecti blāditijs nō ſeducti pmiſſionib⁹: nō fracti pſecutionib⁹. i Et imagi nem illi⁹ .i. vite illius conformitatē: et hoc quo ad minores qui credent antichriſto. k Et numerum nōis eius. Po net eñ ſibi nomē q̄ ſit deus: et hoc quo ad maiores. s. xiij. d. Et ne quis poſſit vēdere aut emere niſi habeat characterē be ſtie: aut nomē/ aut numerū nōis ei⁹. l Stātes ſupra ma/re/ per veram fidem ⁊ rectam intentionem. Vel/ Stantes/ baptiſmi .ſ. gratiā ſeruātes/ vel parati defendere fidē. s. iiij. b. Et in qſpectu ſedis tanq̄ mare vitreum ſimile cryſtallo. Hoc mare eſt baptiſm⁹: qui in conſpectu ſedis eſt .i. in volūtate ac/cipientis: Nullus eñ cogitur ad baptiſmū. Simile cryſtallo qui congelat̄ ex aq̄s: ſic baptiçati confir/mantur in aquis baptiſmi: qr etſi non ex toto extinguit̄ in eis ignis fomitis: tamē debilitat̄ ⁊ lucidi fiunt ⁊ perui ad recipi/endam grām dei. m Habētes cithā/ras. Tertia cauſa liberans .ſ. p̄rogatiua operis quo ad pfectos. Hec ē duplex .ſ. p̄rogatiua operis: de qua dicit ibi: Ha/bentes ⁊c̄. Item p̄rogatiua cōtempla tionis: de qua dicit ibi: Et cantantes. Dicit ergo. Habētes citharas .i. mor tificationē carnis. s. xiiij. a. Et vocē quā audiui/ ſicut citharedorum citharizantium in citharis ſuis. n Dei/ tanq̄ cauſe ex emplaris .ſ. chriſti: qui ſeipſum mortifica uit quo ad carnem. Vel Dei precipien/tis. Luce. xxj. f. Attendite ne grauent̄ corda veſtra in crapu/la ⁊ ebrietate. Vel/ Dei .i. propter deum finaliter. Et dicit/ ci tharas pluraliter: quia chriſtus exemplar eſt multiplex cithare. Citharam eñ habuit in vtero matris: cuius ſonitum ma/ter eius audiuit/ cum intantū letificata eſt/ vt in pphetiā pro/rumperet/ dicēs Luce. j. e. Magnificat aīa mea dñm. Itē ſo nitum huius cithare: iohānes baptiſta audiuit: quādo in vte/ro matris exultauit/ ⁊ matrē ſuam pphetā effecit. Luce. j. d. Et repleta ē ſpū ſancto heliſabet ⁊ dixit: Bñdicta tu int̄ muli eres ⁊ benedict⁹ fruct⁹ vētris tui. Itē chriſt⁹ habuit citharā i mōte cui⁹ chorde fuerūt octo btitudines: Matth. v. a. Item citharā habuit in cruce: ad cui⁹ ſonitū diabol⁹ fugatus eſt: ma ria martyr effecta eſt: ſol obſcuratus eſt: ⁊ luna paſſa eſt defe/ctū. Prima fuit humilitatis i ingreſſu hui⁹ vite: Secūda fuit p̄dicationis in pgreſſu. Tertia patiētie ⁊ obedientie in egreſ/ſu. Qui has citharas ad ipſius imitationem haberet/ procul dubio ab omnibus audiretur tam malis q̄ bonis. Unde. j. Reg. xvj. d. dicit̄: q̄ dauid accipiente citharā/ melius ſe ha/bebat ſaul: Sic p has citharas qui eas heberet poſſet refoci/lare peccatores. Itē ⁊ bonos confortare: qr heliſeus cū pſal/tes caneret/ confortatus eſt vt ſpm̄ pphetandi acciperet. iiij. Reg. iij. c. Cumq̄ caneret pſaltes facta eſt ſuper eum manus dñi. o Et cātantes. Hic agit de p̄rogatiua contemplatio/nis. Que duplex eſt: Quedā/ qua deus laudatur pro benefi/cijs: de qua dicit: Cātantes ⁊c̄. Itē quedam/ qua de⁹ lau/datur iam non propter beneficia: ſed quia bonus: de qua di/cit ibi: Magna ⁊ mirabilia ſunt ⁊c̄. Dicit ergo. Et cā tantes. Hec eſt p̄rogatiua contemplationis qua deū lauda mus pro beneficijs: et ſic conſideramus ipſum prout nobis bonus eſt; et hec laus eſt minus pura. Dicit igitur. Et can/tantes .i. cū exultatione et leticia adimplentes. p Canti/cum moyſi: id eſt vetus teſtamentum. Exod. xv. a. Cante/mus domino: glorioſe enim magnificatus eſt ⁊c̄. Hoc cātare eſt de remiſſione peccati exultare. q Et canticum agni: id eſt chriſti .ſ. nouū teſtamentum cuſtodire ⁊ venerari. Hoc cantare eſt de collatione gratie gaudere ⁊ gratias agere. Pro pter hoc dicit ſponſa. Cañ. vij. d. Omia poma noua ⁊ vetera ſuaui tibi dilecte mi. r Dicētes: magna ⁊c̄. Hic agit de p̄rogatiua qtēplationis q̄ deū laudam⁹/ non iā p bñficijs/ ſed qr bon⁹: et ſic qſideram⁹ ipm̄ in ſeipſo: ⁊ hec eſt in pura laude dei. In duobus aūt qſiſtit laus iſta. Primo laudādo ipm̄ in opib⁹ ſuis: ibi: Magna ⁊c̄. Secūdo in ſeipſo: vñ dic: Quis non timebit ⁊c̄. Dicit ḡ. s Magna et mirabilia ſunt opa tua dñe de⁹ ops/ magna in ſe. Sap. xiij. b. A magnitudie ſpeciei ⁊ creature/ poterit cognoſcibiliter creator eorum videri. Magna ſunt opera in ſpeciebus ſuis. Ma/gna/ in numero. Job v. b. Qui fecit magna ⁊c̄. Item magna in vniuerſo: magna in ſuis partib⁹. Item magna/ in creatiōe: t Et mirabilia/ i recreatiōe: vbi chriſt⁹ ſimt̄ fact⁹ ē de⁹ ⁊ hō: G pauper et diues

ꝶ paupꝛ diues: potẽſ ⁊ īfirm⁹: moꝛtal̃ ⁊ īmoꝛtal̃: ꝓbũ īfãs. Hoc
ſignificatũ eſt Geñ. xxxij. g. Quid q̃riſ nomẽ meũ q̃d ẽ mi/
rabile: Ita dixit angelus ad iacob. Priuſq̃ veniret tẽpus in/
carnationis: nõ erat quies ſctis: ſ erãt cum iacob in lucta ↄti/
nua: deſiderãtes aduentũ redẽptoꝛis ⁊ q̃rẽtes vt faceret mira
bilia opa redẽptiõis.
Ecci. xxxvj. a. In/
noua ſigna: immuta
mirabilia. Sed an/
ſeculorũ gel⁹ magni ↄſilij lu/
re. 10. a. ctat⁹ eſt cũ iacob. i.
cũ genere humano ꝑ
C incarnationẽ ⁊ ↄfoꝛ/
mitatẽ naturę: ⁊ tunc
nomẽ eius ⁊ humani
generis vocatum eſt
iſrael: quia de lucta
duxit ad quietem de
cõtinuis miſerijs ad
dei viſionẽ. a Do
mine deus omni

a ſunt opa tua dñẽ de⁹ omnipo
b tens iuſtę et verę ſunt vię tuę
c dñe rex ſctoꝝ. Quis non ti
d mebit te dñe ẽt magnificabit
e f nomẽ tuũ. Quia ſolus pius
g h es q̃m oẽs gẽtes vẽniẽt ⁊ ãdo
i k rabũt in ↄſpectu tuo: q̃m iudi
l cia tua manifeſta ſũt. Et poſt
m n hec vidi ⁊ ẽcce ãptũ eſt tẽplũ
o p tãbernaculi tẽſtimonij in cę
q r lo. Et ẽxierũt ſeptẽ angeli hã

potẽs. Omnipotens / opa implẽdo. Deus / per figuras
ꝑnũciando. Dñe / ꝓmittẽdo. b Iuſtę ⁊ verę ſunt vię
tuę dñe rex ſctoꝝ. Vię q̃b⁹ venit ad nos ſũt ꝓmiſſio / ꝑfi/
guratio ꝓmiſſoꝝ ⁊ adimpletio eoꝝ. Vel / vię / ſũt creatio / diſ/
poſitio ⁊ oꝛnat⁹: de q̃bus Geñ. j. c Quis nõ timebit te.
Hic laudatur deus in ſeipo. Unde dicit. Quis non time/
bit te ⁊c̃. vt ſic a malo ceſſet: qꝛ dr̃ Prouerb. xv. d. Per ti/
moꝛẽ dñi / declinat oĩs a malo. Timebit / ex amoꝛe / ſeruiẽdo.
Ps. 18. Timebit / ex timoꝛe filiali ⁊ caſto. Ps. Timoꝛ dñi ſctũs per
manet in ſeculũ ſcti. d Et q̃s. ſ. nõ magnificabit no. tu.
ꝑdicãdo te: ⁊ ꝓpt̃ te bñ operãdo. Vel / timebit / iudicẽ futurũ
in maieſtate. Et magnificabit nomen tuũ: qꝛ veniſti in
ꝑmo aduẽtu agn⁹ mãſuet⁹ in hũilitate. Quis nõ timebit:
q. d. q̃ nõ timet null⁹ ẽ. Job. xviij. c. Socij ei⁹ q̃ nõ ẽ. Sȝ ma/
li nõ ſũt / vt dicit Boeti⁹: qꝛ nec oꝛdinẽ retinẽt nec ſeruãt natu
Ps. 33. rã. Magnificabit / laudãdo ⁊ extollẽdo. Ps. Magnificate
dñm mecũ ⁊c̃. Ecci. xliij. d. Bñdicẽteſ dñm exaltate illũ q̃ñtũ
poteſtis: maioꝛ eſt eñ omĩ laude. Et vere magnificabit et ti/
mebit: e Quia ſol⁹ pius es. Cõtra. Seuer⁹ magis timet̃
q̃ pi⁹. Sol̃. Hic loquit̃ de timoꝛe caſto reſpectu pij. Timoꝛ
vero ſeruilis magis eſt reſpectu ſeueri. Bene dico quia pius
es: ⁊ in hoc apparet pietas tua. f Oẽs omnes gentes
. i. aliq̃ de omnib⁹. g Veniẽt. Ecce mot⁹ latrię interioꝛ. h
Et adoꝛabũt. Ecce mot⁹ latrię exterioꝛ. i In ↄſpectu
tuo / vt te videãt ⁊ a te videãt̃ i remuneratiõe. k Oẽs iudi
cia tua manifeſta ſũt / q̃b⁹ bonos eligis ⁊ malos repꝛobas.
Manifeſta ſũt manifeſtatiõe ſigni ⁊ nõ ꝟitatis: qꝛ ſolũ ꝑ opa
exterioꝛa aliq̃ten⁹ cognoſcit̃ qui ſunt boni vel mali. Matth.
vij. c. A fructib⁹ eoꝝ cognoſcetis eos. l Et poſt hec. Ter
tia pars hui⁹ capli vbi oñdit̃ cã inuolucẽs in plagis q̃ eſt: quia
myſteria eccl̃ię ſũt aperta ⁊ tñ mali nolũt intrare. Dicit ḡ. Et
poſt hec / ꝑdicta. m Vidi ⁊ ecce aptũ ẽ tẽplũ. i. eccl̃ia:
⁊ dicit. n Aptũ / vt pateat pęnitẽtibus ingreſſus / ⁊ malis
egreſſus. Vel / tẽplũ. i. ſcp̃tura q̃ ꝑdicatoꝛibus eſt apta: vt in
trẽt ꝑ ſtudiũ ⁊ meditationẽ ⁊ exeãt ꝑ actionẽ. o Taberna
culi. i. eccl̃ię q̃ mõ militat deo. Job. vij. a. Militia ẽ vita ho
minis ſup terrã: ſ i futuro triũphabit: mõ adhuc vagabũda
eſt in deſꝰto in terra ꝓmiſſionis: ſ in futuro recepta celebra/
bit ſcenophegiã q̃ntadecima die mẽſis ſeptimi. i. q̃ñ fuerit im
pleta myſteria veteris ⁊ noui teſtamẽti. p Teſtimonij. Bñ
dr̃ eccl̃ia tabernaculum teſtimonij: qꝛ chꝛiſtus ꝑhibent teſti/
moniũ: vel qꝛ vtriuſq̃ teſtamẽti teſtimoniũ fidelit̃ ſeruat i cę/
lo. i. in ſecreto hui⁹ viſionis: vel in cęlo. i. i coꝛdib⁹ fideliũ qui
ea itelligũt ⁊ intellecta ꝑficiũt. q Et exierũt. Quarta ps i
q̃ agit de ꝑdicatiõe ãgeloꝝ annũciãtiũ ſeptẽ plagas ⁊ poſtq̃
illos q̃ ſũt in eccl̃ia cõfirmauit ꝑdicatoꝛ / debet exire vt malos
repꝛehendat. Dicit ḡ. Et exierũt ſeptẽ angeli. i. vniuerſi ꝑ
dicatoꝛes. s De tẽplo. i. de ↄtẽplationis ſecreto vel de cõ/
ſcientię cubiculo ad accionẽ venerũt. r Habẽtes ſeptẽ

plagas. i. vniuerſã de vltionẽ ꝑdicẽtes: vt ſi noluerint hoĩes
ꝓmiſſionib⁹ deũ diligere: ſaltẽ ſciãt eũ ꝑ cõminatiõib⁹ timere:
egredi debet pꝛędicatoꝛ. Unde Ezech. iij. f. Surgens egre/
dere in campũ ⁊ ibi loq̃r tecũ: ꝑ hoc patet q̃ aĩs in actione lo
quit̃: ſic in ↄtẽplatione ⁊ ſi ita nõ audiat̃. Matth. xiij. a. Exijt
q̃ ſemiat ſeminare ⁊c̃.
Propt̃ h dicit ſpõſa.
Cañ. vij. d. Egredi/
amur in agrũ moꝛe/
mur i villis. t Ve/ B
ſtiti lapide. Quĩta
ps vbi oñdit̃ idonei/
tas eoꝛũ: Primo in
vita: ibi: Veſtiti.
Scd̃o i doctrina: ibi
Et vnũ ex q̃ttuoꝛ
aialibus. Veſtiti:
bona conuerſatione.
Eſa. iij. a. Veſtimẽtũ
tibi eſt / pꝛiceps eſto
noſter: id ẽ quia bo/

s t bentes ſeptẽ plagas dẽ tẽplo
v x veſtiti lãp de mũdõ ⁊ cãdidõ
y z ⁊ ꝓcincti circã pectora ȥonis
a aureis. Et vnum ẽx quattuoꝛ
b aialib⁹ dẽdit ſeptẽ angelis ſe/
c d ptẽ phialaſ ãureas plenaſ ira
e f cundię dẽi viuentis in ſecula
g ſeculoꝛum. Et implẽtum eſt
h i templum fũmo a maieſtate
k dei et de virtute eius: ẽt ne/
l mo põterat introire in templũ

nus es / te elegim⁹ nob̃ i paſtoꝛẽ. Sȝ hoc veſtimẽtũ hodie i ele
ctionibus nõ curat̃. v Lapide. i. patientia et mãſuetudine.
Ezech. iij. b. Ut adamãtẽ ⁊ vt ſilicẽ dedi faciẽ tuã. Debẽt eñ
eẽ pꝛęlat⁹ vel ꝑdicatoꝛ adamas ꝑ mãſuetudinẽ / vt ſic attrahat
pctõꝛes ad grãm. Itẽ ſilex ꝑ patiẽtiã / ne remurmuret ↄ̃ flagel/
la. Vel / lapide. i. hũilitate: q̃ lapis dr̃: qꝛ ipa ẽ fũdamẽtũ ędi/
ficij ſpũalis. Ponit eñ ſe in imo: ſic lapis poſit⁹ in fundamẽto
ponit̃ i infimo. Ul̃ / lapide. i. firmitate fidei. x Mũdo: ꝓpt̃
fugã ⁊ declinationẽ pctí. y Et cãdido / ꝑ opationẽ bõi. De
terminauit iã q̃lis ẽ vita ꝑdicatoꝛis ad alterũ / qꝛ lapis. Itẽ q̃/
lis ad ſeipſum exteri⁹ ꝑ hoc qd̃ dictũ eſt: Mũdo ⁊ cãdido:
mõ determinat q̃lis debet eſſe interi⁹ dicens. z Et ꝓcicti
circa pectoꝛa ȥonis aureis. i. cogitationib⁹ ſctis ⁊ mũdiſ.
Nec dicit cincti / ſ ꝓcincti: qꝛ duas debẽt habere cinctiões / ca
ſtitatis. ſ. coꝛpis ⁊ ſctimonię mẽtis. Zonę aũt aureę ſunt / deſi/
deriũ ęternoꝝ: ſ pauci habẽt has ȥonas aureas / ſ multi lute/
as. Eſa. iij. d. Et erit ꝑ ſuaui odoꝛe fetoꝛ. Odoꝛ ẽ ſpes ęt̃narũ
ꝑ q̃ eſt hodie in multis fetoꝛ. i. ambitio terrenoꝝ. Uñ ⁊ ſequit̃
Et ꝑ ȥona funicul⁹. i. ꝑ deſiderio ęt̃noꝝ auaricia terrenoꝛũ: et
ꝑ criſpanti crinẽ caluicium. i. euagatio mẽtis ad acquirendũ.
a Et vnũ ex quattuoꝛ. Hic oñdit̃ idoneitas ꝑdicatoꝝ q̃
eſt i doctrina. Et vnũ ex q̃ttuoꝛ aialib⁹. i. ↄcoꝛdia ⁊ vni/
tas q̃ttuoꝛ euãgelioꝝ. b Dedit ſeptẽ angelis. i. vniuerſiſ
ꝑdicatoꝛib⁹. c Septẽ phialas. i. vniuerſitatẽ ſmonũ ⁊ au
ctoꝛitatũ ſcp̃turę. d Aureas: qꝛ ſũt vaſa plena ſapię diuię.
e Plenas iracũdię dei: qꝛ irã di ꝑfecte denũciãt. f Dei/
dico: viuentis in ſecula ſeculoꝝ. i. in ęternũ in q̃ notatur
potẽtia puniẽtis: qꝛ põt punire ſcd̃m omẽ tp̃s. q. d. quicquid
ꝑdicãt ꝑdicatoꝛes de pęnis q̃ infligẽdę ſunt malis / accipiunt a
doctrina euãgelij: ⁊ ꝓpter hoc patet q̃ ipſi ſunt idonei ꝑdicare
quib⁹ datũ eſt euãgeliũ intelligere. Sed cum dixerat phialas
eſſe aureas. i. auctoꝛitates ſcp̃turę eẽ plenas diuinę ſapientię
quõ poſtea dicit eẽ plenas iracũdia dei: Sol̃o. Eſſentialit̃ ſũt
aureę: ſed accidẽtaliter plenę iracundia. Uñ irã habẽt vt con/
tentũ / ſ aurũ vt eſſentiale: qꝛ ex accidẽti habẽt nũciare pęnas:
ſ eſſentiale ẽ eis nũciare gaudia. Uñ Eſa. xxviij. f. Alienũ eſt
op⁹ eius ab eo. Threñ. iij. d. Non eñ ex coꝛde ſuo hũiliauit ⁊
abiecit filios hoim. g Et impletũ ẽ. Sexta pars vbi oſtẽ/
ditur obſtinatio maloꝛum. q. d. Licet ſint aperta fidelibus
diuina iudicia: et ſcripturę ſecreta vel eccleſię myſteria: mal̃
tñ clauſa ſũt / fumo ignoꝛãtię ſuę ⁊ obſtinatiõis excęcatis. Uñ
dic̃. Et ipletũ ẽ tẽplũ dei. i. eccl̃ia vł ſcp̃tura. h Fumo. i.
obſcuritate q̃ ad repꝛobos q̃ nõ vidẽt myſteria dei q̃ ſũt apta
bonis: ⁊ in h apparet maieſtas ⁊ ꝟtus dei q̃ claudit indignis et
reſerat dignis. Uñ dicit. i A maieſtate dei ⁊ de virtu/
te eius / qui habet clauem dauid: claudit ⁊ nemo aperit: apit ⁊
nemo claudit. 3. iij. b. k Et nemo: maloꝛũ. ſ. l Pote/
rat in templum introire: id ẽ ſcripturę myſteria videre et
penetrare. Excęcauit enim eos malicia eoꝛum. Sapie. ij. d.
ꝶ Donec cõſũmarent̃

a Donec cōſummarent ſeptē plagę ſeptē angelorum.i.donec implerent cōminationes prędicatorū de ipſis malis reponēdis in infernū. Tunc eñ experiētia ⁊ ſenſus pęnarū faciet eos intelligere qđ mō nolunt audire: Quia vt dicit Greg⁹. Pęna oculos aperit quos ꝓſperitas claudit. Unde ipſi cogent dicere illud Sap .v.a. Errauimus a via veritatꝭ. Et illud Prouerb.v.c. Cur detestatus ſum diſciplinam ⁊ increpationibus non acqeuit cor meuꝫ: nec audiui vocem docentiū me et magiſtris non inclinaui aurem meā: pene fui in omni malo in medio eccleſię et ſynagogę. Uel/templum/cęleſtis eccleſię non intrabunt mali donec ꝯſummentur plagę incluſiuę: quia nec tunc intrabunt. Sic̃. j. Reg̃. iij.a. De heli qui non poterat videre lucernam dei anteꝗ̄ extingueretur/nec tunc etiam poterat. Uel/nemo/generaliter nec bonus nec malus pōt/ introire in templū dei.i.in cęlum vt ſecreta eius plegarie cognoſcat / donec cōſumet in ipō malicia.i.terminet ſimul et vita temporalis. Unde dicit Pš. Exiſtimabam vt cognoſcerem: ſcꝫ ſecreta dei: de quibus locutus eſt prius: ſcꝫ quare vnus reprobat/⁊ alius eligitur: ſed hoc labor eſt ante me ſine fructu ſcꝫ/donec intrē in ſanctuariū dei: ⁊ tūc ſcꝫ intelligā in nouiſſimis eoꝝ.

A

Pš.72.

a donec cōſummarent ſeptem plagę ſeptem angelorum.

Ca. XVI

b Et audiui c vocem magnam dē tēplo dicentem ſeptē angelis: d Ite et ēffundite ſeptem phialas irę dei in terram. e Et f ābijt primus angelus ⁊ ēffudit g phialam ſuam in terrā: ēt factū eſt vulnus ſęuū ac peſ- b ſimum in homines qui hābēt characterem beſtię: et in eos qui adorauerunt ymaginem eius. i Et ſecūdus ēffudit k phialam ſuam in mare: ēt factus l eſt ſanguis tāꝗ̄ mortui: ⁊ ōis m anima viuens mōrtua eſt in n mari. o Et tērti⁹ angel⁹ ēffudit p phialam ſuā ſup flumina ⁊ ſuper fontes aq̃rū: q ⁊ fāct⁹ ē ſan- r

Expo. Ca. XVI.

Et audiui vocem magnā ⁊c̃. Hęc eſt ſecunda pars viſionis: in qua agitur de inflictione pęnarū: Et hęc diuidit in duas. Primo eñ pręcipit angelis: vt pęnas infligant. Secundo peragunt qđ eis pręceptum eſt: ibi: Et abijt primus ⁊c̃. Dicit ergo. b Et audiui vocē magnā.ſ. inſpirationem diuinā vel admonitionē. c De tēplo: vel de cęlo dicentē ſeptē angelis: ite: in quo docemur ne officium p̄dicationis ſibi aliqs vſurpet nec prędicet tibi miſſus: Quia Roma.x.c. Quomodo prędicabunt tibi mittantur: Eſa.xviij.d. Ite angeli veloces. d Et effundite ſeptē phialas irę dei in terram: id eſt in terrenos.i.in pctōres eis denunciādo pęnas ſibi debitas. Glo.tñ dicit: In malis damnationē exercete. Et hoc verum eſt compatione et quia dicent ꝙ prędicauerunt eis ⁊ noluerunt recipere. e Et abijt primus. Secunda pars capituli in qua agitur de inflictione pęnarum: Et diuidit in ſeptē partes ſcđm numerum ſeptē angelorum infligentiū plagas. Dicit ergo. Et primus angelus abijt: id eſt pręcipienti obediuit. f Et effudit phialā ſuam in terrā: id ē prim⁹ ordo prędicatorum iracundiā dei terrenis imminentē nūciauit. Uel terra accipit hic iudęa: cui primi p̄dicatores prędicauerūt.ſ.apoſtoli: quos quia illi repulerūt: pęnas ſibi futuras p̄dixerunt ꝑpter culpas ſuas. Et ſicut p̄ma cōminatio litteralr̃ in iudęos: ſic p̄ma ſpūalis eſt i terrenos: quia adhęrere terrenis nō ē neceſſitatis: etſi fouere carnē pōt eſſe neceſſitatis. g Et factum eſt vulnus ſęuū ac peſſimū in hoīes qui habent characterem beſtię. Uulnus fuit ſęuum in iudęis quando per romanos fuerunt deſtructi: ⁊ per vniuerſum mundum diſperſi: ſed peſſimū/quia a deo reprobati. h Habent characterem beſtię: qꝛ conformantur antichriſto/fidei chriſti reſiſtēdo. Uel de terrenis ſic exponit. Uuln⁹/eſt diuiſio continui: ⁊ q̄ amant terrena adhęrent eis: vnde fit eis vulnus quādo ſeparantur ab amatis. Et dicit ſęuum: nō tamen ſęuiſſimum: quia omnes vię domini miſericordia et veritas: et omnes quos punit cum miſericordia punit. Propt̃ miſericordiam ergo non dicitur ſęuiſſimum: ſed propter iuſticiā ſęuum. Sęuum ergo dicitur vulnus / quo ad inferentem: ſed tamen peſſimum/quo ad recipientes et vulneratos: quia ipſi volunt habere res temporales quas diligūt ad tria: ſcꝫ ad neceſſitatem: ad cōſolationem: ad ſuperfluitatem. Uulnus ergo erit malum/quando auferetur eis neceſſitas: ſed peius/quando conſolatio: peſſimū/quando ſuperfluitas. Et hoc ſignificatum eſt Gen̄.xxxiij.c. vbi dicit: ꝙ in tertia die fuit grauiſſimus dolor vulnerum. Et qui adorauerunt imaginem eius: illi inquam vulnerabuntur: Primo in p̄ſenti: deinde in inferno. Job.xvj.c. Concidit me vulnere ſup vuln⁹. i Et ſecund⁹ effudit phialā. Secunda ps de ſecūdo āgelo: ⁊ ſecūda plaga. Secundus angelus eſt ſecundus ordo prędicatorum. Mare vero gentilitas: ſub qua fuit ſecūda perſecutio eccleſię: tpe ſcꝫ martyrum. Effuſio phialę eſt prędicatio diuinę vltionis futurę in perſecutores. Dicit ergo: Secundus angelus .i. ſecundus ordo prędicatorum. Hi fuerūt apoſtoli/ repulſi a iudęis ⁊ gentilitatē ingreſſi. k Effudit phialam ſuam in mare: id eſt in amaros perſecutores apoſtolorum et martyrum/vel vltionem cito venturam nunciauit. Mare dicuntur gentiles. š. viij.c. Secundus angelus tuba cecinit: ⁊ tanꝗ̄ mons magnus igne ardēs miſſus eſt in mare. l Et factus eſt ſanguis tanꝗ̄ mortui: niger ſcꝫ. Et hoc dicit: quia etiam in pręſenti incęperūt puniri: vt ſic eſſent quaſi mortui/⁊ tādem mortui vere morte ęterna. Unde Act̃.xij.d. de herode legit ꝙ ꝑcuſſus ab angelo dñi vermib⁹ expirauit. Et de antiocho.ij. Machab.ix.b. Et Gen̄.xl.d. piſtor exiens de carcere ductus eſt ad patibulum. Uel/Quaſi mortui. Hoc dicit: qꝛ ſicut a morte nō eſt regreſſus ad vitā: ſic illa vltio irreuocabilis eſt. Job.xv.d. Nō credat fruſtra errore decęptus ꝙ aliquo pręcio redimendus ſit. m Et oīs aīa viuens/ mūdo vel opiniōe ꝑſecutorū vel apparans viuere: quia aperte non ꝑſequitur/etſi forte tacite conſentit. n Mortua eſt in mari/ ſcꝫ exiſtēs. Uel In mari.i.ꝑpter mare.i. ꝓpter perſecutionem cui conſentit. Roma.j.d. Qui talia agunt digni ſunt morte: non ſolum qui faciunt ea: ſed etiam qui ꝯſentiunt facientibus. š. viij.c. Et mortua eſt tertia pars creaturę eorum quę habebāt animas in mari ⁊c̃. o Et tertius angelus. Tertia pars capituli ⁊ tertia plaga: per hunc deſignat tertius ordo prędicatorum pęnā annunciantiū hereticoꝝ qui tertiā perſecutionē eccleſię fecerunt. Et hęc pars diuidit in duas: qꝛ primo oſtēditur effuſio phialę. Secundo cōgratulatio bonorū: ibi: Et audiui angelum. Sed quęritur quare in prima ⁊ ſecunda plaga nō ponit cōgratulatio. Solutio. Ad innuēdū ꝙ illę nō tm̄ nocent ꝗ̄tum iſta quę fit ſub hereticis. Dicit ergo. Et tertius angelus.i. tertius ordo prędicatorum. p Effudit phialā ſup flumina/ pęnā.ſ. et vltionē diuinā futurā eſſe ſuper pſeudo apoſtolos antichriſti: ⁊ in hereticos deprauantes ſcripturas annūciauit. q Et ſuper fōtes aquarum: id eſt ſuper principes hereticorum a quibus exit praua doctrina.ij. Pet.ij.d. Hi ſūt fontes ſine aqua/ nebulę turbinibus exagitatę: quibus caligo tenebrarū reſeruat. š. viij.c. Stella magna ardens tanꝗ̄ facula cecidit in tertiā partē fluminum ⁊ in fontes aquarum. r Et factus eſt ſanguis/ per qđ intelligitur pęna eorum deteſtabilis. Sanguis enim maxime in re candida abominabiles maculas facit. Plaga ꝗ̄ eorum erit deteſtabilis ⁊ abominabilis: qꝛ eoꝝ p̄dicatio fuit talis. Hoc ſignificatū eſt. Exod. vij.d. vbi moyſes vertit aquas in ſanguinē: qꝛ boni eoꝝ p̄dicationē malā ⁊ maculatā eſſe oſtendēt. Ipi etiā mali ſuo fine malo oñdent ꝙ mala fuit ſua prędicatio. Moraliter. Phiala: id eſt indignatio cadit ſuper flumina.i. ſup clericos mala intētione ſtudētes in ſacra ſcriptura: quibus dr̃ Mich.iij.d. Qui edificatis ſion in ſanguinibus ⁊ hieruſalem

Moraliter